

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

KC
17526

NEDL TRANSFER

HN 667R 0

PRACTICAL GRAMMAR
OF THE
INTERNATIONAL LANGUAGE
(ESPERANTO)
BY
IVY KELLERMAN REED

SECOND EDITION

PRICE FIFTY CENTS

THE AMERICAN SCHOOL OF ESPERANTO
813 Fourteenth Street, Northwest
WASHINGTON, D. C., U. S. A.

1915

17526

**PRACTICAL GRAMMAR
OF
THE INTERNATIONAL LANGUAGE
(ESPERANTO)**

PRACTICAL GRAMMAR
OF
THE INTERNATIONAL LANGUAGE
(ESPERANTO)

BY

IVY KELLERMAN REED

A. B., Ohio State University; A. M., Cornell University; Ph. D., The University of Chicago; student, Royal University of Berlin; LL. B., Washington College of Law. Member international Lingva Komitato; author of "A Complete Grammar of Esperanto," the translations "Kiel Plaĉas Al Vi," "La Reĝo de la Ora Rivero," etc.

Second Edition

THE AMERICAN SCHOOL OF ESPERANTO
813 Fourteenth Street, Northwest
Washington, D. C., U. S. A.

1915

KO 17526

053+116

COPYRIGHT, 1915, BY
IVY KELLERMAN REED

All rights reserved

FOR FURTHER STUDY

For review and further study of The International Language, reference should be made to **A COMPLETE GRAMMAR OF ESPERANTO** (by the author of A Practical Grammar of Esperanto) published by D. C. Heath and Company.

A COMPLETE GRAMMAR OF ESPERANTO is arranged especially for High School and college use, to serve not only for the learning of the language itself but to prepare the student for taking up other languages, ancient and modern, as now taught in High Schools, colleges and universities. But it will be found very useful to those who have completed the briefer treatment of the language given in A Practical Grammar of The International Language.

Copies of the "Complete Grammar" may be obtained from The American School of Esperanto at \$1.25 each, postpaid.

INSTRUCTION

THE AMERICAN SCHOOL OF ESPERANTO is prepared to give correspondence instruction to those students of the international language who wish to read, write and speak the language fluently and according to the best international style.

TABLE OF CONTENTS

Lesson		Page
I.	The Alphabet. — Syllabification. — Accent. — Names of the Letters. — The Noun. — The Verb.	1
II.	The Personal Pronouns. — Conjugation of the Verb. — The Plural of Nouns. — The Adjective. — The Interrogative Cu	3
III.	The Past Tense. — Prepositions. — Verbs Preceding their Subjects. — The Infinitive. — The Complementary Infinitive. — Reflexive Pronouns.	6
IV.	The Future Tense. — Possessive Adjectives. — The Accusative Case. — Salutations and Exclamations. — The Article for the Possessive Adjective. — The Prefix Mal-	11
V.	The Pronoun Kiu . — Comparison of Adjectives. — The Preposition El . — Indirect Questions and Statements. — The Pronoun Oni	16
VI.	Derived Adverbs. — Case Use after Ol . — Word Formation by Use of Endings. — The Suffix -In-	22
VII.	The Accusative of Direction. — Conjunctions in Pairs. — The Preposition Kun	29
VIII.	The Present Active Participle. — Compound Tenses with the Present Active Participle. — Impersonal Verbs. — The Preposition Da . — The Prefix Re-	34
IX.	The Cardinal Numerals. — The Accusative of Measure. — Past Action Continuing into Present Time. — The Combination Antaü ol	40
X.	Ordinal Numerals. — Compound Tenses with the Past Active Participle. — The Expression of Dates. — The Suffix -Ebl-	46

XI.	Numeral Nouns and Adverbs. — The Future Active Participle. — Compound Tenses with the Future Active Participle. — Participial Nouns. — The Predicate Nomina- tive. — The Adverbs Ju and Des...	52
XII.	Infinitives and Clauses as Subjects. — The Adverbial Participle. — Posses- sive Compounds. — The Suffix -Ig-	57
XIII.	The Present Passive Participle. — Compound Tenses with the Pres- ent Passive Participle. — The Prep- osition Al . — Clauses of Result. ..	62
XIV.	The Past Passive Participle. — Compound Tenses with the Past Passive Participle. — Dependent Compounds. — The Suffix -On- . — The Time of Day.	69
XV.	The Future Passive Participle. — Compound Tenses with the Future Passive Participle. — Descriptive Compounds. — The Suffix -Ig- . ..	75
XVI.	The Conditional Mood. — Com- pound Tenses of the Conditional Mood. — The Passive Voice of the Conditional Mood. — Further Uses of the Accusative.	81
XVII.	The Imperative Mood. — Compound Tenses of the Imperative Mood. — The Passive Voice of the Impera- tive Mood. — The Prefix Dis-	88
XVIII.	The Imperative in Subordinate Us- es. — Interjections. — Elision.	93
XIX.	Word Formation by Suffixes	99
XX.	Word Formation by Suffixes (con- tinued). — Word Formation by Prefixes.	106
Appendix.	Money, weights and measures.— Names of the Months and Days.— Common Abbreviations.—Selection. —La Espero	113
Esperanto-English Vocabulary	.....	117
English-Esperanto Vocabulary	.....	128
Index	.....	138

LESSON I

THE ALPHABET

1. The Esperanto alphabet is substantially the same as in English, but each of its letters represents one sound only. The following should be noted:

a is always pronounced like a in father;
e like e in very, there;
i like i in machine;
o like o in bone, for;
u like u in rude;
c like ts in its, tsar, tsetse;
ĉ like ch in church;
g like g in go, get;
ĝ like g in gem, j in jar;
h like German and Scotch ch, Spanish j, etc.;*
j like y in yes, beyond;
ĵ like z in azure, s in leisure;
s like s in so, base;
ŝ like sh in shin, ch in machine;
aj like ai in aisle, ay in aye;
ej like ei in rein, ey in they;
oj like oi in coin, oy in coy;
uj like ui in ruin, ooy in chop-sooy;
ă like ou in out, ow in how, au in miau;
ĕ like eyw in they were, ayw in wayward;

The r is slightly trilled or rolled. The remaining letters (b d f h k l m n p t v z) are pronounced as they always or usually are in English. No q w x or y occur.

SYLLABIFICATION

2. There are no silent letters in Esperanto and each consonant is clearly pronounced, whether at

* This sound, which occurs in only a few words, is made by expelling the breath forcibly, with the throat only partly open.

the beginning or end of a syllable. Each word contains as many syllables as it has vowels or diphthongs. Division of syllables may be made as follows:

a. A single consonant goes with the following vowel or diphthong, as in *be-la*, *do-moj*, *aŭ-di*, *kna-boj*, *gvi-di*.

b. A consonant followed by *l* or *r* goes with the *l* or *r*, as in *ta-blo*, *a-kra*, *a-gra-bla*.

c. Otherwise the division is made before the last consonant of each group of consonants, as *sus-pek-ti*, *ek-zis-ti*, *ek-za-me-no*, *ek-zem-plo*, *es-cep-te*, *an-gla*, *fin-gro*, *svin-gi*, *lon-ga*, *dun-gi*, *eks-kur-so*, *eks-plo-di*, *el-la-bo-ri*, *for-raj-di*.

d. For the sake of clearness it is customary to divide compound words into their component parts, and to divide affixes from the roots to which they are attached, as *pom-arbo*, *long-orela*, *brun-okula*, *mal-agrabla*, *sen-intence*.

ACCENT

3. Words of more than one syllable are accented upon the next to the last syllable, as: *ćevalo*, *ekzameno*, *fenestro*, *felića*, *amikoj*, *parolas*, *apartenas*.

NAMES OF THE LETTERS

4. In speaking of the letters of the alphabet, or pronouncing them in abbreviations or in spelling, the vowels are indicated by their sounds, as given in 1. The names of the consonants are *bo* *co* *do* *fo* *go* *gó* *ho* *ho* *jo* *jo* *ko* *lo* *mo* *no* *po* *ro* *so* *šo* *to* *uo* *vo* *zo*.

THE NOUN

5. Nouns have the ending *-o*, as *domo*, house, a house; *tablo*, table, a table; *ćevalo*, horse, a horse, etc. (Esperanto has no separate word for *a*, *an*.)

THE VERB

6. The indicative mood of the verb always ends in *-s*, its tense being shown by the vowel pre-

ceding that letter. The present tense ends in **-as**, as **staras**, stands, **kuras**, runs, **parolas**, talks, etc.

VOCABULARY

amiko , friend	brilas , shines (is shining)
ćevalo , horse	kuras , runs (is running)
domo , house	ludas , plays (is playing)
ćambro , room	maršas , walks (is walking)
knabo , boy	parolas , talks (is talking)
suno , sun	staras , stands (is standing)
tablo , table	en , in
viro , man	la , the

Note: After the pronunciation and proper accenting of the above words have been practiced, the words and their meanings should be committed to memory, as in all following lessons also.

SENTENCES FOR PRONUNCIATION AND TRANSLATION

1. La amiko parolas.
2. Cevalo kuras.
3. La ćevalo kuras.
4. La suno brilas.
5. Knabo staras en la ćambro.
6. Viro parolas en la domo.
7. La viro parolas.
8. La knabo ludas en la domo.
9. Tablo staras en la domo.
10. La viro maršas, la knabo kuras.
11. En la ćambro staras viro.
12. La ćevalo maršas.
13. La viro en la domo parolas.
14. Knabo ludas en la ćambro.

LESSON II THE PERSONAL PRONOUNS

7. The personal pronouns are: **mi**, I; **vi**, you; **li**, he; **ći**, she; **gi**, it; **ni**, we; **ili**, they. There is also a pronoun **ci**, thou, which is sometimes used in poetry or solemn style, and also for familiar address when desired, like German **du**, French **tu**, etc.

CONJUGATION OF THE VERB

8. As there is no variation in the form of the verb for person or number, these are indicated by the pronoun (or other subject) used. The present tense is therefore conjugated as follows:

mi kuras, I run (I am running).
vi kuras, you run (you are running).
li (si, gi) kuras, he (she, it) runs (is running).
ni kuras, we run (we are running).
vi kuras, you (plural) are running.
ili kuras, they run (they are running).

THE PLURAL OF NOUNS

9. The plural number of nouns is formed by adding the letter *j* to the ending, as **viroj**, men; **tabloj**, tables; **la ĉevaloj**, the horses. (Remember that the diphthong *-oj* in the final syllable of this plural is pronounced like *-oy* in boy).

THE ADJECTIVE

10. Adjectives have the ending *-a*, as **bela**, beautiful; **feliĉa**, happy; **bona**, good. When modifying nouns in the plural number (or pronouns with plural meaning) the adjectives agree in number, the letter *-j* being added, as: **belaj ĉevaloj**, beautiful horses; **feliĉaj viroj**, happy men; **la bonaj knaboj**, the good boys. (Remember that the diphthong *aj*, formed in the final syllable, is pronounced like *ai* in aisle).

THE INTERROGATIVE **CU**

11. Questions are indicated by interrogative words, not by a mere inversion of the parts of the sentence, and never by the use of additional verb forms like English "do, does," etc. Unless some interrogative pronoun or adverb is used (such as "who," "where," etc.), questions are introduced by the word **cu**, "whether" (not translated except in indirect questions, which will be explained later):

Cu la ĉevalo kuras? Does the horse run (is the horse running)?

Cu vi parolas? Are you talking (do you talk)?

Cu bonaj knaboj ludas en la kampo? Do good boys play in the field (are good boys playing, etc.)?

VOCABULARY

al, to, toward	fenestro, window
apartenas, belongs (be-long)	granda, large, big
bela, beautiful	jes, yes
bona, good	kaj, and
kampo, field	kie, where
estas, am, is, are	ne, not (no)
feliĉa, happy, fortunate	seĝo, chair
	sidas, sits, sit

Note: The adverb *ne*, not, is regularly put just before the verb in the sentence, unless placed for emphasis before some other word. In answers to questions it is also used to mean "no."

Cu vi estas feliĉa? Ne. Are you happy? No.
 Cu ili estas bonaj? Ne, ili ne estas bonaj. Are they good?
 No, they are not good.

READING EXERCISE

Although the accent remains always on the next to the last syllable, the ending of nouns and adjectives should be pronounced distinctly, to differentiate between these parts of speech. The final syllable of the verb should also be pronounced distinctly, so as to differentiate between the tenses.

1. Mi maršas al la domo.
2. La ĉambroj estas grandaj.
3. Ili estas grandaj kaj belaj.
4. La knabo kuras al la kampo.
5. Cu la granda domo apartenas al vi?
6. La fenestroj ne estas grandaj.
7. En la ĉambro sidas viroj.
8. La seĝoj ne estas grandaj.
9. La knabo parolas al amiko.
10. En la domo staras bona tablo.
11. La suno brilas, kaj mi estas feliĉa.
12. Belaj ĉevaloj kuras.
13. Kie vi ludas?
14. Ni ludas en la ĉambro.
15. Li estas bona amiko.
16. Si maršas al la domo.
17. Gi estas granda kaj bela.
18. La bona amiko maršas al la kampo.
19. La belaj ĉevaloj apartenas al la feliĉaj viroj.
20. La knaboj estas bonaj, kaj ni estas feliĉaj.

DIALOGUE

To be wholly or partly memorized, and repeated aloud for training of both tongue and ear. Extra practice may be had by repeating, with the negative sentences changed to affirmative, and vice versa.

1. Kie vi estas? Mi estas en la domo.
2. Cu vi estas feliĉa? Jes, mi estas feliĉa.

3. **Cu li parolas al ŝi?** Ne, li parolas al mi.
4. **Kie la knaboj ludas?** Ili ludas en la ĉambro.
5. **Cu la tablo estas granda?** Jes, ĝi estas granda.
6. **Cu ĝi estas bela?** Ne, ĝi ne estas bela.
7. **Kie ĝi staras?** Gi staras en la ĉambro.
8. **Cu la suno brilas?** Jes, la suno brilas.
9. **Cu la seĝo estas granda?** Ne, ĝi ne estas granda.
10. **Kie la seĝo staras?** Gi staras en ĉambro en la domo.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. The boys play in the house. 2. They walk to the house. 3. They do not run to the room.
4. Does the large field belong to you? 5. No, it belongs to a friend. 6. Horses large and beautiful run to the field. 7. The men sit in the room and talk to friends. 8. Where are the horses? 9. She is happy and we are happy. 10. A large chair stands in the room. 11. The men are in the house and talk to the boys. 12. Is it a good chair? Where is it? 13. The man is-talking to a friend. 14. Is the sun shining? 15. Yes, it is shining, and it is beautiful. 16. The sun shines and you (plural) are happy. 17. Do the beautiful horses belong to you? 18. Yes, they belong to me. 19. Are you talking to the good boys? 20. No, I am talking to a friend in the house. 21. Where are the boys playing (where play the boys)? 22. They are playing in a room in the large house. 23. The windows are large.

LESSON III

THE PAST TENSE

12. The past tense of the verb in the indicative mood ends in -is:
mi kuris, I ran.
vi kuris, you ran.
li (ſi, ĝi) kuris, he (she, it) ran.

ni kuris, we ran.
vi kuris, you (plural) ran.
ili kuris, they ran.

PREPOSITIONS

13. Prepositions (such words as **al**, **to**, **en**, **in**, **sur**, **on**, **apud**, **near**) govern nouns or pronouns. Certain prepositions, whose meaning permits, can also govern adverbs and prepositional phrases. They cannot be used loosely in a sentence (i. e., apart from the nouns or pronouns which are their complements) as in colloquial English. Pronouns used as complements of prepositions are to be translated in the form which English uses after a preposition:

La domo apartenas al mi, the house belongs to me.

Mi staris apud li kaj ŝi, I stood near him and her.

La knabo parolis al ni, the boy spoke (talked) to us.

Mi parolis al ili, I talked to them.

VERBS PRECEDING THEIR SUBJECTS

14. When the verb in a sentence precedes its subject, Esperanto does not use any introductory particle like English "there," "it:"

Estas amikoj en la domo, there are friends in the house.

Cu estis vi en la ĉambro? Was it you in the room?

Jes, estis mi, yes, it was I.

Staris apud li granda ĉevalo, there stood near him a large horse.

THE INFINITIVE

15. The infinitive ends in **-i**, as **stari**, to stand, **kuri**, to run, **esti**, to be. Verbs will be given in the infinitive form in the vocabularies hereafter, also when referred to elsewhere.

THE COMPLEMENTARY INFINITIVE

16. The infinitive may be used to supplement or complete the meaning of another word:

Ili ne volas kuri, they do not wish to run.
 Li volis paroli al ŝi, he wished to talk to her.
 Ĉu ŝi volas esti bona? Is she willing to be good?
 La volo ludi, the wish to play.

REFLEXIVE PRONOUNS

17. The pronouns of the first and second person can be used reflexively without ambiguity, as words meaning **me, myself, us, ourselves, you, yourself, yourselves**, can refer to no other than the speaker and the person or persons addressed:

Mi parolis al mi, I talked to myself.

Mi parolas al amiko apud mi, I am speaking to a friend near me.

Vi parolas al vi, you are talking to yourself (yourselves).

Ni parolis al viro apud ni, we spoke to a man near us.

a. For the third person there is a special reflexive pronoun **si**, which means **him(self), her(self), it(self), them(selves)**, according to the gender and number of the subject of the verb in the sentence or clause, to which it always refers. **Si** can never itself be the subject or part of the subject of the verb:

Li parolas al si, he talks to himself.

Si parolas al si, she talks to herself.

Gi parolas al si, it talks to itself.

Ili parolas al si, they talk to themselves.

La knabo parolis al viro apud si, the boy spoke to a man near him(self).

La viroj ne parolis al si, ili parolis al amikoj apud si, the men did not talk to themselves, they talked to friends near them(selves).

La ĉevalo kuris al viro apud si, the horse ran to a man near it(self).

b. The existence of the reflexive pronoun **si** leaves the pronouns **li, ŝi, gi, ili**, free to refer always to some other person or thing than the subject of the verb, when not themselves used as subjects:

Li parolas al li, he talks to him (to some one other than himself).

Si parolis al ŝi, she talked to her (to some one other than herself).

La ĉevalo kuris al ĝi, the horse ran to it (not "to itself").

La viro parolis al amiko apud li, the man talked to a friend near him (near some one other than himself).

Li ne volas paroli al li, he does not wish to talk to him (not "he does not wish to talk to himself").

VOCABULARY

apud, near	juna, young
bruna, brown	kiam, when
filo, son	nun, now
flava, yellow	patro, father
floro, flower	sur, on, upon
ĝoja, glad, joyful	tra, through
ĝis, as far as, until	voli, to wish, be willing
hieraŭ, yesterday	volo, will, choice

READING EXERCISE .

1. Kie la floroj estas? 2. Sur la tablo estas belaj floroj. 3. Hieraŭ ne estis floroj en la ĉambro. 4. La junaj knaboj ne volas esti bonaj. 5. La patro parolis al la filo apud si. 6. La ĝoja filo kuris tra la kampo ĝis la bela domo. 7. Kiam vi ludis en la kampo? 8. Hieraŭ la suno brilis, kaj mi ludis en la kampo. 9. Nun la suno ne brilas, kaj mi sidas sur seĝo en la domo. 10. La ĉevalo marsis al kampo apud si, kaj kuris tra ĝi. 11. La viroj marsis al seĝoj apud si. 12. Nun ili sidas sur ili, kaj parolas al amikoj. 13. Ni ne staras sur la flavaj seĝoj apud ni. 14. Gis hieraŭ ni estis ĝojaj. 15. Ni volis paroli al amikoj apud ni. 16. Ni volis paroli al la feliĉa junia knabo, kiam li staris apud vi. 17. La knaboj ne volis sidi sur la grandaj seĝoj apud si. 18. La ĝojaj junaj knaboj kuris al la patro, kiam li sidis en la domo. 19. Estis belaj ĉevaloj apud la

kampo, kiam ni marſis tra ĝi al la bruna domo.
 20. Bonaj amikoj staras en la ĉambro, kaj ili
 volas paroli al vi. 21. Feliĉa estas mi, kiam la
 suno brilas.

DIALOGUE

1. **Cu estis vi en la ĉambro apud ni?** Jes, estis mi; mi parolis al amiko.
2. **Kie vi staris, kiam vi parolis al la juna knabo?** Ni staris apud la fenestro.
3. **Cu vi volas marſi?** Ne, mi volas sidi sur seĝo kaj paroli.
4. **Cu vi nun parolas al mi?** Jes, mi nun parolas al vi kaj al la knabo.
5. **Kie la juna filo estas?** Li nun kuras tra la domo ĝis la fenestro.
6. **Cu estas floroj sur la bruna tablo?** Ne, ne estas floroj en la ĉambro.
7. **Cu vi parolis al amiko hieraŭ?** Ne, hieraŭ mi ne parolis al amiko.
8. **Kie la bona patro estas?** Li sidas apud vi en la granda ĉambro.
9. **Cu la ĝoja knabo parolas al si?** Ne, li parolas al juna amiko.
10. **Kiam vi staris apud la fenestro?** Hieraŭ mi staris apud ĝi.
11. **Cu la filo kuris al amiko apud si?** Ne, la amiko ne estas apud li.
12. **Kiam vi parolas al vi?** Mi ne parolas al mi; mi parolas al amikoj.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. Where are the glad young boys? 2. They are playing in the field. 3. Until yesterday they were not willing to be good. 4. Are there flowers in the large room? 5. Yes, on the brown table there are beautiful flowers. 6. The young son talks to himself. 7. He ran through the house as far as the large room. 8. Now he is sitting on a chair, and is talking to a friend near him(self). 9. When do you wish to sit in the house? 10. Does the father talk to himself? 11. No, he is

talking to his young son. 12. Yesterday the sun shone and I stood by (near) the window. 13. Do you talk to yourself? 14. Young boys talk to themselves; men do not talk to themselves. 15. The men are speaking to friends near them (selves). 16. The happy boy ran toward the house and through a field near it. 17. Did you talk to the young boy, when he stood near you? 18. There was a yellow chair in the room, when you were in it. 19. The chairs in the house are not large. 20. The joyful father spoke to me, when I was standing (stood) in the large room near him.

LESSON IV

THE FUTURE TENSE

18. The future tense of the verb in the indicative mood ends in **-os**:
mi kuros, I shall run.   **ni kuros**, we shall run.
vi kuros, you will run.   **vi kuros**, you (plural)
li (si, ĝi) kuros, he (she,
it) will run.   **ili kuros**, they will run.

POSSESSIVE ADJECTIVES

19. Possessive adjectives are formed from the personal pronouns by addition of the adjective ending **-a**, as: **mia**, my; **via**, your; **lia**, his; **śia**, her; **ĝia**, its; **nia**, our; **ilia**, their. The possessive reflexive adjective **sia**, formed from the reflexive pronoun **si** (17,a), always refers to the subject of the verb in the sentence or clause in which it is used, and therefore can not modify the subject or part of the subject:

Nia domo estas bela, our house is beautiful.

Vi parolis al ilia patro, you spoke to their father.

Siaj ĉevaloj estas belaj, her horses are beautiful.

Lia domo kaj liaj kampoj estas grandaj, his house and his fields are large.

Amiko sidas sur via seĝo, a friend is sitting on your chair.

Hieraŭ li sidis sur sia seĝo, yesterday he sat on his (own) chair.

Nun li sidas sur lia seĝo, now he is sitting on his (some one's else) chair.

Kie estas miaj floroj? Where are my flowers?

a. When a possessive adjective is used predicatively, or modifies some word or words not expressed, it is frequently preceded by the article (instead of undergoing a change in form, as in English):

La via estas bela, yours is beautiful.

La ilia estas granda domo, theirs is a large house.

La bela floro estas la mia, the beautiful flower is mine.

Kie estas la ŝia? Where is hers?

La liaj estas sur la tablo, his are on the table.

THE ACCUSATIVE OF DIRECT OBJECT

20. The letter **-n** is added to nouns or pronouns used as direct objects of transitive verbs, also to any adjectives modifying them attributively. Putting the words into the **-n** form (called the "accusative case") by use of this accusative ending **-n** makes possible greater freedom of word order than in English, without danger of ambiguity:

Cu vi vidis la belajn ĉevalojn? Did you see the handsome horses?

Si havas sian floron kaj la mian, she has her flower and mine.

Lia amiko volas helpi lin, his friend is willing to help him.

Sian amikon li ne helpos, his friend he will not assist.

Bona knabo helpas sin, a good boy helps himself.

Vin helpis amiko, a friend helped you (there helped you a friend).

Ili min helpas kaj mi helpas ilin, they aid me and I aid them.

SALUTATIONS AND EXCLAMATIONS

21. Since the word or words expressing a salutation or exclamation may be regarded as the di-

rect object of a verb left unexpressed, these words are put in the accusative case:

Bonan matenon! Good morning! (I wish to you "a good morning.")

Bonan vesperon! Good evening! (I wish to you "a good evening.")

Dankon! Thanks! (I give to you "thanks.")

THE ARTICLE FOR THE POSSESSIVE ADJECTIVE

22. In sentences or clauses where the fact of possession is already sufficiently indicated, or can easily be inferred, the article is commonly used instead of a possessive adjective:

Mi havis floron en la mano, I had a flower in my hand.

La patro ne estas juna, Father is not young.

Bona knabo helpas la patron, a good boy helps his father.

Mia amiko parolos al la filo, my friend will speak to his son.

THE PREFIX MAL-

23. If the meaning of a word is such that it can have a direct opposite, such opposite may be formed from it by use of the prefix **mal-**:

malbona, bad (from **bona**, good).

malfeliĉa, unhappy, unfortunate (from **feliĉa**, happy).

malamiko, enemy (from **amiko**, friend).

malhelpi, to hinder (from **helpi**, to help).

VOCABULARY

arbo, tree	kial, why, wherefore
danko, thanks	kieš, whose
doni, to give	mano, hand
dum, during, while	mateno, morning
forta, strong	morgaŭ, tomorrow
havi, to have	sed, but
helpi, to help	vespero, evening
inter, between, among	vidi, to see

READING EXERCISE

1. La patro kaj lia filo havas belajn florojn. 2. Morgaŭ ili ne havos florojn en la manoj. 3. Hieraŭ la junaj knaboj donis siajn florojn al mi. 4. Mi donis dankon al ili, kiam mi vidis la florojn. 5. Min helpis la patro dum la mateno. 6. Mi havas bonan patron kaj bonan amikon (mi havas bonajn patron kaj amikon). 7. La viro havas fortajn seĝon kaj tablon. 8. Dum la vespero ni sidos sur niaj seĝoj en la flava domo kaj parolos al amikoj. 9. Belajn arbojn ni vidos tra la fenestroj. 10. Mia maljuna amiko estis malĝoja hieraŭ. 11. Mij junaj filoj volis helpi siajn amikojn. 12. Ni ne havas malamikojn inter ili. 13. La viro, kies amikon vi helpis, estas mia patro. 14. Vi malhelpis min kiam mi volis paroli al la patro dum la vespero. 15. Mi ne vidis la viron, kies bonan filon vi volas helpi. 16. Cu vi volas paroli al ilia filo? 17. Mia domo estas malgranda sed la via estas granda kaj bela. 18. Mi vidis la maljunan viron, kies filo nun staras en la bruna domo. 19. Dum la vespero mi donos al ili belajn florojn. 20. La malbonaj knaboj, kies patro malhelpis min hieraŭ, volos helpi min morgaŭ. 21. Li ne havas fortan volon.

DIALOGUE

- Kiam vi vidis mian junan amikon?** Hieraŭ mi vidis lin en la granda bruna domo.
- Kiam vi vidos vian amikon?** Mi vidos mian amikon morgaŭ.
- Mi donos al vi miajn florojn.** Dankon, mia amiko! Ili estas belaj.
- Cu vi havas filojn?** Jes, mi havas bonajn filojn, kaj bonan patron.
- Al kies patro vi parolis?** Mi parolis al ŝia patro, ne al la lia.
- Cu vi vidis ŝian patron?** Ne, mi ne vidis lin; mi vidos lin morgaŭ.
- Bonan matenon, mia amiko!** Bonan matenon! **Cu vi helpos min?**

8. Kial vi staras inter la fenestroj? Mi volas vi-di la patron, kiam li marĝos tra la kampo.
9. Kiam vi parolos al mi, amiko mia? Dum la vespero mi parolos al vi kaj li.
10. Kies floron vi havas en la mano? Gi ne estas mia floro sed la ilia.
11. Cu vi estas feliĉa viro? Ne, mi estas malfeliĉa viro, sed morgaŭ mi estos feliĉa.
12. Cu li sidas sur sia malgranda seĝo? Ne, la lia ne estas malgranda; li sidas sur mia malgranda sed forta seĝo.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. My fields are large but yours are small.
2. Did you see the boy whose aged (old) father wished to speak to you?
3. Yes, I saw him during the morning, and gave to him a strong table and a small brown chair.
4. Father (22) will help us tomorrow, when he sees (will see) us.
5. Why do your friends hinder you?
6. She now has her flowers in her hand.
7. The unhappy man was good yesterday; now we are helping him.
8. Good evening, my friend! Where is your father?
9. My aged father is sitting on his chair in the house, near the small window.
10. Do you see him now, while he is talking to a man among your friends?
11. They have their sons near them, and give beautiful flowers to them.
12. Their house between the trees is ugly, and its windows are small.
13. Through its windows the man sees his horse in the field.
14. In the field is playing a small boy.
15. He sees his father and runs up to (gis) him, when his father speaks to him.
16. The son wishes to help his weak (23) father, and gives his hand to him.
17. Until tomorrow his enemies will not hinder him.
18. He is willing to be a good friend to them, when they do not hinder him.
19. They will not give (to) him thanks when he aids (helps) them.
20. The man and his father wish to talk to their friends in the house.

LESSON V

THE PRONOUN KIU

24. The relative-interrogative pronoun (and pronominal adjective) is **kiu**, who, which, which one. Its plural and accusative are formed with the usual endings -j and -n:

Kiu parolas al mi? Who is speaking to me?

Kiun vi vidis? Whom (which one) did you see?

Al kiuj vi donis ĝin? To whom (to which ones) did you give it?

Kiujn li helpos? Whom (which ones) will he help?

Kiu knabo estas via filo? Which boy is your son?

La knabo, al kiu mi parolis, the boy to whom I spoke.

Kiu viro helpis la knabojn, kiujn vi ne helpis? Which man aided the boys whom you did not aid?

Li sidas sur la seĝo, kiu staras en la ĉambro, he is sitting on the chair which stands in the room.

Kiujn florojn vi volas? Which flowers do you wish?

Mi nun havas la florojn, kiujn vi donis al ŝi. I now have the flowers you gave her (the flowers which you gave to her).

Kiu ĉambro estas la via? Which room is yours?

COMPARISON OF ADJECTIVES

25. Comparison of adjectives is made by use of the adverbs **pli**, more (to a greater degree), and **plej**, most (to the greatest degree). Their opposites **malpli**, less (to a less degree), and **malplej**, least (to the least degree), are similarly used:

Positive	Comparative	Superlative
feliĉa, happy	pli feliĉa, happier	plej feliĉa, happiest
bela, beautiful	pli bela, more beautiful	plej bela, most beautiful
bela, beautiful	malpli bela, less beautiful	malplej bela, least beautiful
malbela, ugly	pli malbela, uglier	plej malbela, ugliest [bela,
malbela, ugly	malpli malbela, less ugly	malplej mal- least ugly
bona, good	pli bona, better	plej bona, best
bona, good	malpli bona, less good	malplej bona, least good
malbona, bad	pli malbona, worse	plej malbona, worst

THE PREPOSITION EL

26. The preposition *el*, out of, from, of, used in expressing source, derivation, material, etc., is also employed in prepositional phrases connected with words in the superlative degree, pronouns, and pronominally used adjectives:

Li kuris el la domo, he ran out of the house.

Mia amiko el Bostono, my friend from Boston.

Tablo el ligno, a table of wood (i. e., made out of wood).

El kiuj floroj vi donis floron al li? From which flowers did you give him one (did you give a flower to him)?

- La plej ĝoja el ni**, the most joyful (one) of us.
Mi havas la plej bonajn el la seĝoj, I have the best of the chairs.
- Kiu estas la plej granda el ili?** Which is the largest one of them?
- Kiu el la knaboj estas via filo?** Which of the boys is your son?
- Kiujn el ili ŝi helpis?** Which ones of them did she assist?
- Kelkaj el la seĝoj estas fortaj**, several of the chairs are strong.
- Aliaj el ili estas malfortaj**, others of them are weak.
- La aliajn el siaj amikoj li ne volas helpi**, the others of his friends he does not wish to aid.

INDIRECT QUESTIONS AND STATEMENTS

27. An indirect question is formed by placing the direct question (introduced by *ĉu* or other interrogative) in subordination to some main verb or expression meaning "ask," "know," etc.

An indirect statement is formed by placing a clause, always introduced by the conjunction *ke*, that, in subordination to some main verb or expression meaning "say," "know," etc.:

Mi demandos ĉu li estas feliĉa, I shall ask if (whether) he is happy.

Si demandas kiu li estas, she asks who he is.

Mi ne scias kie ĝi estas, I do not know where it is.

Mi diros ke li estas feliĉa, I shall say (that) he is happy.

Mi scias ke li estas ilia amiko, I know (that) he is their friend.

La patro diras ke li helpos, Father says (that) he will help.

b. The verb of the indirect question or indirect statement remains always in the same tense and mood in which it would be in the direct form. But after a main verb in the past tense it must often be translated into English by a different form. In the following pairs of examples the direct questions and statements are: "Is he good?" "He is good." "Was he good?" "He was good."

Mi demandas *ĉu li estas bona*, I ask whether he is good.

Mi demandis *ĉu li estas bona*, I asked whether he was good.

Mi diras *ke li estas bona*, I say that he is good.

Mi diris *ke li estas bona*, I said that he was good.

Mi demandas *ĉu li estis bona*, I ask whether he was good.

Mi demandis *ĉu li estis bona*, I asked whether he had been good.

Mi diras *ke li estis bona*, I say that he was good.

Mi diris *ke li estis bona*, I said that he had been good.

THE PRONOUN ONI

28. The indefinite personal pronoun **oni**, one, is used in rendering such expressions as "one knows," "they say," also the roundabout "I am told," "it is said," etc.:

Kiam oni estas juna, oni havas amikojn, when one is young, one has friends.

Ĉu oni diras ke ŝi estas feliĉa? Do they say (do people say) that she is happy (is she said to be happy)?

Oni diras al mi ke ŝi estas feliĉa, they tell me (people say, I am told that) she is happy.

Kiam oni helpas sin, oni estas plej feliĉa, when one helps himself, one is happiest.

VOCABULARY

alia, other, another	kelka, some (<i>kelkaj,</i> several)
antaŭ, before, in front of	ligno, wood
aŭ, or	plej, most
demandi, to ask, inquire	pli, more
diri, to tell, say, re- mark	scii, to know, be aware of
frato, brother	sub, under, beneath
kapo, head	super, above, over
ke, that (conjunction)	veni, to come

READING EXERCISE

1. Kelkaj el miaj amikoj volas helpi vian pli junan fraton. 2. Ili nun demandas ĉu la domo antaŭ ili estas la lia aŭ la via. 3. Oni diras ke tabloj el ligno estas la plej fortaj. 4. Si demandis ĉu la seĝoj el ligno apartenas al vi. 5. Mi ne scias al kiuj ili nun apartenas, sed hieraŭ ŝiaj fratoj havis ilin en sia domo. 6. La plej juna el la viroj, kiuj staras sub la arbo aŭ apud ĝi, estas mia patro. 7. Oni diras ke via frato estas fortia, sed mi scias ke mia patro estas pli fortia. 8. La belan sunon ni vidas super niaj kapoj. 9. Amiko mia (a friend of mine), kiu volas helpi nin, venis inter aliaj al nia domo hieraŭ. 10. Aliaj amikoj, kiujn mi ne vidis, demandis kie la domo estas. 11. Sub la arbo staras malgranda sed fortia ĉevalo. 12. Gis hieraŭ mi ne sciis ke la bela flava domo apud la arbo estas la ilia. 13. Kiuj el vi scias kial la maljuna viro estas malforta? 14. Oni diras ke li volas sidi sub la arboj antaŭ la domo ĝis la vespero. 15. Hieraŭ la aliaj estis malpli malĝojaj. 16. Via frato, kiu parolis al ni, estas fortia, sed mia pli juna frato estas la plej fortia el ni. 17. Aliaj amikoj viaj venis al ni, kaj diris ke la floroj sur la arbo super niaj kapoj estas belaj. 18. La arbo sub kiu via juna amiko nun sidas estas bela, sed la alia arbo antaŭ via domo estas pli bela.

DIALOGUE

1. Kiu estas tiu viro, kiu staras aŭ maršas sub la arboj? Li estas mia plej maljuna frato.
2. Kiuj estas la aliaj viroj antaŭ la domo? Kelkaj el ili estas viaj amikoj, aliaj estas amikoj miaj.
3. **Cu vi demandis kiu la plej feliĉa knabo estas?**
Ne, mi scias ke li estas via filo, kaj ke morgaŭ li venos al mia domo.
4. **Cu la ĉevalo apud la arboj en la kampo apartenas al vi?** Jes, ĝi estas la mia. Kial vi demandas ĉu ĝi apartenas al mi?
5. Oni diras ke ĝi havas belan kapon, kaj demandas ĉu ĝi estas bona ĉevalo. Jes, mia amiko, ĝi estas la plej bona kaj bela el miaj ĉevaloj.
6. **Cu kelkaj el la domoj estas el ligno?** Jes, sed kial vi demandas?
7. **Kiuj estas la pli junaj viroj, kiujn ni vidas inter la arboj?** Mi ne scias; ĉu ili venis el mia domo?
8. **Cu vi scias ĉu la suno brilas hodiaŭ?** Jes, supernaj kapoj mi vidas la belan sunon. Gi briilos ĝis la vespero.
9. **Kiu estas tiu maljuna viro, al kiu via frato donis la manon?** Mi ne vidis al kiu li donis la manon, sed mi demandos, kiam li venos al ni.
10. **Bonan matenon, amiko mia!** Mi scias ke vi donis al mi la florojn, kiujn mi vidas sur la tablo. Ne, alia el viaj amikoj donis ilin al vi, la miaj estas malpli belaj.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. When the sun is shining, one is willing to sit under the trees until evening.
2. Some of my friends are strong men, others are less strong, and some are weak.
3. I shall ask whether the tables of wood are the best.
4. Do you know why the old men who came through our house

yesterday were unhappy? 5. I do not know, but I see that they are less sad or unhappy now. 6. She asks which one of your brothers is the eldest. 7. I shall tell (say to) her that the one who is standing under the big tree between the houses is the eldest. 8. I am told (28) that when one is young and strong, one is joyful. 9. My chair is in the room whose window is above my head. 10. When I stand on the chair or on the table I see through the window, but it is a small [one]. 11. That horse which has a beautiful head is the best of the horses which belong to my brother. 12. He has other horses, but they are less beautiful or less strong. 13. The beautiful flowers which you see on the table will belong to us until tomorrow. 14. We shall give some (several) of them to Father (22), and I know that he will say, "Thanks, my sons." 15. Good morning, my young friend! Do you know that the boy you helped* is my youngest son? 16. They said (that) he was your son (27,b), but I did not know (that) he was the youngest. 17. I saw some of those strong young men, but I shall not see the others until tomorrow. 18. We did not say "Good morning" to him when he walked through the room. 19. The other boy, who was standing in front of my brother, hindered the man when the man was willing to aid him.

LESSON VI

DERIVED ADVERBS

29. As in English, adverbs are not only primary, as *nun*, *now*, *hieraū*, *yesterday*, *pli*, *more*, etc., but are derived from roots not adverbial (the root of a word being that part of it which gives the essential meaning, and to which endings are attached to form words, or to which

* The relative word itself can not be omitted from a relative clause as in colloquial English. Therefore the boy you helped, the boy that you helped, and the boy whom you helped, must each be translated *la knabo kiun vi helpis*.

suffixes are added before such endings are attached). The ending for such adverbs is -e:

feliče,	happily,	fortu-	alie,	otherwise
nately			malgoje,	sorrowfully
forte,	strongly,	vigor-		sadly
ously				

b. Comparison of adverbs is made similarly to that of adjectives, by use of the primary adverbs **pli**, **plej** (also **malpli**, **malplej**):

Positive	Comparative	Superlative
feliče, happily	pli feliče, more happily	plej feliče, most happily
bone, well	pli bone, better	plej bone, best
bone, well	malpli bone, less well !·	malplej bone, least well
malbone, badly, poorly	pli malbone, worse	plej malbone, worst
multe, much	pli multe, more (in amount)	plej multe, most (in amount)
multe, much	malpli multe, less (in amount)	malplej multe, least (in amount)
malmulte, little	pli malmulte, less (in amount)	plej malmulte, least (in amount)

CASE USE AFTER OL

30. Clearness of meaning in clauses of comparison is obtained by use of the accusative case for words which are the direct objects of verbs

implied after **ol**. If the subject instead of the object is expressed, non-use of the accusative ending indicates this:

Mi helpas lin pli multe ol ŝin, I help him more than (I help) her.

Mi helpas lin pli multe ol ŝi, I help him more than she (does).

Vi vidis lin pli bone ol la knabon, you saw him better than (you saw) the boy.

Vi vidis lin pli bone ol la knabo, you saw him better than the boy (did).

Si scias malpli multe ol vi kaj li, she knows less than you and he.

Mi vidis pli fortan tablon ol la via, I saw a stronger table than yours.

WORD FORMATION BY USE OF ENDINGS

31. By use of the endings **-i**, **-o**, **-a**, **-e**, there may be formed verbs, nouns, adjectives and adverbs from roots whose meaning permits:

Verb: **goji**, to rejoice.

Noun: **gojo**, joy, gladness.

Adjective: **goja**, joyful, glad.

Adverb: **goje**, joyfully, gladly.

Verb: **paroli**, to speak, talk.

Noun: **parolo**, word, talk.

Adjective: **parola**, verbal, by word of mouth.

Adverb: **parole**, verbally, by word of mouth.

Noun: **amiko**, friend.

Adjective: **amika**, friendly, amicable.

Adverb: **amike**, amicably, in a friendly way.

Verb: **veni**, to come.

Noun: **veno**, coming, advent, arrival.

b. Prepositions whose meaning permits may be treated as roots for the purpose of derivation by use of word endings:

Verb: **antaūi**, to be in front of, precede.

Noun: **antaūo**, front, fore-part.

Adjective: **antaūa**, front, anterior, previous, former.

Adverb: **antaūe**, in front, before, previously, formerly.

Noun: **apudo**, nearness, contiguity.

Adjective: **apuda**, adjacent, adjoining, next, near by.

Adverb: **apude**, near by, nigh.

Adjective: **duma**, provisional.

Adverb: **dume**, meanwhile, meantime, in the mean time.

Adjective: **suba**, under, nether.

Adverb: **sube**, underneath, below.

c. A few primary adverbs yield to similar treatment for word formation. But care must be taken not to form secondary adverbs from primary adverbs unless a word of really different meaning results (for the effect would be as grotesque as would be "soonly," "nowly," "thusly," etc., in English):

Verb: **jesi**, to assent, answer affirmatively.

Noun: **jeso**, an assent, an affirming.

Adjective: **jesa**, affirmative, assenting.

Adverb: **jese**, affirmatively, in the affirmative.

Noun: **la morgaūo**, the morrow.

Adjective: **morgaūa**, of the morrow.

Adjective: **plia**, supplementary, further.

Adverb: **plie**, besides, moreover, furthermore.

d. Prefixes and suffixes whose sense permits may similarly be used like independent roots:

Noun: **la malo**, the contrary, the opposite, the reverse.

Adjective: **mala**, opposite, contrary, reverse, inverse.

Adverb: **male**, on the contrary.

Noun: **ino** (32), a female.

Adjective: **ina**, feminine, pertaining to a female, etc.

THE SUFFIX -IN-

32. Feminine nouns corresponding to distinctly masculine nouns are formed from these by inserting the suffix **-in-** just before the ending **-o**: **knabino**, girl (from **knabo**, boy).

filino, daughter (from **filo**, son).

virino, woman (from **viro**, man).

patrino, mother (from **patro**, father).

VOCABULARY

(Each root will henceforth be quoted but once, with the ending with which it is most frequently used, or which best suits its original meaning.)

amuz-i , to amuse, en-	mult-a , much
tertain	ol , than
hodiaū , today	opini-i , to think, deem
inform-i , to inform	pus-i , to push, thrust
interes-i , to interest	per , by means of (by, with)
kia , what sort of	post , after, behind
kiel , how, in what manner	respond-i , to reply, answer
kontraū , opposite, against	send-i , to send
laū , according to, along	strato , street
letero-o , letter (epistle)	trov-i , to find

READING EXERCISE

1. Mi opinias ke lia letero estas pli interesa ol la šia.
2. Per sia respondo li informis min ke li venos hodiaū.
3. Mi ne scias kian leteron la

knabino sendis el Bostono al sia patro. 4. Ilia patro helpis la filon pli ĝoje ol la filinon. 5. Sed oni diras ke ilia patro plej multe helpas la filinon. 6. Laŭ mia opinio, la fratino pli multe dankis vin ol nin. 7. Sed la knabo dankis nin pli multe ol vi. 8. Mia maljuna amiko ne antaue donis jesan respondon. 9. La malbona knabo puſis sian fratinon per forta mano. 10. Mi ne scias kie mia ĉevalo estas, sed per via helpo mi trovos ĝin. 11. Kiel vi amuzos la malgrandajn knabinojn? 12. Mi donos al ili multajn florojn, kiujn mi trovis en la kampo kontraŭ nia domo. 13. Cu vi volas amuzi la junan knabon aŭ la junan knabinton? 14. Kiel vi sendos la respondan leteron, kiun vi havas en la mano? 15. Mi sendos ĝin per la filo, kiu demandos ĉu oni havas pli bonan informon. 16. Li nun amuzas sin pli bone sur la strato ol en la domo. 17. Post nia veno li kaj liaj junaj amikoj volis ludi en la granda apuda kampo. 18. Tiu bela knabino, kiu staras inter la aliaj knabinoj en la ĉambro, estas mia plej juna fratino. 19. Mi helpos aŭ ne helpos, laŭ via volo.

DIALOGUE

- Kiel vi amuzis vin hodiaŭ?** Mi sidis en la domo kontraŭ la nia, kaj parolis al amiko.
- Cu vi havas interesan leteron en la mano?** Jes, mia plej juna filino sendis ĝin al mi el Bostono.
- Cu ŝi donis al vi multan informon?** Jes, ŝia letero estis interesa, kaj mi ĝojis kiam ĝi venis.
- Kiel vi opinias ke via amiko helpos vin?** Mi opinias ke li helpos min per letero, kiu donos al mi kelkan informon.
- Kiel la malbona knabo malhelpis la fratinon?** Li puſis ŝin per la manoj, ĝis kiam ŝi kuris al la strato.
- Kie li estis kiam vi trovis lin?** Li marſis post sia patro, kaj plie li malamike parolis al mi.

7. Kian respondon li sendis per sia filino? Mi ne scias ĉu li donis jesan aŭ nean respondon, sed mi opinias ke ĝi ne estis parola respondo.
8. Cu ili venos hodiaŭ vespero (this evening) aŭ morgaŭ matene? Laŭ ilia letero, ili parolas al kelkaj amikoj siaj (some friends of theirs) kaj venos al ni poste (afterwards).
9. Cu via amiko parolas interese? Jes, li parolas pli interese ol lia patrino.
10. Cu vi scias kia virino nia juna amikino estas? Jes, si estas bona kaj bela, kaj si scias kiel paroli tre interese.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. My sister has a larger house than I, and its front is beautiful.
2. She answered affirmatively when I asked whether she was happy.
3. When she was a young girl, our older brother helped her more than me.
4. But I find that otherwise I was happier than she.
5. This morning (hodiaŭ matene) I sent to you a letter of thanks (dankan leteron) by my youngest son.
6. In (according to) my opinion, you will gladly give (to) me some interesting information.
7. What kind of amusement does he wish today?
8. We shall have a better time (shall amuse ourselves better) on the street now than in the house afterward.
9. I think that he or his sister will inform you how they came to our house.
10. I rejoice less than my older sister who came from Boston yesterday evening.
11. The bad boys pushed the table as far as the window, but fortunately the window is above their heads.
12. According to her letter, she thanks you more than me.
13. She thankfully sent her other letter by her brother, whose joy surpassed (superis) her own (19, a).
14. But meanwhile it will be said (28) that he pushed his younger brother with a strong hand, until (until when) the boy gave the reply which he previously wished.
15. He sorely (forte) hindered me, but I know how young he is, and

what sort of (kiajn) father and mother he has.
 16. My friend who came to the house on the opposite street is stronger than you.

LESSON VII

THE ACCUSATIVE OF DIRECTION

33. After a verb expressing motion, the words indicating the place, person or thing toward which the motion is directed are given the ending -n. This is analogous to the accusative of direct object (20), which indicates that toward which the general action of a transitive verb is directed:
Li venis Bostonon, he came to Boston (toward Boston, Bostonward).

La ĉevaloj kuris kampon, the horses ran to the field.

a. The ending -n is also used in prepositional phrases whose prepositions do not clearly indicate by their meaning whether motion is intended toward their complements or not. Such prepositions are **antaŭ**, **ĉirkaŭ**, **en**, **inter**, **kontraŭ**, **post**, **sub**, **super**, **sur**, **trans**. The use or non-use of the accusative therefore shows whether the prepositional phrase goes with the verb or is merely connected with some other word in the sentence or clause:

Li jetis la florojn antaŭ min, he threw the flowers before me.

Li jetis la florojn antaŭ mi, he threw the flowers which were before me.

Li puſis la ŝegojn ĉirkaŭ la tablon, he pushed the chairs around the table.

Li puſis la ŝegojn ĉirkaŭ la tablo, he pushed the chairs which were around the table.

Mi kuris en la domon, I ran into the house.

Mi kuris en la domo, I ran, ran about, (while I was) in the house.

Sub la tablon falis la kesto, under the table fell the box.

La kesto sub la tablo falis, the box under the table fell.

Si mar̄s̄is trans la straton, she walked across (from one side to the other of) the street.

Si mar̄s̄is trans la strato, she walked across (while on the other side of) the street.

b. The ending **-n** is similarly added to adverbs indicating the direction toward which the motion of the verb takes place:

Mi iras antaūen (31, b), I am going forward.

Gi falis suben, it fell below.

Mi jetis la florojn ċirkauen, I threw the flowers roundabout.

La viro iros norden, the man will go north (northward).

c. The same construction is also used after nouns from roots expressing motion:

Lia falo sur la straton, his fall on (upon) the street.

Via veno en la ĉambron estis amuza, your coming into the room was amusing.

Granda estis nia intereso en ilia iro norden, great was our interest in their course (their going) northward.

CONJUNCTIONS IN PAIRS

34. Certain conjunctions are used in repetition to give the meanings often obtained in English by the use of two different words:

Aǔ la knabo aǔ la knabino venos morgaū matene, either the boy or the girl will come tomorrow morning.

Nek li nek ŝi estas feliĉa, neither he nor she is happy.

Ĉu ĝi estas seĝo, ĉu tablo, ĉu kesto, li pušas ĝin ċirkauen, whether it be a chair, a table or a chest, he is pushing it around.

Kaj li kaj ŝi venis hieraū vespere, both he and she came last (yesterday) evening.

THE PREPOSITION KUN

35. The preposition **kun**, with, is used in expressing accompaniment or association, also the action or feeling accompanying a state or act, or the characteristics of a person or thing:

La viro venis kun sia amiko, the man came with his friend.

Cu la knabo kun vi hieraŭ estas via filo? Was the boy with you yesterday your son?

Mi vidis ĝin kun granda intereso, I saw it with great interest.

Si estas virino kun bela voĉo, she is a woman with a fine voice.

Li havas ĉevalon kun bela kapo, he has a horse with a handsome head.

a. **Kun** must not be used in place of **per**, which expresses instrumentality only, nor in place of **kontraŭ**, which expresses opposition. The more care must be taken in regard to these words, since English often uses "with" to render each of the senses just mentioned:

Li venis kun mi, he came with me.

Li puſis min per la mano, he pushed me with his hand.

Li batalis kontraŭ mi, he fought with me.

VOCABULARY

batal-i, to fight, strive	kost-i, to cost
ĉirkaŭ, around	long-a, long
de, of, from	nek, neither, nor
dolar-o, dollar	nord-a, north
dolc-a, sweet	nur, merely, only
fal-i, to fall, drop	oft-a, frequent
ir-i, to go	promen-i, to go for a walk
jet-i, to throw	
kest-o, chest, case, box	trans, across, on the other side of
kiom, how much, what quantity	voĉ-o, voice

Note: Since the preposition **de** indicates separation from a given starting point, and the resulting connection therewith, it is used to express ownership as well as literal distance in space or time, although English uses different prepositions for these two shades of meaning.

READING EXERCISE

1. La knabo trovis floron en la arbo super sia kapo, kaj jetis ĝin super sian kapon. 2. Gi falis en la fenestron de la ligna domo, kaj kontraŭ se-ĝon. 3. Mi promenos hodiaŭ vespero kun la filo de la viro, kies domon ni vidis inter la grandaj kampoj. 4. La fratino de mia amiko estas virino kun bela voĉo, sed hieraŭ ŝi parolis al mi per mal-dolĉa voĉo. 5. Per via helpo mi puĝos la gran- dan keston antaŭ la tablon. 6. Ni iros trans la straton, kaj promenos norden laŭ ĝi. 7. Kiam mi promenas kun interesa amiko, mi ofte marĝas pli multe ol vi. 8. Sed mi opinias ke hodiaŭ vi promenos pli longe ol via frato. 9. Longaj pro-menoj de la domo ĝis la kampoj estas interesaj al junaj knaboj. 10. Kiam mi donis la dolĉajn florojn al la filino de via amiko, ŝi nur jetis ilin sur la tablon. 11. Nek la malgranda knabo nek lia frato falis sur la straton, kiam ili batalis kontraŭ sia juna amiko. 12. Mi ne scias kiom la bela kesto en ilia domo kostis, sed mi opinias ke ĝi kostis nur malmultajn dolarojn. 13. Kiam mi donis jesan respondon, kaj la viro kaj la virino venis antaŭen. 14. Nek li nek lia fratino volas iri norden kun nia maljuna amiko. 15. De hieraŭ mi ne trovis florojn sub la arbo; sed floroj ne nun kostas multe, laŭ mia opinio. 16. Per letero de mia filo mi donos al vi kelkan informon.

DIALOGUE

- Kien vi iras?** Post ne longe (soon) mi iros al la domo de amiko mia.
- Cu la knabo iris antaŭen laŭ la strato, aŭ mal-antaŭen (to the rear)?** Li nur iris en la domon, kaj ludis kun sia frato.
- Kiu volas promeni kun mi?** Aŭ mi aŭ la par-trino ĝoje promenos kun vi.
- Kiom kostis via ĉevalo?** Gi kostis kelkajn dolarojn, sed ne pli multe ol la via, laŭ mia scio (so far as I know).

5. Kien la knabo jetis la dolaron, kiun mi donis al li? Li jetis ĝin en la grandan keston sub la tablo.
6. Cu vi trovis flavajn florojn trans la strato? Ne, kiam ni iris trans la straton ni ne trovis florojn.
7. Kiel ofte vi iras norden, mia amiko? Nur malofte; nur kiam mia amiko kaj lia maljuna patrino iras kun mi.
8. Cu la virino kun la bela voĉo estas lia fratino? Ne, si estas la fratino de la alia viro, kiu parolis maldolce (bitterly, harshly) al ni.
9. Kiu pušis la keston el ligno ĉirkaŭen? Kaj la knabo kaj lia fratino estis en la ĉambro, sed nek li nek ŝi pušis la keston.
10. Cu la knabo, kiu kuris de la arbo ĝis la domo, batalis kontraŭ sia frato? Mi opinias ke jes, sed la patro opinias ke ne.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. Is the girl with the sweet voice your younger sister?
2. No, she is the daughter of a friend from (26) Boston, who often comes to our house.
3. She more often goes north with her mother, but she is now having a good time (is amusing herself well) with (per) long walks in the beautiful near-by (31,b) fields.
4. The boy merely went across the street and threw the flowers which I found into the window of my friend's room (the room of my friend).
5. Neither the boy nor his brother played long together (longe ludis kune).
6. Now they wish to fight, and are running around the house.
7. Today the oldest of (26) my sons fell from a window into the large tree which fortunately stands in front of the house.
8. How much do you think that your friend's horses cost?
9. They did not cost much, according to his letter of yesterday (31, c), but I think (that) they cost more than mine.
10. Whether it be your son, your brother or your father, a man is talking to you now.
11. The young girl pushed the large chest against the

table, stood upon the table, and fell from it against a chair. 12. By my help she came out of (26) the room, and is now sitting on a chair in another room. 13. What sort of a box is it, and where is it standing? 14. It is both long and large, and I think that it cost several dollars. 15. How did the boys entertain themselves yesterday in the house opposite? 16. They remarked to me that they had a good time, but their mother thinks (that) not.

LESSON VIII

THE PRESENT ACTIVE PARTICIPLE

36. The characteristic letters of the active participle of all verbs are **-nt-**. The present active participle ends in **-anta**, as **vidanta**, seeing, **kuranta**, running:

La knabo ludanta en la domo estas ĝoja, the boy playing in the house is glad.

Ni vidas la virojn marsantajn laŭ la strato, we see the men (who are) walking along the street.

La knabino parolanta al vi estas bela, the girl speaking to you is beautiful.

COMPOUND TENSES WITH THE PRESENT ACTIVE PARTICIPLE

37. Three compound tenses of the indicative mood are formed by using the present, past and future tenses of **esti** as an auxiliary with the present active participle:

a. The progressive present tense:
mi estas kuranta, I am running.

vi estas kuranta, you are running.

li (ŝi, ĝi) estas kuranta, he (she, it) is running.

ni estas kurantaj, we are running.

vi estas kurantaj, you (plural) are running.

ili estas kurantaj, they are running.

b. The progressive past (usually called the imperfect) tense:

mi estis kuranta, I was running.

vi estis kuranta, you were running.

li (ši, ĝi) estis kuranta, he (she, it) was running.

ni estis kurantaj, we were running.

vi estis kurantaj, you (plural) were running.

ili estis kurantaj, they were running.

c. The progressive future tense:

mi estos kuranta, I shall be running.

vi estos kuranta, you will be running.

li (ši, ĝi) estos kuranta, he (she, it) will be running.

ni estos kurantaj, we shall be running.

vi estos kurantaj, you (plural) will be running.

ili estos kurantaj, they will be running.

IMPERSONAL VERBS

38. Impersonal verbs do not need in Esperanto an introductory participle like English "it." The participle in compound tenses of such verbs has the adverbial ending:

Pluvas, it rains (it is raining).

Multe neĝas nun, it is snowing a good deal now.

Estos pluvante morgaŭ, it will be raining tomorrow.

Estis neĝante kiam vi venis, it was snowing when you came.

a. Other verbs whose meaning permits may be used impersonally, that is, with no definite or expressed subject. Modifiers are necessarily adverbial:

Hieraŭ estis malvarme, yesterday it was cool.

Kiel varme estas en la domo! How warm it is in the house!

Kiam vi opinias ke estos agrable sur la stratoj? When do you think it will be pleasant on the streets?

THE PREPOSITION DA

39. Prepositional phrases consisting of **da** with a noun or pronoun are used after nouns or adverbs indicating measure or amount:

Kiom da akvo vi deziras? How much (what quantity of) water do you desire?

Mi deziras nur glason da akvo, I desire only a tumbler of water.

Si havas kelkajn funtojn da sukero, she has several pounds of sugar.

Li vidis keston da dolaroj, he saw a chest of dollars.

Cu li havas multe da ligno? Has he much (a quantity of) wood?

Ili venos post kelke da tempo, they will come after some time (after a while).

Estis malmulte da informo en lia letero, there was little (not much of) information in his letter.

a. The use of an adverb and prepositional phrase containing **da** gives an impression of grouping that which is mentioned, whereas a direct adjectival construction emphasizes the individuals in it:

Li havas multajn amikojn, he has many friends.

Li havas multe da amikoj, he has a quantity of friends (a large acquaintance).

Ni havas malmultajn dolarojn, we have few (separate) dollars.

Ni havas malmulte da dolaroj, we have a small quantity of dollars.

b. If a limiting modifier such as the article causes the complement in the prepositional phrase to indicate a definite or limited quantity, **da** can not be used, some other preposition being necessary. This is also true if other than a genuinely quantitative meaning is desired:

Glason de la akvo, a glass of the (specified) water.

Funto de la sukero, a pound of the (indicated or previously mentioned) sugar.

Kesto el ligno, a chest of (made of, not containing) wood.

La kesto de dolaroj, the case of dollars (the dol-

lars' case; the case to put or keep dollars in).

La sumo de dolaro, the sum of a dollar ("sum" is here equivalent to "dollar," so that it can not express a portion of it).

THE PREFIX RE-

40. The prefix **re-** indicates the repetition of an act or state, or the return of a person or thing to its previous place or condition:

redoni, to give back, return.

retrovi, to find again, recover.

revidi, to see again (**gis revido**, au revoir, auf wiedersehen, etc.).

rebrili, to shine back, reflect.

reiri, to go back, return.

reveni, to come back, return.

ree, (31, d), again, back.

VOCABULARY

agrabl-a , pleasant	pom-o , apple
akv-o , water	preskaŭ , almost, nearly
dezir-i , to desire, wish	sinjor-o , gentleman
funt-o , pound	suker-o , sugar
glas-o , tumbler, glass	sum-o , sum, total
jar-o , year	tag-o , day
neg-i , to snow	temp-o , time
nov-a , new	tre , very
pluv-i , to rain	varm-a , warm

Note: The words **sinjoro**, **sinjorino** (32) are used like "Sir" and "Madam" in direct address, and are also used, with their abbreviations **S-ro**, **S-ino**, as titles equivalent to "Mr." and "Mrs."

READING EXERCISE

1. Forte pluvis dum mi estis promenanta kun S-ro B—.
2. Post ne longe negis, kaj ni estis tre malvarmaj.
3. Mi opinias ke estos agrable post kelke da tempo.
4. La frato kaj mi estis parolantaj al S-ino B— antaŭ kelkaj tagoj (several days ago).
5. Post longa tempo li diris al mi ke

li deziras glason da akvo. 6. Antaŭ kelkaj tagoj multe negis, sed nun estas nur pluvante. 7. Antaŭ jaro (a year ago) mi sendis al li multe da interesa informo. 8. Mi havas preskaŭ funton da sukero, kaj fortan keston da bonaj pomoj. 9. La maljuna sinjoro, kiu tre agrable parolis al mi, estas nun marŝanta laŭ la strato kontraŭ ni. 10. Mi havas nur malmulte da tempo hodiaŭ; sed mi respondos vian leteron. 11. La maljuna sinjorino havas novan domon. 12. En sia kesto el ligno li trovis tre multe da dolaroj. 13. Antaŭ longa tempo la sumo de dolaro estis granda al li. 14. Ni estas nun redonantaj al S-ro C— la lignan keston de sukero, en kiu antaŭe estis kelkaj fungoj da sukero. 15. Mi demandis kiu estas la sinjoro parolanta al la sinjoro apud la bela domo. 16. Mi resumis (summed up, summarized) al li la informon, kiun oni donis al mi, kaj li diris ke la resumo estas tre interesa. 17. Kiel malvarme estas hodiaŭ! Mi estis promenanta, sed mi revenis post malmulte da tempo.

DIALOGUE

1. **Bonan tagon, Sinjoro! Bonan tagon!** Estas varme kaj tre agrable hodiaŭ, ĉu ne?*
2. **Cu vi havas multe da tempo dum la nuna (the present) jaro?** Ne, mi estas helpanta mian filon, kaj malfeliĉe mi havas nur malmulte da tempo.
3. **Kiom da akvo vi deziras, Sinjoro?** Mi deziras nur glason da akvo, mi dankas vin.
4. **Cu la filo de Sinjoro A— estis ludanta en la kampo kiam vi vidis lin?** Ne, li estis staranta sub la arbo, kaj estis jetanta pomojn al sia pli junu frato.
5. **Kian informon vi havas hodiaŭ, Sinjoro?** Mi ne nun havas multe da informo, sed la in-

* The words *ĉu ne* are frequently placed at the end of a question to which an affirmative answer is expected, giving the meaning "isn't it?" "Aren't they?" "Won't you?" "Doesn't it?" "Has it not?" "Didn't he?" etc., according to the context of the sentence.

- formo, kiun mi estis resumanta al vi antaŭ ne longe, estas tre interesa, ĉu ne?
6. **Cu neĝas aŭ pluvas?** Nek pluvas nek neĝas nun, sed estis tre malvarme antaŭ kelkaj tagoj, kaj preskaŭ neĝis.
  7. **Ni havas tre multe da sukero en la nova kesto, ĉu ne, Sinjorino?** Jes, S-ino B—, estas multaj funtoj da sukero en ĝi.
  8. **Kelkaj dolaroj estas granda sumo al juna knabo, ĉu ne?** Jes, mi opinias ke mia filo tre ĝojas kiam oni donas al li nur kelkajn dolarojn.
  9. **Cu vi resendos al mi lian leteron, kune (together) kun la resumo, kiun vi trovis en ĝi?** Jes mi resendos ĝin per mia filo post kelkaj tagoj.
  10. **Nun mi reiros al mia domo. Gis la revido, Sinjoro! Gis revido!** Mi ree parolos al vi morgaŭ aŭ poste.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. I think (that) the man standing in front of the house is a friend of mine.
2. I do not know whether he will come back along the street by which he went north.
3. It is warm and pleasant now, but after a while it will be raining.
4. A while ago it was snowing very hard, and now it is raining harder than yesterday.
5. How much sugar and how many apples do you desire, Madam?
6. I wish a pound of sugar, together with a case of very good apples.
7. You will assist me after a while, will you not (ĉu ne)?
8. I have very little (29,b) time now, but I shall gladly help you again tomorrow.
9. Gentlemen, do you wish some glasses of water?
10. Yes, we wish several glasses of water, and several good sweet apples.
11. My old (aged) friend has an old (not new) house opposite your large new house.
12. A year ago neither the lady sitting by (apud) the big window nor my sister was very happy.
13. But when they returned to our house they were much happier.
14. The flowers

on the table almost fell back into the chest when the small boy pushed his chair against it. 15. Do you see the ladies coming back from the north room of Mrs. B—'s house? 16. By your help I shall recover my horse, and I think that both you and your father will gladly aid me. 17. The sun will not be shining when the boy and his sister return from Mr. C—'s house. 18. I do not know how much sugar is in the box that (which) you see, but in my opinion there is not very much in it now.

LESSON IX THE CARDINAL NUMERALS

41. The cardinals from one to ten, also for hundred and thousand, are:

unu, one	sep, seven
du, two	ok, eight
tri, three	nau, nine
kvar, four	dek, ten
kvin, five	cent, hundred
ses, six	mil, thousand

a. The cardinals for the tens, hundreds and thousands are formed by prefixing *du*, *tri*, *kvar*, etc., to *dek*, *cent* and *mil* respectively:

dudek, twenty	ducent, two hundred
tridek, thirty	kvarcent, four hundred
kvardek, forty	sescent, six hundred
kvindek, fifty	okcent, eight hundred
sesdek, sixty	trimil, three thousand
sepdek, seventy	kvinmil, five thousand
okdek, eighty	sepmil, seven thousand
naudek, ninety	naumil, nine thousand

b. The cardinals between ten and twenty, twenty and thirty, etc., are formed by placing *unu*, *du*, *tri*, etc., after *dek*, *dudek*, *tridek*, etc.:

dek unu, eleven	dudek unu, twenty-one
dek du, twelve	dudek kvin, twenty-five
dek tri, thirteen	kvardek ses, forty-six
dek kvar, fourteen, etc.	okdek ok, eighty-eight

c. Cardinals containing several figures descend from the largest, as in English:

Cent tridek kvin, one hundred and thirty-five.
Kvarcent okdek sep, four hundred eighty-seven.
Naǔmil okcent ses, nine thousand eight hundred and six (ninety-eight hundred and six).
Mil naǔcent, one thousand nine hundred (nineteen hundred).

Ducent unu, two hundred and one.

d. The cardinal numerals receive neither the plural nor accusative endings. Since they are adjectives, the preposition **el** (26) is used with them if they do not directly modify the substantives used:

Ses el la pomoj estas bonaj, six of the apples are good.

Li vidis dek sep el la knaboj, he saw seventeen of the boys.

La naǔ knaboj helpis la du virojn, the nine boys helped the two men.

e. As in English, the first of the cardinals has a pronominal use in the plural form, taking the accusative ending when necessary, and usually found in contrast to **alaij**. The use of **unu** to mean "one" in the sense of "a certain one" is also permissible. But **unu** can not be used in translating such expressions as "I wish an apple and do not see one." This must be remodeled into "and see none," or "and do not see it," etc., before translation:

Unu viro havis tri filoјn, a certain man had three sons.

Unuj maršis, alaij kuris, some walked, others ran.
Mi trovis unujn, sed ne la alaijn, I found some (the ones) but not the others.

THE ACCUSATIVE OF MEASURE

42. A substantive in the accusative case may express measure of length, width, weight, height, time (duration), etc.: ,

Li marſis dek ses mejlojn, he walked sixteen miles.

La kampo estas mejlon longa, the field is a mile long.

Kelkaj arboj estas altaj kvardek futojn, kaj dikaj tri futojn, some trees are forty feet high and three feet thick.

Li promenis du horojn laŭ la strato, he strolled two hours along the street.

Longan tempon ni amuzis nin, for a long time we entertained ourselves.

Ili kune ludis multajn tagojn, they played together many days.

Gi kostis kelkajn dolarojn pli multe ol la via, it cost several dollars more than yours.

a. If the sentence or clause would be made ambiguous by the presence of two or more accusative constructions, a prepositional phrase should be used instead of the accusative of measure:

Li atendis la knabojn dum du horoj, he waited for the boys (during) two hours.

Ni helpos lin dum jaro post jaro, we shall aid him (during) year after year.

Mi havas fraton pli junan je tri jaroj, I have a brother three years younger (younger by three years).

Ni vidis arbon altan je kvardek futoj, we saw a tree forty feet high (high to the extent of forty feet).

Gi kostis sumon pli grandan je kvin dolaroj, it cost a sum five dollars larger (larger by five dollars).

PAST ACTION CONTINUING INTO PRESENT TIME

43. An action or state which began in the past, continuing from that time into the present, is expressed by the present tense (instead of by the past tense as in English):

Ili estas amikoj de la tago kiam mi vidis ilin,
they have been (are) friends since (from)
the day that I saw them.

Mi atendas ŝin de antaŭ du horoj, I have been
waiting for her since two hours ago (and
am still waiting).

De la tago de ilia kuna respondo mi scias ĝin,
since the day of their joint reply I have
known (I know) it.

THE COMBINATION ANTAŬ OL

44. Subordinate clauses may be introduced by **antaŭ ol**, sooner than, before, ere:

Li iros antaŭ ol vi revenos, he will go before you
come back (ere you return).

Antaŭ ol la knaboj respondis, mi trovis ilin,
before (sooner than) the boys answered I
found them.

Cu pluvias antaŭ ol neĝis? Did it rain before it
snowed?

a. If the subject of the subordinate clause is
the same as that of the main verb, an infinitive
may be used:

Li respondis antaŭ ol iri, he answered before
going.

Mi informos min antaŭ ol paroli al li, I shall in-
form myself before speaking to him.

Antaŭ ol fali, li forte pušís min, before falling he
pushed me forcibly.

VOCABULARY

alt-a, high, lofty	je, at, by, on (general connection)
atend-i, to wait for, expect	kaf-o, coffee
dik-a, thick, stout	kio, what, which
fut-o, foot (measure)	larg-a, wide, broad
hor-o, hour	mejl-o, mile

Note: Because of their indefiniteness, the pronouns ending in -io, such as *kio*, do not have a plural, nor are they ever used adjectively like *kiu* (24). This pronoun completes a series of nine relative-interrogative words beginning with the syllable *ki-*, namely, *kio*, *kiu*, *kies*, *kia*, *kie*,

kiam, kiel, kiom, like the less complete English correlative series "what, who, which, whose, where, whither, when, why," etc. (There are four other analogous series with the same endings as the above, but with other initial letters and meanings, which will be given later.)

READING EXERCISE

1. Ni mar̄sis dek mejlojn dum nia agrabla promeno hieraū. 2. Ni vidis multajn arbojn kiuj estas altaj preskaŭ kvindek futojn, kaj dikaj du aŭ tri futojn. 3. Mi demandis kion la sinjoro kun vi havas. 4. Li havas keston longan je kvar futoj kaj largan je du futoj. 5. Li atendis vin tri horojn antaŭ ol veni al ni. 6. Sed vi estis promenanta inter la arboj dum li estis atendanta vin. 7. Li volis redoni al vi la sumon de dek dolaroj, kiel vi atendis (as you expected). 8. La tago estas agrabla, sed mi ne scias kiam estos pli varme (38, a). 9. De dek kvar tagoj la sinjorino diras ke ŝi atendas leteron de vi. 10. Sed de antaŭ sep aŭ ok tagoj mi havas tre malmulte da tempo. 11. Ni ree vidis lian domon, kiu estas alta tridek tri futojn, larga kvardek du futojn, kaj longa tridek naŭ futojn. 12. Mi havas belan fratinon pli junan ol mi je tri jaroj, kiel vi diris. 13. La sinjoro deziris nur tri el la kvin funtoj da kafo, kiujn vi donis al li. 14. Estas ducent kvardek ok pomoj en la kesto da pomoj. 15. Unuj el ili estas tre dolcaj kaj bonaj, aliaj estas malbonaj, kaj ni jetos ilin el la fenestroj en la kampon. 16. En jaro estas tricent sesdek kvin tagoj, kaj en tago estas dudek kvar horoj. 17. (To be pronounced in words): 2750, 1916, 453, 8421, 2037, 3564, 258, 525.

DIALOGUE

1. **Bonan tagon, Sinjoro; kion vi havas en la mano?** Bonan tagon, Sinjoro B—; mi havas nur du pomojn en la mano.
2. **Kio estas en la grandaj kestoj?** Estas multe da pomoj en unu, laŭ mia informo, kaj kelkaj funtoj da kafo en la alia.

3. **Cu vi promenos kun mi post kelke da tempo?**
Mi ĝoje promenos kun vi du aŭ tri horojn, kiel vi volas (as you like), sed ne pli longan tempon.
4. **Kiel longa estas agrabla promeno, laŭ via opinio?** Promeno de kvar aŭ kvin mejloj estas agrabla al mi, kiam estas nek tre varme nek tre malvarme.
5. **Kion vi trovis dum via hodiaŭa promeno?**
Ni trovis kelke da floroj, kaj vidis belan maljunan arbon altan kvindek aŭ sesdek futojn.
6. **Kian respondon la filo de Sinjoro B— donis al vi?** Li volas pli bone informi sin antaŭ ol respondi mian demandon.
7. **Vi atendas leteron de via frato pli juna ol vi je du jaroj, ĉu ne?** Jes, de antaŭ longa tempo mi atendas dikan leteron.
8. **Cu la tri sinjoroj atendantaj min parolis al vi antaŭ ol reiri en la domon?** Ne, ili nur diris ke de antaŭ dek tagoj ili volas paroli al vi.
9. **De kiam vi sidas en la granda ĉambro?** Mi sidas en ĝi de antaŭ unu aŭ du horoj, kiam mi venis al la ĉambro antaŭ ol vi revenis.
10. **Kien vi iris antaŭ ol informi min, kaj kial?** Mi volis revidi mian plej junan filon antaŭ ol li revenis de la kampo kie li estis ludanta.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. (To be given in full): 245, 367, 3089, 7564, 8102, 93, 567, 21, 11. 2. They have been enemies since the day when he talked disagreeably to him.
3. How large is the high chest which stands in your room? 4. It is four feet high, three feet long and two feet wide.
5. Almost two hundred good apples are in it at the present (nuna) time.
6. Some of them are very large, others are small but sweet.
7. Before going into their house I waited two hours [for] my younger sister.
8. But she returned to the house of a friend before

I saw her. 9. We were strolling (for) three hours while it was pleasant yesterday, before it rained. 10. (During) year after year we inform ourselves better and better. 11. I shall wait only one hour before returning with your father's friends. 12. We shall walk together almost ten miles today, before returning to your house, shall we not? 13. I wish twenty pounds of sugar out of the large chest which now stands opposite the table in his room. 14. Day after day I have been expecting a letter from my friend. 15. My mother's large brown house cost many dollars more than her friend's small house. 16. Certain (unuj) of the gentlemen informed themselves before coming to me, others did not know what to say (kion diri, 16) or where to go.

LESSON X

ORDINAL NUMERALS

45. Ordinal numerals are formed by adding the ending -a to the cardinals. Since this ending is to be attached to the entire number, not merely its last element, the various parts of an ordinal of two or more figures are connected by hyphens:

unua, first	tricent-kvindeksesa,
dua, second	three hundred and
tria, third	fifty-sixth
kvara, fourth, etc.	mil-naŭcent-dek-sepa,
dudek-kvina, twenty-	nineteen hundred
fifth	and seventeenth

a. Ordinals may be abbreviated thus in writing: la, 2a, 1916a, and similarly in the accusative case, as lan, 2an, 1916an, etc.

THE PAST ACTIVE PARTICIPLE

46. The past active participle of all verbs ends in -inta, as vidinta, having seen, kurinta, having run:

La falinta neĝo estas bela, the fallen snow is beautiful.

Li falis sur la nove falintan neĝon, he fell upon
the newly fallen snow.

Kiu estas la viro atendinta vin? Who is the man
that waited for (who-was-waiting-for) you?

COMPOUND TENSES WITH THE PAST ACTIVE PARTICIPLE

47. The compound tenses of the indicative mood formed by using the present, past and future tenses of **esti** as an auxiliary verb with the past active participle are:

- a. The perfect tense (also called preterit tense):
mi estas kurinta, I have run (I am having-run).
vi estas kurinta, you have run.
li (ŝi, ĝi) estas kurinta, he (she, it) has run.
ni estas kurintaj, we have run.
vi estas kurintaj, you (plural) have run.
ili estas kurintaj, they have run.

- b. The pluperfect tense:
mi estis kurinta, I had run (I was having-run).
vi estis kurinta, you had run.
li (ŝi, ĝi) estis kurinta, he (she, it) had run.
ni estis kurintaj, we had run.
vi estis kurintaj, you (plural) had run.
ili estis kurintaj, they had run.

- c. The future perfect tense:
mi estos kurinta, I shall have run (I shall be having-run).
vi estos kurinta, you will have run.
li (ŝi, ĝi) estos kurinta, he (she, it) will have run.
ni estos kurintaj, we shall have run.
vi estos kurintaj, you (plural) will have run.
ili estos kurintaj, they will have run.

THE EXPRESSION OF DATES

48. The accusative case is used in expressing the date or point in time at which the action of a sentence or clause occurs:

Mi respondis la sesan tagon de januaro, I replied
the sixth day of January.

Kiun tagon vi venos? What day will you come?
Mi venos dimancon, I shall come Sunday.

a. If the sentence or clause would be made ambiguous by the presence of two or more accusative constructions, a prepositional phrase should be used instead of the accusative of time:

Mi sendis respondon je la sesa de januaro, I sent
 a reply on the sixth of January.

Je kiu tago vi trovis ĝin? On what day did you
 find it?

Mi iros lian domon je dimanĉo, I shall go to his
 house on Sunday.

b. An adverb from a word of temporal meaning differs from the accusative of time by indicating repetition rather than a single date:

Li venas dimanĉe, he comes Sundays.

Matene kaj vespere mi atendis vin, mornings and
 evenings I expected you.

THE SUFFIX EBL-

49. The suffix ebl- forms words expressing the possibility of that which is indicated in the root. It is used with roots of transitive meaning, and has a passive rather than an active sense:

videbla, visible, that can be seen.

sendebla, that can be sent, able to be sent.

retrovebla, recoverable, retrievable, that can be found again.

ebla (31, d), possible, that may be.

eble, perhaps, possibly, mayhap, may be.

eblo, possibility.

a. The combination **kiel eble plej** is used in expressing the highest degree possible:

Gi estas kiel eble larga, it is as wide as possible (the widest possible).

Ili estos kiel eble plej ĝojaj, they will be as glad as possible.

Mi atendis kiel eble plej longe, I waited as long as possible.

Li sendis kiel eble plej interesan leteron, he sent
the most interesting letter (as interesting
a letter as) possible.

VOCABULARY

ankaŭ, also, too, like-	čiu, each (one), every (one)
dimanĉ-o, Sunday	čies, every one's, everybody's
januar-o, January	čia, every (any) kind of
lund-o, Monday	čie, everywhere, any- where
pan-o, bread	čiam, always, at any time
pro, on account of, because of	čial, for every reason
semajn-o, week	čiel, in every way
tas-o, cup	čiom, all, the whole
tuj, immediately, at once	
čio, everything, all	

Note: Any relative-interrogative word used in reference to an antecedent from a correlative series (like the ĉi-series above) must be of the same type.

Čio, kion vi volas, everything which (that) you wish (everything you wish).

Mi havas čiom, kiom vi volas, I have all that you wish (the whole quantity, which quantity you wish).

Ni vidis ĉian floron, kian vi vidis, we saw every kind of flower, which (kind) you saw (every kind of flower you saw).

Li kuris ĉien, kien vi estis kurinta, he ran everywhere that (whither) you had run.

READING EXERCISE

1. Eble mi reiros la dek-kvaran de januaro.
2. Eble mi vidos preskaŭ čiujn el miaj antaŭaj amikoj dum la nuna semajno.
3. La viroj čiuj dankis min pro mia granda helpo.
4. La sinjorino deziras tri funtojn da kafo, dek funtojn da sukerlo, kaj ankaŭ čiom da pano, kiom vi havas.
5. De la dudek-kvina tago de januaro mi atendas vian respondon.
7. Sed nun mi bone scias ke tuja respondo ne estis ebla.
8. La knaboj čiuj dankos vin kiel eble plej ĝoje pro ĉia helpo.
9. Ciu bona viro čiam trovas amikojn ĉie.
10. Ili estos irintaj ĉien antaŭ ol reveni al Bostono.
- 11.

Laŭ lia respondo al mia letero, oni estis doninta al li nek glason da akvo nek tason da kafo. 12. Dimanĉon mi atendis vin preskaŭ tri horojn, dum vi estis sidanta sub la alta arbo. 13. Si nun havas ĉion, kion si deziras, kaj de dimanĉo si bone amuzas sin. 14. Per sia kapo la ĉevalo puſis la knabon kiel eble plej forte; kaj tuj la knabo jetis al ĝi ĉiom da pomoj, kiom li havis. 15. Oni ofte vidas ĉies ĝojon pro via veno, kiam vi venas dimanĉe al nia domo. 16. La knaboj estas rejetintaj en la brunan keston ĉiujn dolarojn, kiuj estis troveblaj sub la tablo. 17. Ne estas eble ke li rendis al ni ĉiom de la leteroj, kiom ni estis sendintaj al lia patro.

DIALOGUE

1. **Cu vi nun havas ĉion, kion vi deziras, Sinjoro?** Ne, mi deziras ankaŭ ĉiom da pano, kiom estas en la kesto.
2. **Ne estas multe da pano en ĝi, sed mi ĝoje donos al vi ĉiom; ĉu vi volas ankaŭ glason da akvo?** Ne, mi dankas vin.
3. **Kiam vi opinias ke vi revenos?** Eble mi revenos la dudek-duan de januaro.
4. **Cu pluvio lunden aŭ dimanĉon de la nuna semajno?** Negis dimanĉon kaj pluvio lunden, ĉu ne?
5. **Kial vi ĉiam deziras tujan respondon al viaj leteroj?** Laŭ mia opinio, ĉiu deziras tujan respondon, kiam estas eble (38,a).
6. **Kien ili estos irintaj antaŭ ol reveni?** Laŭ ĉies opinio ili estos irintaj ĉien, kaj vidintaj kiel eble plej multajn amikojn.
7. **Cu vi opinias ke la dek unu dolaroj, kiujn vi donis al la sinjoro, estas nun rehaveblaj (again obtainable)?** Cial mi opinias ke ne, malfeliĉe.
8. **Kial vi ne respondis, kiam mi donis al vi kiel eble plej interesan informon?** Mi ne tuj respondis, pro ĝojo, sed nun mi donos mi-an respondon.

9. **Cu estas eble ke li ne diris al vi sian deziron?**
 Ne, li ne diris kion li deziras, nek kial li
 volas paroli al mi.
10. **Gis la revido; mi deziras al vi ĉian bonon!**
 Mi dankas vin. Gis la revidò!

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. I always desire a glass of water or a cup of good coffee, but I do not wish much bread. 2. I shall give you all of the bread (39, b) that I find on the table. 3. I talked to all the boys* the nineteenth of January. 4. Sunday I also talked to all the girls, before seeing their brothers. 5. I think they will have gone back Sunday or Monday, and I shall ask whether they returned to you your letter. 6. I have been waiting (43) almost a week [for] an immediate reply, but on all grounds (ċial) they did not send one. 7. Every one's horse costs too much by several dollars, and perhaps I shall not have a horse this (la nunan) January. 8. I went everywhere that he had gone, but the boy was not to be found (49). 9. She has everything she wants (which she desires), and she wishes to thank you for (because of) your help. 10. We gladly gave them as much help as possible, and, perhaps for joy, they did not at once reply. 11. It is said that all the men whom you saw are in every way unfortunate, and on account of their sorrow they did not come again. 12. Is everything that you wish obtainable at the present time? 13. Did you find all of the wood (39, b), which was in the north room? 14. We wish you every sort of good, my young friend. 15. Have you spoken to the boy who fell (46) on the street between your house and mine? 16. We found beautiful flowers, and gave them all to my sister's friends.

*When ĉiu(j) is used adjectively, the article must not be inserted between it and the substantive as in English "all the boys." The article must be omitted or the phrase re-modeled to "the boys all" or "all of (el) the boys."

LESSON XI

NUMERAL NOUNS AND ADVERBS

50. Nouns and adverbs, as well as ordinal adjectives, may be formed from the cardinal numerals:

unuo , a unit	due , secondly, in the
duo , a two, couple	second place
deku<u>duo</u> , a dozen	trideke , thirtiethly
dudeko , a score	sesdeke , sixtiethly
cento , a hundred	mil-ducent-kvare , in
milo , a thousand	the twelve hundred
unue , firstly, in the	and fourth place
first place	

THE FUTURE ACTIVE PARTICIPLE

51. The future active participle of all verbs ends in **-onta**, as **vidonta**, about to see, **kuronta**, about to run:

La knabo kuronta en la domon estas mia filo, the boy about to run into the house is my son.

Cu vi vidas la reirontajn virojn? Do you see the men (who are) about to go back?

Mi iros la venontan semajnon, I shall go the coming week (next week).

COMPOUND TENSES WITH THE FUTURE ACTIVE PARTICIPLE

52. Three compound tenses of the indicative mood are formed by using the present, past and future tenses of **esti** as an auxiliary verb with the future active participle. Their use is comparatively infrequent:

mi estas kuronta, I am about to run (going to run).

vi estas kuronta, you are about to run.

li (si, ĝi) estas kuronta, he (she, it) is about to run.

ni estas kurontaj, we are about to run.

vi estas kurontaj you (plural) are about to run.

ili estas kurontaj, they are about to run.

mi estis kuronta, I was about to run (was going to run).

vi estis kuronta, you were about to run.

li (si, gi) estis kuronta, he (she, it) was about to run.

ni estis kurontaj, we were about to run.

vi estis kurontaj, you (plural) were about to run.

ili estis kurontaj they were about to run.

mi estos kuronta, I shall be about to run (shall be going to run).

vi estos kuronta, you will be about to run.

li (si, gi) estos kuronta, he (she, it) will be about to run.

ni estos kurontaj, we shall be about to run.

vi estos kurontaj, you (plural) will be about to run.

ili estos kurontaj, they will be about to run.

PARTICIPIAL NOUNS

53. Nouns may be formed from participles by putting the noun ending -o in place of the adjective ending -a. Such a noun indicates a person performing the action expressed by the root, at the time shown by the tense vowel used:
Helpanto, a helper, assistant (at the present time).

Helpantino, a woman helper, lady assistant.

La parolinto, the speaker (the person who spoke, who has spoken).

La parolonto, the speaker (the one going to speak).

THE PREDICATE NOMINATIVE

54. An adjective or substantive indicating the result produced by the verb upon its object, or the condition in which that object is noted, remains in the nominative, agreeing in number (but not in case) with such object:

Li faris la patrinon feliĉa, he made his mother happy.

Li faris la tablon bruna, he made the table brown
(colored it).

Ili lasis la filon sola, they left their son alone.

Ni opinias lin bona helpanto, we think him a
good assistant.

Cu vi trovis la pomojn bonaj? Did you find the
apples good?

Li trovos sian amikon atendanta, he will find his
friend waiting.

a. If the characterizing words are put in the accusative case, the ordinary attributive relation is produced:

Li faris la tablon brunan, he made the brown ta-
ble (constructed it).

Ili lasis la filon solan (la solan filon), they left
their only son.

Cu vi trovis la pomojn bonajn? Did you find the
good apples?

Li trovos sian atendantan amikon, he will find
his waiting friend (his friend who is wait-
ing for him).

THE ADVERBS JU AND DES

55. The adverbial English "the....the...." in comparisons is rendered by the adverbs **ju...** **des...**:

Ju pli multe oni havas, des pli multe oni deziras,
the more one has, the more one wishes.

Ju pli bona ŝi estos, des pli feliĉa ŝi estos, the
better she will be, the happier she will be.

Ju pli ofte li venis, des pli ĝoje ni atendis lin, the
oftener he came, the more gladly we
awaited (expected) him.

Ju malpli nova ĝi estas, des malpli fortia ĝi estas,
the less new it is, the less strong it is.

La viro kiu estas bona estos des pli feliĉa, the
man who is good will be the happier.

**Kiam mi iris tra la ĉambro, oni parolis des pli
maldolĉe,** when I went through the room,
they talked the more bitterly.

VOCABULARY

afer-o, matter, thing, affair	kor-o, heart
baldaŭ, soon	las-i, to leave, let
blu-a, blue	monat-o, month
ĉar, because	okul-o, eye
ekster, outside, out- side of	por, for the benefit of, for
facil-a, easy	pri, concerning, about
far-i, to make, do	rigard-i, to look, look at
intenc-i, to intend	san-a, healthy, well
jam, already	sola, alone, only

Note: The preposition *por* may be used with an infinitive, expressing purpose, if the subject of the infinitive is the same as the subject or object of the main verb:

Mi venis por paroli al vi, I came to speak (for speaking)
to you.

Li sendos virojn por helpi, he will send men to help (for helping).

Ĉu vi havas pomojn por doni al mi? Have you apples to give (for giving) to me?

READING EXERCISE

1. La venontan monaton li estas sendonta dol-ĉajn pomojn al vi por la knaboj.
2. Mi baldaŭ trovis vian junan amikon tre bona helpanto.
3. La sinjorino deziras dekduon da tasoj, kaj ankaŭ seson da glasoj.
4. La doninto de granda sumo da dolaroj estis parolonta al ni pri ĝi.
5. Oni sendos fortajn knabojn por helpi vin kiel eble plej multe.
6. La filo faris la koron de sia patrino tre ĝoja, sed lia reveno estos ĉiel malagrabla por ŝi, pro lia malbona sano.
7. Oni jam atendis du horojn por paroli al vi pri afero kiun vi trovos tre interesa.
8. Ni opinias ŝiajn bluajn okulojn tre belaj, sed alie ni ne opinias ŝin tre bela knabino.
9. Ju pli forte pluvis hodiaŭ, des pli multe mia plej juna filo deziris ludi ekster la domo.
10. Ni havas dudekon da bonaj amikoj, kiuj intencas baldaŭ veni por informi nin, kaj ni kore dankos ilin pro ilia helpo.
11. Li iros sola, unue ĉar li havas malfacilan aferon por fari, due ĉar oni jam

atendas lin de antaŭ kelkaj tagoj, trie ĉar li havas nur malgrandan sumon da dolaroj. 12. Estas miloj da belaj floroj en la kampo, sed ni ne havas tempon por rigardi ilin. 13. La rigardantoj informis nin ke via frato ludas tre bone. 14. Ni opinias ke la parolinto havas bonan fortan voĉon, sed eble la parolontino kun la dolĉa voĉo parolos pli agrable ol li. 15. Mi jam havas multe por fari, kaj mi ne intencas paroli al vi pri promeno hodiaŭ. 16. La reveninto longe rigardis min per siaj grandaj bluaj okuloj, sed li ne respondis per la voĉo.

DIALOGUE

1. **Kia estas via sano, Sinjorino?** Mi estas tre sana nun, mi dankas vin.
2. **Kial oni lasis vin sola, mia bona amiko?** Mi deziras esti sola, ĉar mi baldaŭ havos multe por fari.
3. **Cu vi trovis la aferon facila aŭ malfacila?** Mi trovis ĝin facila, ĉar mia helpanto jam estis parolinta al mi pri ĝi.
4. **Ju pli longe oni estas ekster la domo, des pli malvarma oni estas, ĉu ne?** Jes, kiam la tago estas malvarma.
5. **Kiam vi maršas laŭ la strato, ĉu vi rigardas la virojn kaj virinojn marŝantaj antaŭ vi?** Jes, mi ofte rigardas ilin kun intereso.
6. **Cu vi estas nun promenonta, kaj kien vi intencas iri?** Pro mia malforta koro mi ne multe promenas.
7. **Cu vi opinias ĝiajn okulojn belaj?** Jes, mi opinias ilin belaj, kaj mi ankaŭ scias ke ŝi havas tre bonan koron.
8. **Cu vi havos leteron por mi la venontan monaton?** Jes, ne nur la venontan monaton, sed ankaŭ la venontan semajnon mi havos kelkajn leterojn por vi.
9. **Cu la dolaro, kiun vi donis al la knabo, faris lin felica?** Jes, li tre ĝoje dankis min pro ĝi.

10. **Cu vi estis faronta la aferon kiam mi venis?**
 Ne, mi jam estis farinta ĝin antaŭ ol vi re-
 venis kun via frato kaj lia amiko.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. I was about to talk to the inquirer, but soon found that he had already informed himself about the matter. 2. The more one does, the more one often has to do (for doing). 3. We shall easily make the hearts of those girls glad with (by means of) beautiful flowers. 4. He is the more unhappy because his health is not very good, and he is said (28) to have a weak heart. 5. She looked at me sadly with her big blue eyes, but intentionally did not talk about the matter until two months later (until after two months). 6. The gentleman did not intend to leave his son alone outside the house. 7. But soon he found himself almost alone, and immediately he ran across the street. 8. Every one who thinks himself happy will always be the more happy because of his opinion. 9. Hundreds of men and women were about to go into the house in which the speaker was about to address them (speak to them). 10. I have some interesting information to give you before you take your walk (faros vian promenon). 11. The giver of our flowers also left some apples for your youngest sister. 12. He intends to send some other things for you and me the tenth of next month. 13. Every one desires good health for himself, when he sees others who are ill. 14. The longer I await you, the longer I think the time is until your return.

LESSON XII

INFINITIVES AND CLAUSES AS SUBJECTS

56. Infinitives, and also clauses introduced by *ke*, *cu*, etc., may be used as subjects of verbs.

Modifiers of such subjects are necessarily adverbial:

Promeni estas ciam agrable, to take an airing is always pleasant.

Fari la aferon estos malfacile por li, to do the thing will be difficult for him.

Ne estis bone laji lin sola, it was not well to leave him alone.

Estas bone ke li revenis, it is well that he returned.

Ke li atendis estas tre interese, that he waited is very interesting.

Cu li venos estas nun la demando, whether he will come is now the question.

Paroli pri afero estas pli facile ol fari ĝin, to talk about a thing is easier than to do it.

THE ADVERBIAL PARTICIPLE

57. Adverbs formed from participles (by replacing the ending -a by -e) may modify a verb by giving some attendant or related act or state of its subject. Such a participle in the present tense refers to the same time as that of the verb; a past tense refers to time preceding that of the verb; a future tense refers to time later than that of the verb. Translation by a clause is sometimes necessary:

Dezirante paroli al vi, mi atendis vin, wishing to talk to you (because I wished to talk to you) I waited for you.

Kurante en la domon, ŝi falos, (while, when, on, etc.) running into the house, she will fall.

La knabo bone amuzas sin ludante sur la strato. the boy has a good time (while, when, by, etc.) playing in the street.

Faronte la aferon, ili parolis al ni pri ĝi, being (because they were, when they were, as they were, etc.) about to do the thing, they spoke to us of it.

Estante junaj, ili bone amuzas sin, while young, they have a good time.

Parolinte, ni tuj revenos, having spoken (after speaking) we shall come right back.

Ne rigardinte min, vi reiris, not having looked at me (without looking at me) you went back.

POSSESSIVE COMPOUNDS

58. Compound adjectives with the meaning "possessed of" or "having" the indicated characteristic are formed by prefixing to a noun root an adjective or adjectival root, with the final ending changed to -a:

bonkora, good-hearted.   **bluokula,** blue-eyed.
dumana, two-handed.   **sesjara,** six-year-old,
dikkapa, thick-headed.   (having six years).

THE SUFFIX -IG-

59. The suffix -ig- is used to form verbs expressing the causing or bringing about of the action or state indicated in the root or formation to which it is attached. As such verbs are always transitive, this suffix is convenient for forming transitive verbs from intransitive and non-verbal roots:

faciligi, to make easy, facilitate.

varmigi, to make warm, heat, warm.

maldolčigi, to embitter.

renovigi, to make new again, renew, renovate.

sanigi, to make healthy, heal.

venigi, to cause to come, summon.

faligi, to fell, cause to fall, drop.

irigi, to cause to go, propel.

sciigi, to cause to know, apprise, notify.

kunigi, to connect, unite, join together.

subigi, to subdue, overwhelm.

reamikigi, to reconcile, make friends again.

malamikigi, to alienate, make hostile.

ebligli, to make possible, enable.

malebligli, to prevent, preclude, make impossible.

VOCABULARY

aŭd-i, to hear	ties, that one's
decid-i, to decide	tia, that sort of, such
jus, just (of past time)	tie, there, in that place
kaš-i, to conceal, hide	tiam, then, at that
laŭt-a, loud	time
met-i, to put, place, set	tial, therefore, for that
preter, past, beyond	reason
rid-i, to laugh	tiel, in that way, thus,
tro, too (in excess)	so
tio, that, that thing	tiom, so much, that
tiu, that, that one	quantity

Note: For "this" the particle ĉi (which gives the general idea of nearness) is placed before or after the demonstrative word of the above ti-series, as ĉi tio, this thing, ĉi tiu viro, this man. The particle is similarly used with others of the series, as ĉi ties, this one's, this person's; ĉi tie, here, in this place; ĉi tien, hither, etc. See also vocabulary note in Lesson X.

READING EXERCISE

1. Mi ne vidas la laŭtvoĉan viron parolantan (54, a) al vi, sed mi aŭdas lin parolanta (54). 2. Vidinte tiun viron, kiu jus parolis al vi, mi decidis demandi pri lia intenco. 3. Mi sciigos vin tuj kiam via bonkora amiko estos reveninta ĉi tien. 4. Longe intencinte fari tiun aferon, pri kiu mi jus estis parolanta, mi baldaŭ faros ĝin. 5. Ju pli ofte mi rigardas ties domon, des pli bela mi trovas ĝin. 6. Tiom da helpo multe faciligos la aferon por mi, tial mi tre kore dankas vin. 7. Aŭdinte la vocon de sia patro, la bluokula knabino tiam ridis pro ĝojo. 8. Mi faligos la leteron tien kie mi unue trovis ĝin. 9. Ne dezirante atendigi vin tro longe, mi reiros tien, kien mi antaŭe intencis iri. 10. Oni ne ofte aŭdas tian vocon, kian (as) havas via pli junia fratino, ĉar la mia opinio si estas tre dolĉvoĉa. 11. Sed si ne havas tiel (so, as) belajn brunajn okulojn, kiel (as) sia patrino. 12. Estas tre bone ke vi ne lassis la dekjaran knabon sola, ĉar li estas malbon-

kora. 13. Kun ĝoja rido la knabo rigardis tiujn ĉevalojn kurantaj preter la fenestro. 14. Trovin-te tiom da ligno, kiom (as) li deziris por varmigi la domon, la patro revenis ĉi tien. 15. Tiel ka-sinte vian decidon pri la afero, vi malebligis mian revenon ĉi tien (33, c). 16. Vi ne metis en mian tason (33) tiom da sukero, kiom mi deziras por dolcigi ĝin. 17. Esti bona estas pli bone ol nur paroli pri tiaj aferoj. 18. Mi ne scias kien oni metis la du seĝojn, kiuj de antaŭ longe (since long ago) apartenas (43) al mi.

DIALOGUE

1. **Cu vi intencas renovigi vian malnovan tablon, aŭ ĉu vi lasos ĝin tia (54), kia ĝi nun estas?**
Estas mia intenco renovigi ĝin; kien vi metis ĝin?
2. **Kion vi scias pri tiu afero?** Mi opinias ke mi ne scias tiom, kiom vi.
3. **Kiu reamikigis tiujn du malamikojn?** Tion mi ne scias; ĉu vi?
4. **Kial vi kaſe (secretly) reiris, ne parolinte al ni?** Car mi ne volis tro longe atendigi vin.
5. **Kiu estas tiu sinjorino, kies voĉon mi jus aŭdis en la multfenestra ĉambro?** Eble vi aŭdis la voĉon de bonintenca amikino de mia patrino.
6. **Cu tia ĉevalo, kian via amiko havas, kostas tre multe?** Gi ne kostis tiom, kiom kostis la ĉevalo, kiun via frato havas.
7. **Cu li kunigos tiujn du malgrandajn tablojn, por fari unu tablon tiel grandan, kiel ni deziras?** Jes, li jam havas multe da ligno, per kiu li faros tion, metante la lignon inter la du tablojn.
8. **Cu vi jam decidis ke estos bone sciigi lin pri tiu afero?** Mi opinias ke li jam sciis pri ĝi, kiam li venis ĉi tien.
9. **Kie vi vidis mian naŭjaran filon?** Li estis jus kurinta preter la domo, lasinte sian pli junan fraton sola.

10. **Cu tiuj viroj lasis la aferon en viaj manoj?**
*Jes, veninte tien ĉi, ili diris ke ili decidis
 lasi ĝin al mi.*

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. Having seen this amusing letter from my brother, your friend is laughing loudly at (pri) it.
2. That person's voice is too loud and harsh (maldolĉa), in my opinion.
3. To laugh is better than to be sad about such an affair.
4. Having heard that sort of decision, he will return north as soon as (tuj kiam) he is summoned (28, 47, c).
5. Whether he will give an affirmative response about that affair is an interesting question.
6. Those brown-eyed boys who just ran past you are concealing their intention not to aid their brothers.
7. After looking (Having looked) at that person's house, I found it too small, narrow and old for me, also it costs too large a sum.
8. Have you already put into your coffee as much sugar as you wish?
9. Having given me that much sugar, she afterwards asked me what else (alian) I wished.
10. Being about to do that thing of (pri) which I spoke to you long ago, I summoned my best assistant.
11. A well-intentioned son gladdens his mother's heart, according to what (to that, which) people say.
12. I am told (28) that a very wide street will soon unite those two narrow streets near this house belonging to your friend.
13. Those five-year-old boys did not make the matter very easy for me; on the contrary (31, d), they at once made it the (55) more difficult by their return here (33, c).
14. Without disclosing (Ne malkaſinte) their reason (kialon, 31, c), those gentlemen departed as soon as possible.

LESSON XIII

THE PRESENT PASSIVE PARTICIPLE

60. The characteristic letter in the passive participle of all verbs is **-t**, immediately preceded by

the vowel of the tense desired. Passive participles can be formed from transitive verbs only. Nouns and adverbs are formed from them as from the active participles. The present passive participle ends in *-ata*, as *vidata*, being seen, *trovata*, being found:

Mi sendis la deziratajn leterojn, I sent the desired letters (the letters being, the letters which are, desired).

La tablo nun farata por li estos fortia, the table now being made for him will be strong.

La helpato ne scias tion, the person being helped does not know that.

Tiel malhelpate (57), li ne faras ĝin, as he is thus hindered, he does not do it.

COMPOUND TENSES WITH THE PRESENT PASSIVE PARTICIPLE

61. Three compound tenses of the passive voice of the indicative mood of the verb are formed by using the present, past and future tenses of *esti* as an auxiliary verb with the present passive participle:

a. The present passive tense:

mi estas helpata, I am helped (am being helped).
vi estas helpata, you are helped.

li, (ſi, ĝi) estis helpata, he (she, it) was helped.
ni estas helpataj, we are helped.

vi estas helpataj, you (plural) are helped.
ili estas helpataj, they are helped.

b. The past passive tense:

mi estis helpata, I was helped (was being helped).
vi estis helpata, you were helped.

li, (ſi, ĝi) estis helpata, he (she, it) was helped.
ni estis helpataj, we were helped.

vi estis helpataj, you (plural) were helped.
ili estis helpataj, they were helped.

- c. The future passive tense:
mi estos helpata, I shall be helped.
vi estos helpata, you will be helped.
li (si, gi) estos helpata, he (she, it) will be helped.
ni estos helpataj, we shall be helped.
vi estos helpataj, you (plural) will be helped.
ili estos helpataj, they will be helped.

d. The preposition **de** is used in expressing agency in connection with the passive voice. (Compare the English "a son beloved of his father," "a son loved by his father;" "a person possessed of a mania," "a person possessed by a mania," etc.) If the instrument rather than the agent is to be indicated, **per** is used:

- Ili estos helpataj de ni**, they will be aided by us.
Li estas sciigata de si per letero, he is being notified by her by (through) a letter.
Tio estas farata per nia helpo, that is being done by (through, with) our help.

THE PREPOSITION AL

62. Prepositional phrases containing personal pronouns or nouns with **al** may express general concern on the part of the person to whom reference is thus made:

- La afero kostis al li grandan sumon**, the affair cost him a large sum.
Tio ḡojigos al si la koron, that will cheer the heart for her (will cheer her heart).
Kurinte post la viron, oni batis al li la kapon, running after the man, they beat his head for him.

a. Such expressions occur after the passive voice in situations where the use of **de** might not show clearly whether agency or separation was the sense intended:

- La suno estas kaſata al ni de nuboſ**, the sun is hidden to (from) us by clouds.

La vojo estis kašata al ni de la arboj, the road was concealed from us (hidden to us) by the trees.

Sia decido estos faciligata al ŝi de via reveno, her decision will be rendered easy to (for) her by your return.

Gi estas ŝtelata al mi de tiu viro, it is being stolen from me by that man.

b. Making the noun or pronoun a direct object of the verb (by use of the accusative ending), or making it an "indirect object" by use of the preposition *al*, as above, is optional after verbs whose meaning permits:

Mi helpas lin (al li), I help him (give aid to him).
Tio plaĉis ŝin (al ŝi), that pleased her (was pleasing to her).

Oni obeos nin (al ni), they will obey us (will be obedient to us).

Mi pardonos tiun viron (al tiu viro), I shall forgive (grant pardon to) that man.

CLAUSES OF RESULT

63. A clause expressing an act or condition as due to or resulting from something indicated in the main sentence (pointed out by the use of *tia*, *tiel* or *tiom*) is introduced by *ke*:

Li reiris tiel baldaŭ, ke mi ne vidis lin, he went back so soon that I did not see him.

Ni havas tiel multajn amikojn, ke ni estas tre feliĉaj, we have so many friends that we are very happy.

Li havas tiom por fari, ke li ne venos tien ĉi, he has so much to do that he will not come here.

Li faligis ĝin tiel mallau-te ke li kaŝis ĝin al ni, he dropped it so softly as to conceal it from us (that he concealed, etc.).

Sia ĝojo estis tia ke ŝi ne respondis, her joy was such that she did not reply.

VOCABULARY

<i>anstataŭ</i> , instead of	<i>nub-o</i> , cloud
<i>bat-i</i> , to beat, strike	<i>obe-i</i> , to obey
<i>ĉe</i> , at (shows position)	<i>pardon-i</i> , to forgive,
<i>ferm-i</i> , to close, shut	excuse
<i>gard-i</i> , to guard, look after	<i>plaĉ-i</i> , to be pleasing (to)
<i>kvankam</i> , although	<i>pord-o</i> , door
<i>manĝ-i</i> , to eat	<i>pov-i</i> , to be able, can
<i>mez-o</i> , middle	<i>ŝtel-i</i> , to steal
<i>nepr-e</i> , without fail, assuredly	<i>tuš-i</i> , to touch
Note: An infinitive may be used as complement of the preposition <i>anstataŭ</i> :	
<i>Anstataŭ respondi</i> , li nur ridis, instead of answering he merely laughed.	
<i>Ni kaſis nin en la domo anstataŭ iri tien</i> , we hid ourselves in the house instead of going there.	
<i>Li malhelpos anstataŭ helpi</i> , he will hinder instead of helping.	

READING EXERCISE

1. Ne lasante tiun trijaran knabon sola, li gardis lin de la forta pluvo. 2. Oni donis al mi panon por manĝi, kaj kafon anstataŭ akvo. 3. Je la mezo de la monato vi nepre povos veni tien ĉi. 4. Li rebatis sian vojon tra la stratoj. 5. Ciu dolaro, kiun li havas, estas ŝtelata al tiu sinjoro de lia malbonkora amiko. 6. Anstataŭ pardoni al li pro tio, ili parolis al li tre maldolĉe. 7. Helpate de vi, ni nepre povos fari la aferon, kvankam ĝi estos tre malfacila por ni. 8. Ne povinte trovi la vojon, ĉar ĝi estis kaſata al li de la altaj arboj, li tuj revenis ĉi tien. 9. Tre plaĉas al ni ke tiuj junaj knaboj tiel bone obeas al vi, ne tuſinte la tasojn, kiujn ili vidis. 10. La sinjoro, ĉe kies domo vi estis hieraŭ, ne estis bone obeata de siaj filoj. 11. Kvankam mi ne intencas kaſi al vi la decidon de mia frato, mi ne povas nun paroli pri ĝi. 12. Mi atendis vin ĉe via domo tiel longe, ke oni lasis min sola tie. 13. La pordo estas nun fermata de lia anstataŭanto (substitute), tial ni ne povos reiri en ties domon hodiaŭ.

14. Lia intereso je la afero estas tia, ke li pardono al vi vian nean respondon. 15. Ni estas atendantaj ĉe la pordo, sed nepre li ne povas audi nin, ĉar ni mallaŭtigis (lowered) la voĉojn. 16. Tiu knabino kaše malobeis al la patrino, kvankam tio plaĉis nek la patron nek la fraton. 17. Mia koro batas tiel laŭte ke mi preskaŭ povas audi la batojn. 18. Mi metis sur la tablon en via ĉambro la interesan leteron, kiun mia fratino ĵus sendis al mi el Bostono.

DIALOGUE

1. **Kiu staras ĉe la pordo, parolante al ŝi?** Tiu sinjoro, kiu mangis ĉe via frato (at your brother's) hieraŭ, ĉar oni ĵus malfermis la pordon al li.
2. **Cu vi gardos mian intereson en tiu afero, pri kiu vi ĵus informis min?** Jes, mi faros tion, kion mi povas, kvankam mi ne povos fari tre multe.
3. **Cu vi jam mangis bonan manĝon (meal)?** Ne, ĝis nun mi ne havis la tempon por manĝi, kvankam ĉiu el vi bone helpis min pri tiu afero.
4. **Kie tiu sumo estis ŝtelata al vi?** Ce la mezo de la vojo, kie oni ne povis vidi min staraanta tie.
5. **Cu ties filo bone obeis al vi, kaj remetis sur la tablon la tason falintan de ĝi?** Male, li preskaŭ ĉiam malobeas al ĉiu, kaj tuj kiam li tuŝis la tason, li ree faligis ĝin.
6. **Cu tia decido, kian ŝi ĵus faris, plaĉas al vi?** Anstataŭe, ĝi tre malplaĉas al mi, kaj mi ne povas pardonii al ŝi tion, kion ŝi diris.
7. **Cu la filo estis bone helpata de la patro?** Jes, havante bonan helpon de li, li nepre faros la aferon tre bone.
8. **Cu tiuj domoj ĉe N— strato plaĉas al vi?** Ili tiel multe plaĉas al mi, ke mi deziras havi unu el ili, se tio estas ebla.

9. **Cu vi opinias ke pluvos antaŭ ol nia amiko venos?** Jes, la suno jam estas kaŝata al ni de tiom da nubo, ke nepre pluvos post ne longe.
10. **Kion vi povas fari pri tio?** Anstataŭ kaŝi la aferon, mi sciigis ĉiun interesiton (53), kiel mi antaŭe intencis.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. I do not know whether they were able to (povis) replace all of the cups and tumblers, which they found in my room yesterday. 2. That stout chest cost me almost as many dollars as I then had, but another moderately (meze) good chest is now being made for me out of much stronger wood. 3. I had a glass of water instead of a cup of coffee when I ate at your friend's last evening. 4. The guard (53) shut the door to hide himself from us, and I shall not be able to forgive him that, although perhaps he did not intend it. 5. Instead of obeying their mother, those boys touched with their hands everything which was on the table. 6. It will have rained so much that we can not (ne povos) go for a walk today or tomorrow along that pleasant road. 7. The one who stole (53) that sum could not (was not able to) hide himself from us, although he went past us as soon as possible. 8. He is so well-intentioned that one can the more easily pardon him when he hinders instead of helping. 9. After looking at (57) those numerous (multajn) clouds, he said to us that it would soon rain without fail. 10. It greatly (tre) pleases us that you are being helped so much by our brothers. 11. Her sorrow over (pri) the decision was such that this long-desired letter will assuredly cheer her heart. 12. You must have had a good time (you assuredly amused yourself well) at your friend's, according to what you tell me. 13. They knocked him down (fali-

gis lin) by blows (batoj) on his head, and stole from him the few dollars which he had with (ĉe) him.

LESSON XIV

THE PAST PASSIVE PARTICIPLE

64. The past passive participle ends in **-ita**, as **vidita**, having been seen, **trovita**, having been found:

Tiu tablo farita el ligno estas larĝa, that table made (having been made, which was made) of wood is broad.

Li malfermos la fermitan pordon, he will open the closed door.

Oni baldaŭ trovos la ŝtelitajn tasojn, they will soon find the stolen cups.

La sendito havas leteron por vi, the messenger (the one sent) has a letter for you.

Li venis al ni ne atendite, he came to us unexpectedly (not having been expected).

COMPOUND TENSES WITH THE PAST PASSIVE PARTICIPLE

65. Three compound tenses of the passive voice of the indicative mood of the verb are formed by using the present, past and future tenses of **esti** as an auxiliary verb with the past passive participle:

a. The perfect (also called preterit) passive tense:

mi estas helpita, I have been helped (I am having-been-helped).

vi estas helpita, you have been helped.

li (si, ĝi) estas helpita, he (she, it) has been helped.

ni estas helpitaj, we have been helped.

vi estas helpitaj, you (plural) have been helped.

ili estas helpitaj, they have been helped.

b. The pluperfect passive tense:

mi estis helpita, I had been helped (I was having-been-helped).

vi estis helpita, you had been helped.

li (si, gi) estis helpita, he (she, it) had been helped.

ni estis helpitaj, we had been helped.

vi estis helpitaj, you (plural) had been helped.

ili estis helpitaj, they had been helped.

c. The future perfect passive tense:

mi estos helpita, I shall have been helped (I shall be having-been-helped).

vi estos helpita, you will have been helped.

li (si, gi) estos helpita, he (she, it) will have been helped.

ni estos helpitaj, we shall have been helped.

vi estos helpitaj, you (plural) will have been helped.

ili estos helpitaj, they will have been helped.

DEPENDENT COMPOUNDS

66. A compound noun may be formed by prefixing to a noun another noun or noun-root which, if not so attached, would be placed in prepositional relation:

sunbrilo, sunshine (brilo de la suno).

leterkesto, letter-box (kesto por letero).

kormalsano, heart disease (malsano de la koro).

tagmezo, midday, noon (mezo de la tago).

jarcento, century (cento da jaro).

matenmanĝo, breakfast (manĝo je la mateno).

bonfaranto, benefactor, (faranto de bono).

akvoglaso, water-tumbler (glaso por akvo).

manĝoĉambro, dining-room (ĉambro por manĝo).

a. Sometimes the relation is one of direct object, rather than a prepositional relation. The

resulting compound may then be a verb as well as a noun:

singardo, caution (gardo de si).

singardi, to be cautious (gardi sin).

kortuſi, to affect, touch the heart (tuſi la koron).

THE SUFFIX -ON-

67. Fractions are formed from the cardinals by use of the suffix **-on-**:

kvarono, a fourth, a quarter.

sesdekono, a sixtieth.

naŭ dekonoj da mejlo, nine tenths of a mile.

duone farita, half done.

ono (31, d), a fraction.

trionigi, to trisect, make into thirds.

marſi du mejlojn kaj duonon, to walk two miles and a half (two and a half miles).

Mi deziras tri funtojn kaj kvaronon, I wish three and a quarter pounds (three pounds and a quarter).

THE TIME OF DAY

68. The method of expressing the time of day is indicated by the following examples:

Estas la sesa horo, it is six o'clock.

Kioma horo estas? What time (what o'clock, what hour) is it?

Estas la tria kaj dek minutoj, it is ten minutes after (past) three.

Je kioma horo vi vespermanĝas? At what hour do you dine?

Je la kvina kaj duono, at half past five (at five-thirty).

Estas nun unu kvarono antaŭ la naŭa, it is now a quarter of nine.

Estas la oka kaj kvardek kvin, it is eight forty-five.

VOCABULARY

flu-i , to flow	nenu , no one, nobody,
for , away, forth, off	no
koler-a angry	nenes , nobody's, no
kutim-i , to be ac- customed to	one's
liber-a , free	nenia , of no kind, none
minut-o , minute	nenie , nowhere
mort-i , to die	neniam , never, at no time
piedo , foot	nenial , for no reason
pir-o , pear	neniel , in no way, no- wise
tut-a , whole, entire, total	neniom , none, no quantity, no
nenio , nothing	

READING EXERCISE

1. La sunbrilo estas tiel agrabla hodiaŭ, ke ni nepre promenos dum tuta horo antaŭ la vespermango.
2. Mi opinias ke nur duone plaĉis lin la granda singardo de via lautvoĉa amiko.
3. Tuj kiam la knabo estis lasita sola en la mangoĉambro, li tuŝis du akvoglasojn kaj faligis ilin de la tablo.
4. La kolera patrino kutime (usually) pardonas al li nenion, kio estas farita ĉi tie.
5. Mi havas neniom da tempo por helpi al tiuj, kiuj ne kutimas helpi sin.
6. Laŭ mia scio, nenu alia amiko mia havas tiel bone faritan flordomon (greenhouse) kiel Sinjoro B—.
7. Libere parolante al mi pri tiu malĝoja afero, li diris ke ĉies amiko tro ofte estas nenes amiko.
8. Kvankam mi rigardis ĉien laŭ la vojo, mi nenie vidis leterkeston, en kiun meti mian leteron.
9. Oni neniam mortas pro ĝojo, nek pro malĝojo, tial mi nur ridis je la afero, kiam li deziris paroli kiel kutime (as usual) pri ĝi.
10. Neniaj piroj estas al mi tiel bonaj kaj dolĉaj, kiel estas tiuj de la maljuna pirarbo en via kampo.
11. Kiam tiu kortušanta afero estos vidita, nenu el ni povos ridi dum la tutaj tagoj.
12. Oni jam liberigis tiujn virojn, kiujn oni malliberigis (imprisoned) pro tio, ke oni diris

ke ili estas ŝtelintaj al vi kelkajn dolarojn. 13. Estos tre malfacile reiri kontraŭ la fluo (up-stream), tial ni reiros je tagmezo aŭ je la unua kaj duono. 14. Starante kelkajn futojn for de tiuj knaboj, ni laŭte diris al ili ke iliaj bonfaran-toj atendas ilin en la apuda domo. 15. Tiu mal-juna viro venis piede la tutan vojon al nia domo.

DIALOGUE

1. **Je kioma horo vi atendos lin kaj lian fraton ĉe la pordo?** La tria jus batis (it just struck three), tial mi atendos ilin je la tria kaj duono.
2. **Cu vi estis helpita de tiu bonkora sinjoro, aŭ ĉu li helpis nur vian plej maljunan fraton?** Li helpis mian fraton dum tuta tago, sed li neniel helpis al mi.
3. **Cu estas eble ke li faris tion intence?** Tute ne (not at all)! Li neniam intencis fari tion, kion li faris al vi, ĉar li estas tre bonkora sinjoro, kiu deziras plaĉi ĉiujn siajn amikojn.
4. **Cu la dudekjara (58) parolanto, kiun vi aŭdis hieraŭ vespere, povas tre flue (fluently) paroli?** Jes, li estas flua parolanto, kiu multe plaĉas al ĉiuj, kiuj ĝis nun aŭdis lin.
5. **Cu neniu el vi trovis la ŝtelitajn seĝojn?** Ne, sed oni scias kiu estas la ŝtelinto, kaj kien li kutime metas ĉion, kion li ŝelas.
6. **Je kioma horo vi povos veni por promeni sub la pomarboj kun mi?** Tuj post la maten-mango,—tio estas, je la oka kaj kvarono.
7. **Cu nia bona amiko estas morte (fatally) mal-sana?** Ne, oni opinias ke li baldaŭ estos resanigita, kvankam li havas kormalsanon.
8. **Cu vi deziras tutan piron por mangi, aŭ duonon da pomo?** Car vi povas facile duonigi tiun pomon, kiu vi havas, mi volas mangi la duonon da tiu.

9. Kial la knaboj tiel multe deziras ludi en tiu malnova domo? Gia pordo estas for, kaj la knaboj povas libere kuri en la domon kaj tra ĝiaj ĉambroj ĝis la malantaŭa por-do.
10. Cu si estis kolera kiam ni, tute malobeinte al si, tuisis la tablon sur kiu staras ŝiaj floroj? Jes, si estis duone kolera du aŭ tri minutojn, tiam si diris ke si lasos nin liberaj pri la afero.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. When that boy knocked the water-tumblers off from the table, the water flowed out of them almost as far as the door.
2. Does such help, as my youngest brother is able to give you, wholly please you?
3. Did one o'clock just strike, or was that half past twelve?
4. His anger was so great that instead of pardoning the malefactor (66) he did not look at him at all (tute ne rigardis lin).
5. No one has found the stolen letters, although the door has been well guarded as usual, all the day (the whole day).
6. Uniting (to unite) those two streets must (assuredly will) kill (59) the beautiful old pear-trees near them, in my opinion.
7. Is it your custom to eat an apple or a half of an apple at your breakfast?
8. I am told that there is nothing in that sugar-chest near the window.
9. There is no (neniom da) sugar in it now, but your mother just put several pounds of coffee in it.
10. As I hear (57) no one's voice, I think that there are no boys in the dining-room now.
11. I have no sort of interest in the matter, Madam, for (ĉar) one can find such information nowhere at this (la nuna) time of the year.
12. The door had just been closed by the guard, when our friends ran angrily toward the house.
13. My friend, you can decide as freely as you like (as pleases you) about that affair, over (pri) which the young boys were fighting.
14. He must have done (he assuredly

did) that intentionally, having come hither solely to do it (for doing it). 15. Sitting almost at the feet of the speaker, only a few feet (futojn) away from him, we could not hear his voice at all.

LESSON XV

THE FUTURE PASSIVE PARTICIPLE

69. The future passive participle ends in **-ota**, as **vidota**, about to be seen, **trovota**, about to be found, going to be found, etc.:

La sendota letero sciigos lin, the letter to be sent (about to be sent, going to be sent, which will be sent) will apprise him.

La amuzota knabo mallaûte ridis, the boy about to be entertained laughed softly.

La pardonoto ridis pro ĝojo, the one to be forgiven laughed for joy.

Lasote sola, li kolere ĉirkaŭen rigardis, about to be left alone, he looked around angrily.

COMPOUND TENSES WITH THE FUTURE PASSIVE PARTICIPLE

70. Three compound tenses of the passive voice of the indicative mood of the verb are formed by using the present, past and future tenses of **esti** as an auxiliary verb with the future passive participle. Their use is comparatively infrequent:

mi estas helpota, I am about to be helped.

vi estas helpota, you are about to be helped.

li (si, ĝi) estas helpota, he (she, it) is about to be helped.

ni estas helpotaj, we are about to be helped.

vi estas helpotaj, you (plural) are about to be helped.

ili estas helpotaj, they are about to be helped.

mi estis helpota, I was about to be helped.

vi estis helpota, you were about to be helped.

li (si, ĝi) estis helpota, he (she, it) was about to be helped.

- ni estis helpotaj**, we were about to be helped.
vi estis helpotaj, you (plural) were about to be helped.
ili estis helpotaj, they were about to be helped.
- mi estos helpota**, I shall be about to be helped.
vi estos helpota, you will be about to be helped.
li (ši, ĝi) estos helpota, he (she, it) will be about to be helped.
- ni estos helpotaj**, we shall be about to be helped.
vi estos helpotaj, you (plural) will be about to be helped.
ili estos helpotaj, they will be about to be helped.

DESCRIPTIVE COMPOUNDS

71. The first element of a descriptive compound word may be a preposition, adverb or adjective. The second element of the compound undergoes no change unless it is a noun, in which case its ending **-o** must be replaced by **-a** or **-e** (except as noted in d below):

a. With preposition as first element:

- aldoni**, to add, give in addition.
ćeesti, to be present at, attend.
enhavi, to contain.
survoje, on the way, en route.
laükutime, as usual, according to wont.
laülonga, longitudinal.
kontraübatali, to resist, oppose.
antaühieraŭ, day before yesterday.

b. With adverb as first element:

- nuntempa**, modern, present-day, contemporary.
duonfarita, half done, half-made.
multekosta, expensive.
nevidebla. invisible.
pligrandigi, to make bigger, enlarge.
- c. With adjective as first element:
- samtēpe**, at the same time, simultaneously.
unuvoča, with one voice, unanimous.
unutaga, of one day, one day's.

ciutaga, daily, diurnal.
unuavide, at first sight.
kiamaniere, in what manner, how.

d. A noun as the second element may remain unchanged if the resulting compound has a different meaning from that which would be given by the uncombined noun and modifier (as in English "sweetheart," "redbird," etc.):

duonfrato, half-brother.
duonpatro, step-father.
superjaro, leap year.
plimulto, majority.
libertempo, leisure, holiday.
bonvolo, good will, benevolence.
bontrovo, choice, pleasure.

e. Derivatives may be formed from descriptive compounds whose sense permits (31):

superflui, to overflow.
superfluo, overflow, superfluity.
superflua, superfluous, redundant.
superflue, superfluously.
bonveno, a welcome.
bonvena, welcome(d), acceptable.
bonvenigi, to welcome, make acceptable.

THE SUFFIX -IG-

72. The suffix **-ig-** is used to form verbs indicating that the action or state expressed in the root begins or is in progress. Formations with this suffix are intransitive, therefore they can have no passive voice:

a. From intransitive verb-roots:
sidiği, to become sitting, be seated.
starığı, to become standing, stand up, rise.
koleriği, to become angry, wax wroth.
mortiği, to meet one's death, come to die, etc.

b. From transitive verb-roots:
fermiği, to go shut, close.
sciığı, to get to know, become aware, learn.

kutimigi, to get accustomed to, become inured to.
interesigi, to become interested, take interest.

c. From adjectival roots:

varmigi, to grow warm.

maljuniği, to become old, grow old, age.

liberigi, to get free, be relieved (of).

plibeligi, to grow more beautiful.

d. From nouns, prepositions, affixes and adverbs:

amikiği, to become friends.

tagiği, to become dawn, to break (of the day).

neniği, to come to naught, come to nothing.

kuniği, to unite, become joined.

antauığı, to get in front of, draw ahead of.

ebligi, to become possible.

forigi, to pass away, vanish, disappear.

VOCABULARY

almenaŭ, at least, at all events	manier-o, manner
alud-i, to allude (to)	pens-i, to think, cogitate
estim-i, to esteem, respect	plor-i, to weep
foj-o, time, occasion	plu, further, any more
jen, behold! lo! see!	sam-a, same
kapt-i, to catch, take	şajn-i, to seem
koncern-i, to concern	tamen, nevertheless, however, yet
labor-i, to work, labor	viv-i, to live, be alive
larm-o, tear, tear-drop	uz-i, to use

Note: The use of the word *jen* is indicated by the following examples:

Jen mi diras al vi, behold I say unto you.

Jen li venas, there (here) he comes.

Jen kial li revenis, that is why he returned.

Jen viaj pomoj, here (there) are your apples.

Jen marsante, jen kurante, li baldaŭ alvenis, now walking, now running, he soon arrived.

La jeno sciigos vin, the following will let you know.

La jena sciigo jus alvenis, the following notification just arrived.

Li parolis jene, he spoke as follows.

READING EXERCISE

1. Li diris dufoje aŭ trifioje ke esti bona estas multe pli bone ol nur ŝajni bona. 2. Mi opinias ke tiuj ŝtelintoj estas kaptotaj, ĉar oni jam vidis ilin forkurantaj inter la domoj ĉe B— strato. 3. Via helpo ŝajnas esti tute superflua ĉiufoje, kiam vi helpas al tia viro, kia (as) S-ro A—. 4. Mia tridekjara kunlaboranto (fellow-worker, collaborator) havis almenaŭ unu tre bonan personon pri tiu afero antaŭhieraŭ. 5. Kiam vi havos libertempojn, eble vi povos pli bone uzi vian tempon ol vi ŝajne (apparently) uzas ĝin la nunan jaron. 6. Tiu sinjorino nun maljunigas, kaj oni diras ke ŝi ne vivos multe pli longe, ĉar ŝi jam havas sepdek jarojn (is seventy years old). 7. Jen la porodo fermiĝas, tial ni ne povos plu eniri tien, kvankam ni multe deziras ĉeesti la kunvenon (meeting). 8. Ne tro varmiĝas (38, a) en mia ĉambro je la tagiĝo, ĉar miaj fenestroj elrigardas norden. 9. Jen la knabo sidiĝas, jen li starigas, kaj tuj poste forkuras de tie, kvankam neniu alia knabo estas ludanta kun li. 10. Mia duonpatrino ridis kaj ploris samtempe pri la enhavo (contents) de tiu jus alveninta letero. 11. Kaptinte min je la mano, li donis al mi la pluan informon, kiu laŭkutime estis sciigita al li la antaŭan tagmezon. 12. Oni estas malĝoja kiam bona afero neniiĝas, tamen la plej maldolĉa malĝojo foriĝas post kelka tempo. 13. Mi havas la saman kutimon, kian vi havas pri ĉiutaga laboro, tamen mi ne uzas tiom da tempo pensante pri ĝi. 14. Nia laboro preskaŭ neniam superas (31, b) nian forton, laŭ la opinio de tiu elpensinto.* 15. Ju pli bela estas la tagiĝo, des pli agrable estas promeni ĉiumatene (48, b). 16. Ni deziras piediri (go on foot), ĉar la sunbrilo estas tiel agrabla.

*Like English "out" the preposition *el* may have in composition a sense of "thoroughly," "completely," (as in "I am tired out") as in *elabori*, to elaborate; *eluzi*, to wear out, use entirely; *eltrovi*, to find out, discover; *elfari*, to accomplish, perform; *elpensi*, to think out, invent, etc.

DIALOGUE.

1. **Cu mi povas libere eldiri** (utter, express) **miajn pensojn al vi?** Vi povas paroli tiel libere, kiel vi volas, kaj mi tute ne kolerigos.
2. **Cu vi vidis la larmojn en ŝiaj okuloj kiam ŝia frato kontraŭdis** (opposed, contradicted) **sin?** Jes, unuavide vidinte ke ŝi ploras, mi ne plu aludis al la afero dum ŝi ĉeestis.
3. **Cu via kunlaboranto laŭkutime ĉeestos** la **kunvenon morgaŭ aŭ postmorgaŭ?** Ne, li foriros antaŭ la dek-unua horo, tamen la pripiparolata afero tute ne koncernas nin.
4. **Kion la ĉeestantoj ĉe la hieraŭa kunveno elfaris?** Oni unuvoĉe decidis ke estos bone sciigi pli multe pri la demando.
5. **Kiamaniere via duonpatrino interesigis je tia laboro?** Sammaniere, kiel vi,—tio estas, amikino ŝia unufoje aludis ĝin.
6. **Cu tiu multekosta ĉevalo, kiu ĵus forkuris, estos rekaptota de nia estimata amiko?** Jes, jen li venas kun ĝi, jam rekaptinte ĝin antaŭ ol ĝi povis preterkuri lin.
7. **Cu seĝoj faritaj el tia ligno baldaŭ eluziĝas?** Ne, mi havas almenaŭ tri seĝojn faritajn el ĝi, kiujn ni jam uzis de antaŭ ses aŭ sep jaroj.
8. **Cu estas eble reviviĝi** (to come to life again) **post la morto?** Mi scias tute nenion (nothing at all) pri tiaj aferoj.
9. **Cu ni kune promenos kiam vesperiĝos** (evening draws nigh)? Jes, tiamaniere ni povos fari agrablan promenon, ĉar la vesperiĝo estas preskaŭ tiel bela kiel la tagiĝo.
10. **Cu vi opinias ke mia duonfrato preterlasos** (will neglect) **tiun aferon farotan de li kaj la aliaj knaboj?** Eble ne, tamen lia laboro ĉe ĝi estas pli superflua ol vi ŝajne scias.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. Instead of weeping over the contents of that long-expected letter, she became very angry, and at once threw away (forjetis) the letter. 2. Twice I thought the men who had stolen the sugar-chest and abandoned (forlasis) it on the street had been captured. 3. However, I soon became aware that those were not the sort of malefactors, who (kiaj) had entered our house by the half-open windows. 4. One is always sad when a good cause (afero) comes to naught (72, d), yet one can not work during his entire life. 5. There he comes, along that same route along which he ran at least three or four times at noon. 6. Every time that (kiam) I allude to his disagreeable manner of thought (pensmaniero) he angrily replies that it does not concern me at all. 7. Those chairs seem almost entirely worn out, and one can almost make the same remark (povas preskaŭ same diri) about the others also. 8. That half-sister of yours becomes more beautiful every day, and when she is (fariĝos) a woman, she will assuredly be very beautiful. 9. That house which is situated (troviĝas) between the two brown houses on N— street no longer (ne plu) belongs to my best friend. 10. However, during his absence (foresto) I shall perhaps use one of the rooms of that house, until it becomes too warm there. 11. How many times (kiom da fojoj) had our esteemed friend been repulsed (pushed back) before entering the dining-room?

LESSON XVI

THE CONDITIONAL MOOD

73. The conditional mood of the verb, which is used to express the speaker's mental attitude rather than to make statements of fact, ends in -us. In the active voice it has but one simple tense:

mi helpus, I should help, might help, etc.

vi helpus, you would help, etc.

li (si, gi) helpus, he (she, it) would help, etc.

ni helpus, we should help, etc.

vi helpus, you (plural) should help, etc.

ili helpus, they would help, etc.

a. The use of the conditional mood is indicated in the following conditional sentences, and portions of conditional sentences used independently:

Se vi venus, mi goje helpus vin, if you should come, I would gladly aid you.

Se la viro revenus, oni kaptus lin, if the man should return, they would capture him.

Ili povus faciligi la aferon, se ili atendus nin, they could (would be able to) facilitate the matter if they would wait for us.

Se la knaboj estus tie, ili obeus al vi, if the boys were there they would obey you.

Kian respondon vi donus, se oni demandus de vi?
What sort of an answer would you give, if you should be asked?

Estus bone respondi al ni, it would be well to answer us.

Kiu volus iri tien? Who would wish to go there?

Cu vi afable dirus al mi? Would you kindly tell me?

COMPOUND TENSES OF THE CONDITIONAL MOOD

74. Three compound tenses of the conditional mood in the active voice are formed by using the simple tense of the conditional mood of **esti** as an auxiliary verb with the present, past and future participles of the verb desired:

mi estus helpanta, I should be helping, etc.

vi estus helpanta, you would be helping, etc.

li (si, gi) estus helpanta, he (she, it) would be helping.

ni estus helpantaj, we should be helping.
vi estus helpantaj, you (plural) would be helping.
ili estus helpantaj, they would be helping.

mi estus helpinta, I would have helped, had helped, etc.

vi estus helpinta, you would have helped.

li (si, gi) estus helpinta, he (she, it) would have helped.

ni estus helpintaj, we should have helped.

vi estus helpintaj, you (plural) would have helped.

ili estus helpintaj, they would have helped.

mi estus helponta, I should be about to help, etc.

vi estus helponta, you would be about to help.

li (si, gi) estus helponta, he (she, it) would be about to help.

ni estus helpontaj, we should be about to help.

vi estus helpontaj, you (plural) would be about to help.

ili estus helpontaj, they would be about to help.

a. The compound tenses are chiefly used in conditional sentences dealing with matters contrary to fact in past time:

Se li estus aludinta al la afero, mi ne estus respondinta, if he had alluded to the matter, I should not have answered.

Se ili estus estintaj bonaj, ili nun estus feliĉaj, if they had been good they would now be happy.

Se ŝi ne estus povinta reveni, ŝi nepre estus plorinta, if she could not have returned (had not been able to return) she would assuredly have wept.

Ni estus atendintaj vin, se vi estus sciiginta nin, we would have waited for you if you had notified us.

Se li ne plu pensus pri tio, li ne tiel multe kolerigus, if he would not think about it any more, he would not become so angry.

THE PASSIVE VOICE OF THE CONDITIONAL MOOD

75. The passive voice of the conditional mood has three tenses, formed by using the simple tense of the conditional mood of *esti* as an auxiliary verb with the present, past and future passive participles of the verb desired:

mi estus helpata, I should be helped, etc.

vi estus helpata, you would be helped.

li (si, gi) estus helpata, he (she, it) would be helped.

ni estus helpataj, we should be helped.

vi estus helpataj, you (plural) would be helped.

ili estus helpataj, they would be helped.

mi estus helpita, I should have been helped, had been helped, etc.

vi estus helpita, you would have been helped.

li (si, gi) estus helpita, he (she, it) would have been helped.

ni estus helpitaj, we should have been helped.

vi estus helpitaj, you (plural) would have been helped.

ili estus helpitaj, they would have been helped.

mi estus helpota, I should be about to be helped.

vi estus helpota, you would be about to be helped.

li (si, gi) estus helpota, he (she, it) would be about to be helped.

ni estus helpotaj, we should be about to be helped.

vi estus helpotaj, you (plural) would be about to be helped.

ili estus helpotaj, they would be about to be helped.

a. The use of the passive voice of the conditional mood is analogous to its use in the active voice:

Se ili estus helpataj, ili tre bone elfarus la aferon,
if they were aided, they would accomplish
the thing very well.

Se li estus vidita, li estus kaptita, if he had been seen he would have been caught.

Se la pordo estus fermita, la letero ne povus esti enjetita, if the door had been shut the letter could not have been thrown in.

FURTHER USES OF THE ACCUSATIVE

76. A noun of kindred meaning to an intransitive verb may be used with such verb, in the accusative case:

Li ridis gajan ridon, he laughed a merry laugh.

Ili vivas agrablan vivon, they live a pleasant life.

Si ploris maldolcajn larmojn, she wept bitter tears.

a. The accusative may be used instead of a prepositional phrase with adverbs from verbal roots of the following general character:

Rilate tion (*rilate al tio*) in reference to that.

Alude tion (*alude al tio*) alluding to that.

Koncerne tion, as to that, concerning that.

VOCABULARY

afabl-a , kind, courteous	iu , some one, somebody, a certain (one)
ec- , even	ies , somebody's, some one's
ja , indeed, to be sure	ia , a sort of, some kind of, any
krom , beside, in addition to	ie , somewhere
mem , -self, -selves	iam , sometime, ever, once
pet-i , to request	ial , for some reason
rilat-i , to refer (to), relate (to)	iel , somehow, in some way
se , if	iom , some, a little, any
volont-e , willingly	
io , something, anything	

Note: The word **mem**, which does not receive the plural or accusative endings, emphasizes the noun or pronoun with which it is used:

Mi mem diras tion, I myself say that.

Ni mem kaptis la forkurinton, we ourselves caught the runaway.

Li vidis la ſtelinton mem, he saw the thief himself (the very thief).

Kion vi pensas pri memmortigo? What do you think about suicide?
Lia memestimo estas tro granda, his self-esteem is too great.

READING EXERCISE

1. Li estis jus liberigita kiam oni rekaptis lin, tial li ploris tiujn maldolcajn larmojn. 2. Jen afero kiu tute ne koncernas min, kvankam miaj interrilatoj (relations) kun li ĉiam estis agrabla. 3. Se iam li fariĝus pli afabla, mi respondus almenaŭ kelkajn el liaj demandoj. 4. Li lasis iujn helpantojn ĉi tie, sed la aliaj, elirinte el la domo, foriris ien, mi ne scias kien. 5. Vi ja scias ke tiu sinjoro neniam povus peti vian helpon, eĉ se li dezirus. 6. Se la knabo ne estus manginta tiujn pomojn, la patro ne estus koleriginta. 7. Li petitis pardonon pro lia iom (somewhat) malafabla diro, tial ni pardonis lin, kaj ne plu priparolos la aferon. 8. Rilate tion, mi volonte irus tien kun vi, se estus iel eble. 9. Si estas bonkora, kaj krom tio ĝi estas unu el la plej belaj knabinoj inter niaj amikinoj. 10. Eĉ se li povus labori nur unu minuton je tio, li volonte helpus vin. 11. Eble vi povus eniri tien, kvankam la pordo jam de antaŭ longe estas fermiginta. 12. Li ja estas mia amiko, tamen mi neniam povus pardoni al li, se li tiel malafable eldirus sian personon. 13. Se tiu sego ne estus tiel eluzita, oni povus sidigi sur ĝin. 14. Se la knaboj estus liberaj, ili mem nun ĉeestus ĉi tie. 15. Ju pli longe oni vivas, des pli agrablan vivon oni povas vivi. 16. Se vi havas ian travideblan (transparent) glason krom tiu en via mano, mi deziras uzi ĝin du aŭ tri minutojn.

DIALOGUE

- Kion vi opinias pri tia peto, kian vi jus aŭdis?**
 Rilate tion mi havas nenion por diri.
- Cu vi opinias ke maljuna viro vivas feliĉan vivon?** Ciu, kiu uzas sian tempon bone, vivas feliĉan vivon, laŭdire (as is alleged, as the saying goes).

3. **Cu iu havas ion por mi?** Se vi estus pli longe atendinta, eble mi mem estus havinta ion por vi.
4. **Cu vi deziras iom da pano?** Ne, mi dankas vin, mi deziras nenion krom la piro, kiun vi afable donis al mi.
5. **Kiu diris al vi ke tiu sinjoro trifioje petis mian helpon?** Iu diris tion al mi, sed mi ne scias kiu.
6. **Kial tiu sinjorino jus tiel kolerigis?** Mi ne scias; ŝajne estas ia kaŝita afero ĉi tie, kaj estus bone demandi plu pri ĝi.
7. **Cu iu (either) el viaj amikoj estus povinta atendi nin?** Ne, mi opinias ke neniu (neither) el ili estus havinta la tempon por atendi eĉ kvin minutojn.
8. **Kiam la pluaj sciigoj (further particulars) pri la afero estos sciigitaj al ni?** Iom post iom (little by little) ni sciigos pri ili, se plaĉos al la patro.
9. **Cu morgaŭ vi mem iros tien, aŭ ĉu vi povos kunlabori kun mi almenaŭ duonon da horo?** Mi iros nenien, kaj volonte helpus vin se la patrino ne estus jus farinta la saman peton al mi.
10. **Cu tiu knabo iam pensas pri io krom si mem?** Li ja pensas tro multe pri si mem, tamen li estas bonmaniera kaj bonintenca.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. That courteous gentleman went away at three o'clock by some other route than that by which he came.
2. Would you have requested his immediate reply, if you had known his thoughts about the matter?
3. If for any reason you should not be able to answer in reference to that, it would be well to think over (pripensi) the matter as soon as possible.
4. Sometime in January I should gladly become interested in the work, if you would notify me anew (denove).
5. If the boy knocked these apples from a tree

which is situated somewhere in that field, indeed they do not belong to him. 6. Do you wish some (iom da) coffee? I see you have a cup and saucer (subtason) in your hand. 7. Would that response have been alluded to by her, if even the request itself had been concealed from her in the first place (50)? 8. If we had notified him sooner, he might have dined with us Monday, the tenth of January, at five-thirty. 9. We expect to hear something new from him sometime, but up to now (gis nun) he has merely repeated (rediris) his previous requests. 10. Indeed you are well aware that I should willingly have worked at the same thing, if that had been possible; but I departed before that day. 11. Here comes the man under discussion (la priparolato), so (tial) you can inquire of him himself what he intends to do about that. 12. If I had not prevented it (tion), he himself would have talked to my step-father as follows.

LESSON XVII

THE IMPERATIVE MOOD

77. The imperative mood of the verb, which is used in expressing volition, ends in -u. In the first and third persons a roundabout way of translation is necessary (by use of "let, must, has to, are to," etc.). In the active voice it has but one simple tense:

mi helpu! Let me help!

(vi) helpu! (You) help!

li (si, gi) helpu! Let him (her, it) help!

ni helpu! Let us help!

(vi) helpu! (You) help!

ili helpu! Let them help!

COMPOUND TENSES OF THE IMPERATIVE MOOD

78. Three compound tenses of the imperative mood are formed by using the simple tense of

the imperative mood of **esti** as an auxiliary verb with the present, past and future participles of the verb desired. Their use is not very frequent:

mi estu helpanta! let me be helping!

(vi) **estu helpanta!** (you) be helping!

li (si, gi) estu helpanta! let him (her, it) be helping!

ni estu helpantaj! let us be helping!

(vi) **estu helpantaj!** (you) be helping!

ili estu helpantaj! let them be helping!

mi estu helpinta! let me have helped!

(vi) **estu helpinta!** (you) be having-helped!

li (si, gi) estu helpinta! let him (her, it) have helped!

ni estu helpintaj! let us have helped!

(vi) **estu helpintaj!** (you) be having-helped!

ili estu helpintaj! let them have helped!

mi estu helponta! let me be about to help!

(vi) **estu helponta!** (you) be about to help!

li (si, gi) estu helponta! let him (her, it) be about to help!

ni estu helpontaj! let us be about to help!

(vi) **estu helpontaj!** (you) be about to help!

ili estu helpontaj! let them be about to help.

THE PASSIVE VOICE OF THE IMPERATIVE MOOD

79. The passive voice of the imperative mood has three tenses, formed by using the simple tense of the imperative mood of **esti** as an auxiliary verb with the present, past and future passive participles of the verb desired:

mi estu helpata! let me be helped!

(vi) **estu helpata!** (you) be helped!

li (si, gi) estu helpata! let him (her, it) be helped!

ni estu helpataj! let us be helped!

(vi) **estu helpataj!** (you) be helped!

ili estu helpataj! let them be helped!

mi estu helpita! let me have been helped!

(vi) **estu helpita!** (you) be having-been-helped!
li (si, gi) estu helpita! let him (her, it) have been
 helped!

ni estu helpitaj! let us have been helped!

(vi) **estu helpitaj!** (you) be having-been-helped!
ili estu helpitaj! let them have been helped!

mi estu helpota, let me be about to be helped!

(vi) **estu helpota!** (you) be about to be helped!
li (si, gi) estu helpota! let him (her, it) be about
 to be helped!

ni estu helpotaj! let us be about to be helped!

(vi) **estu helpotaj!** (you) be about to be helped!
ili estu helpotaj! let them be about to be helped!

THE PREFIX DIS-

80. The prefix **dis-** expresses separation, dispersion or division in several directions at once:
disfali, to fall to pieces.

disbatî, to knock to pieces.

disdoni, to distribute, dole out.

dissendi, to distribute, circulate.

disigi, to separate, go apart (intrans.).

disa, sparse, disunited.

dise, separately, scattered about.

VOCABULARY

ankoraŭ, still, yet	pas-i, to pass
do, so, then, therefore	permes-i, to permit, allow
infan-o, child	pret-a, ready
jaluza, jealous	propon-i, to propose suggest
kon-i, to be acquainted with	reciprok-a, mutual, reciprocal
konsil-i, to advise	ricev-i, to receive
leg-i, to read	rimark-i, to notice, observe
neces-a, necessary, needful	
nom-o, name	skrib-i, to write
ordon-i, to order, com- mand	supr-e, above, aloft

Note: The adverb **reciproke**, and also the combination **unu.... la alia....**, are used to give the meanings "one

another," "each other," "mutually," "réciprocally," when the action of two or more subjects of a verb goes from one to the other:

Li kaj vi estas reciproke jaluzaj, he and you are mutually jealous (are jealous of each other).
Ili helpas unu al la alia, they give aid to each other (one to the other).

Ili reciproke helpsin, they help each other.

La kestoj falis unu sur la alian, the boxes fell one upon the other.

Ili batalis unu kontraŭ la alia, they fought with one another.
Ni reciproke parolis kolere al ni, we talked angrily to each other.

READING EXERCISE

1. Legu ĉi tiun leteron, mi petas, kaj diru al mi kian respondon estus bone sendi.
2. Tiuj du infanoj reciproke batis sin per la manoj.
3. Se mia propono ne plaĉas al vi, vi mem faru malsaman (different) proponon.
4. Skribu leteron al mi antaŭ dimanĉo, se vi estos ricevinta pluan informon je tiu tempo.
5. Se tiu sinjoro estas ankoraŭ staranta antaŭ la domo, li atendu kelkajn minutojn plu.
6. Mi tute ne konas tiun jaluzan sinjoron, kvankam mi bone scias lian nomon.
7. Bonvole (kindly, please, 71, **d**, **e**) konsilu min pri la jena afero.
8. Nominte la aferon en sia letero, li skribas jene: mi havas nenion por diri pri la supre nomita afero.
9. Starante ĉe la supro (top) de la domo, ili disjetis florojn de tie sur la preterpasantojn.
10. Infanoj, estu pretaj doni al ni respondon, tuj kiam vi estos ricevintaj permission.
11. Si rigardis la domon de supre ĝis mal-supre (from top to bottom), tamen si tute ne rimarkis la disfalantajn seĝojn.
12. Foriru de mia ĉambro, mi petas vin! Iru for!
13. Rimarku tiujn sep infanojn; ili tute ne batalas unu kontraŭ la alia dum ili ludas apud la flor-domo.
14. Se ili estas ankoraŭ malfeliĉaj, ili venu al ni por pri-paroli la aferon.
15. Se vi ankoraŭ deziras mian konsilon, venu tuj al mi, ĉar mi havas malmulte da tempo.
16. Se vi estus jam leginta tiun leteron, ne estus nun necese dissendi tiom da sci-

igoj al ĉiu kunlaboranto. 17. Ni atendu ĉi tie, laŭ ordono de mia patro mem. 18. La suno estas jam subiranta (setting), kvankam ni povas vidi ke ĝi ankoraŭ iom rebrilas.

DIALOGUE

1. **Cu vi konas tiujn infanojn, kiuj ŝajnas reciproke jaluzaj?** Ne, mi ne scias eĉ iliajn nomojn, aŭ kies infanoj ili estas.
2. **Cu vi estas preta por mangi?** Jes; bonvole donu al mi iom da pano kaj tason da kafo.
3. **Cu vi ankoraŭ deziras mian konsilon?** Jes, bonvole konsilu min pri tiu malfacila afero, ĉar estas necese tuj disdoni sciigojn pri ĝi.
4. **Cu iu havas proponon por fari?** Ni pensu ankoraŭ kelkajn tagojn antaŭ ol skribi nian respondon.
5. **Kial oni tiel ordonis al vi?** Vi mem demandu tion, se plaĉas al vi, ĉar mi ne scias pli multe ol vi pri la afero.
6. **Cu tiu kvinjara knabo falis el la arbo?** Jes, malfeliĉe, kaj oni povas ankoraŭ aŭdi lin laŭte ploranta.
7. **Kion mi skribu (what am I to write) responde al lia peto?** Bonvole skribu ke ni volonte vespermanĝos ĉe li je la dirita horo.
8. **Cu vi rimarkis lian malafablan manieron, kiam li ricevis mian permeson?** Do, la venontan fojon vi povos malpermisi la tutan aferon.
9. **Kiom da pomoj mi donu (am I to give) al vi?** Bonvole donu al mi ankoraŭ tri (three more), ĉar mi jam havas nur unu.
10. **Cu vi ricevis proponojn pri la afero?** Jes, oni proponas sendi al mi ĉion necesan, se mi estas preta fari tiun laboron.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. Please distribute these apples among the children. 2. Be helped by others, if you can; if

not, then help yourself. 3. If it had not rained so hard (forte), I should willingly have gone walking with you. 4. Wait for me half an hour, if you please (if it is pleasing to you), and I shall have written the whole letter. 5. It is necessary to perform (elfari) everything, from which one can not be relieved (72, c). 6. Let them all be ready at eight o'clock, unless they (se ili ne) receive contrary (malan) notification from us. 7. Boys, be ready to notice whether all of the boxes fall to pieces when you strike them. 8. He wrote the letter, but she did not send it. 9. Please forbid his return, for I do not wish even to hear his name again. 10. Let him write, then, instead of coming, and perhaps I shall read some of his letter. 11. Children, obey your father; if you obey his order, you will wait here still a little while (ankorau iom da tempo). 12. Observe his manner when he receives the advice, and be ready to describe (priskribi) him well. 13. The children threw the apples up and the apples, falling down, (falante) were at once caught by the other children standing near. 14. I am well acquainted with certain ones of those men who seem to be jealous of each other, but I do not know why they are so jealous. 15. If we had been free to talk, we could have told you that a long time ago, as you perhaps know. 16. Each passer-by said, "How the time passes!"

LESSON XVIII

THE IMPERATIVE IN SUBORDINATE USES

81. Indirect expressions of volition are introduced by the conjunction *ke*:

Mi ordonas ke li venu, I command that he come.

Iu ordonu ke li ne venu! Let some one order that he do not come!

Oni petas ke si ne legu gin, they request that she do not read it.

Ni deziras **ke vi laboru**, we desire that you work.
 Oni ne konsilas **ke vi atendu plu**, they do not advise that you wait any more.

Mi intencas **ke li tuj revenu**, I intend that he come back at once.

Estis necese **ke li foriru**, it was necessary that he depart.

Si konsentas **ke vi atendu ĉi tie**, she consents that you wait here.

Bone estus **ke ni ne revenu**, it would be well that we do not return.

Li proponas **ke ni lasu ilin solaj**, he suggests that we leave them alone.

Cu vi permesos **ke mi helpu?** Will you permit that I assist?

Estas lia volo **ke ni ne respondu**, it is his will that we do not reply.

Oni petas **ke tio estu pardonata**, they request that that be forgiven.

Malpermesu **ke li faru tion!** Forbid that he do that!*

a. Purpose may be indicated by placing an indirect expression of volition after the preposition **por**:

Mi faras ĉi tion por ke vi vidu, I do this for you to see (in order that you may see).

Li skribos leteron por ke ni ricevu ĝin, he will write a letter so that (in order that) we may receive it.

Li faras ĉi tion por ke oni rigardu lin, he does this so that people will (in order that people may) look at him.

*An additional way of translating into English is usually possible, as "I command him to come," "Let some one order him not to come," etc. But such an expression of volition must always be rendered by the imperative in Esperanto, and should not be confused with the legitimate employment of the infinitive as subject or predicate, in complementary use, etc., as **Li konsilis al mi kion fari, kiun nomi, kiel respondi, kien iri, kiom sendi**, etc.

Si kaſis al ni la okulojn por ke ni ne vidu ſiajn larmojn, she hid her eyes from us in order that we might not see her tears.

Helpu ilin por ke ili povu foriri! Assist them so that they can (in order that they may be able to) depart!

b. Indirect questions of volition (requests for advice, command, etc.) are introduced by **ĉu** or other suitable interrogative:

Li demandas ĉu li atendu, he inquires whether he is to wait.

Ni demandos kiom oni metu en la keston, we shall ask how much is to be put (how much one is to put) into the box.

Si demandis ĉu ĝi estu lasata tie, she inquired whether it is to be left there.

Bonvole sciigu nin ĉu li faru tion aŭ ne, please notify us whether he is to do that or not.

Ĉu li diris al ŝi kiam ŝi revenu? Did he tell her when she was to return?

INTERJECTIONS

82. Among the more common interjections are:

Ho! Oh!	Nu! Well!
Ve! Woe!	Nu do! Well then!
Ho ve! Alas!	Bis! Encore!
Hura! Hurrah!	Fil! Fie! For shame!

a. Among adverbs and forms of the imperative frequently used as interjections are:

Jen! There!	Atentu! Take care!
Efektive! Really!	Look out!
Bone! Good!	Helpu! Help!
All right!	Rapidu! Hurry!
Dio volu! May God will!	Quickly!
Gardu vin Dio! God keep you!	Silentu! Hist! Hush!
	Vivu! Long live!

ELISION

83. In poetry, and occasionally elsewhere, the -a of the article *la* may be omitted before a word beginning with a vowel or after a preposition ending in a vowel. The final -o of a noun may also be omitted (if it is not in the plural or the accusative case):

"*L' espero, l' obstino kaj la pacienco.*"

"*De l' montoj riveretoj fluas.*"

"*Kaj kantas tra l' pura aero.*"

"*Per oro de l' sun' en vespero*

"*La supro de l' monto rebrilas.*"

VOCABULARY

aer-o , air	mont-o , mountain
ambaŭ , both, the two	nep-o , grandson
atent-a , attentive	obstin-a , obstinate
efektiv-a , real, actual	or-o , gold
esper-i , to hope	pacienc-o , patience
franc-a , French	po , at the rate of
german-a , German	pur-a , clean, pure
kant-i , to sing	rapid-a , quick, rapid,
konsent-i , to consent, agree	fast
malgraŭ , notwithstanding, ing, in spite of	river-o , river
	silent-i , to be silent

Note: The word *ambaŭ* is used both as a pronoun and a pronominal adjective:

Ambaŭ infanoj ploris, both children wept.

Ni parolis al ambau el ili, we spoke to both of them.

Li konas ilin ambau, he is acquainted with them both.

Ni ambau konsilis tion, we both advised that.

Estas varme en la ambau ĉambroj, it is warm in both of the rooms.

READING EXERCISE

1. *Tiu atenta infano tre bone obeas al la patro, kiu jus ordonis al ĝi ke ĝi rapidu.* 2. *Ambaŭ el miaj nepoj proponas ke mi promenu kun ili homiaŭ, ĉar la aero estas varma kaj agrabla.* 3. *La patrino petis al sia obstina filo ke li tuj skribu la deziratan leteron, malgraŭ sia deziro ludi kun la*

aliaj knaboj. 4. Kantu ian germanan aŭ francan kanton por mi, mi petas, ĉar mi ĉiam volonte aŭ-das vian dolĉan vocon. 5. Mi esperas ke li venos, sed lia frato jam antaŭ longe tute malesperis (despaired) pri lia reveno. 6. Se li ankoraŭ obstine silentus responde al mia demando ĉu li parolas germane aŭ france, do, sendu lin al mi. 7. Jen estas io el efektiva vivo, kau ĉies opinio. 8. Ili tre afable petas ke vi konsentu al la jus farita propono. 9. Rigardu la belajn montojn trans la rivero; sur iliaj suproj vi povos vidi la ĉiaman (eternal) neĝon. 10. Se vi efektive deziras tason da kafo, bonvole atendu unu minuton, sed ne tuſu tiujn tason kaj subtason sur la tablo. 11. Mi opinias ke ili estas malpuraj, tial mi petos al la fratino ke ŝi tuj purigu ilin ambaŭ. 12. Multe dankante lin pro lia afabla helpo, oni donis al li malgrandan tason el oro, samtempe petante ke li kaj la frato ambaŭ silentu pri la tuta afero. 13. Disdonu la pirojn al niaj nepoj kaj la aliaj infanoj tiamaniere, ke ili ricevu po tri piroj. 14. Li rapidos (will hasten) tien po kvardek aŭ kvindek mejloj en horo, por ke la patro povu lin vidi antaŭ ol morti. 15. Estu paciencaj, miaj estimataj amikoj, por ke oni vidu ke vi tute ne intencas for-lasi la aferon. 16. Mia nepino pasigos dimanĉon ĉe junaj amikinoj sia, kiu jus afable petis ke ŝi venu tien.

DIALOGUE

- Cu vi konas tiujn francajn sinjorojn, kiu jus petis pardonon pro neintanca puô?** Ne, mi eĉ ne scias iliajn nomojn; diru al mi kiu j ili estas, se vi povas.
- Cu estas necese tiel rapidi?** Jes, estos necese ke ni iru kiel eble plej rapide, se ni deziras alveni antaŭ ol la kunveno malfermiĝos.
- Cu vi konsentas ke mi priparolu ilian proponon je la nuna tempo?** Ne, plivole ol (rather than) decidi nun, mi lasos la decidon tute al vi.

4. **Cu vi konsentis ke via obstina nepo skribu tian leteron, kian ni jus ricevis de li?** Ne, mi konsilis ke de nun li tute malatentu la aferon.
5. **Kion oni esperas fari nun?** Efektive mi ne scias, tamen se oni pacience laborus, oni povus multe elfari.
6. **Cu vi volonte mangas pomojn?** Jes, mi mangas po du pomoj ciutage, kiam mi povas havigi al mi (get for myself) bonajn pomojn.
7. **Cu tiu rivero fluanta laŭ la malsupro de la monto fluas tre rapide?** Jes, tamen malgraŭ tio, ĝia akvo estas tre malpura.
8. **Cu ili venis por ke ni povu pardoni al ili?** Jes, ili ankoraŭ atendas kun tia espero, estante tamen tute silentaj pri la afero.
9. **Cu estas eble ke vi ambaŭ intencas iri malgraŭ mia malpermesso?** Nu, ĝis nun ni ne sciis ke estas via deziro ke ni ne iru.
10. **Oni petas ke vi kantu ĉe la kunveno; cu vi afable konsentos?** Ho, tio estus tute nebla! Bonvole petu ke oni ne plu pensu pri tia propono!

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. Although he commanded that both children hasten thither, he did not really hope that they would obey him.
2. He suggests that you do nothing at all, merely waiting patiently until he shall have thought over the matter.
3. I said that I would give my grandson a gold dollar, if he would go as quickly as possible, in order that my friend might receive the just mentioned (nomitan) letter.
4. Oh, I beg you to be patient, instead of obstinately inquiring what to do if both the children should not be ready.
5. Observe the sun setting behind that high mountain; it is indeed very beautiful, is it not?
6. Let us sit down here outside the house, where the air

is warm and pleasant, and converse (interparolu) a while (iom da tempo). 7. She desires that we get her (havigu al si) some kind of transparent tumblers, at the rate of three dollars (for) a dozen. 8. Take care (82, a) that you do not fall, my child, while you are running so fast. 9. Do you permit that I call your attention to this affair? Alas, it is really quite (tre) difficult. 10. Please request my granddaughter to clean these cups and saucers, so that we may all have some coffee. 11. In order for him to cross (go across) this swiftly flowing river, it is necessary for him to (that he) walk along it two and a half miles (67). 12. I suggested that our German friend wholly disregard their jealous manner, so that neither of them may notice our intention concerning them.

LESSON XIX

WORD FORMATION BY SUFFIXES

84. The suffix **-ad-** indicates continuation or repetition of the act or state expressed in the verbal root to which it is attached. Verbs formed with this suffix may often be translated with "keep (on)," "used to," etc. Nouns formed with it are like English infinitives in **-ing**, and are often used as subjects or objects. In such case the generic article is usually found with them:

Tie li sidadis kaj rigardadis min la tutan tagon,
there he used to sit and keep looking at
me all the day.

Li paroladas tre ofte, he makes a speech (keeps
talking, delivers a lecture) very often.

La kantado de kantoj plaĉos al li, the singing of
songs will please him.

La skribado estas malfacila por si, writing is diffi-
cult for her.

La promenado estas bona por la sano, the tak-
ing of walks is good for the health.

85. The suffix **-eg-** augments or intensifies the meaning of the root to which it is attached:
bonega, excellent.   **petegi**, to beseech, en-
grandega, huge.   **tregee**, treat.
altega, exalted, sublime.   **fortege**, exceedingly.
pordego, gate.   **puâegi**, violently.
puâegi, to ram, butt.

86. The suffix **-et-** gives a diminutive sense to the root to which it is attached:

rideti , to smile.	iomete , a little bit.
ploreti , to whimper,	varmeta , lukewarm.
whine.	blueta , bluish.
infaneto , baby.	belete , prettily.
filineto , little daughter.	

87. The suffix **-em-** indicates a tendency, inclination or propensity toward that which is expressed in the root:

singardemo , circumspection, prudence.
mallaboremo , indolence, laziness.
malrapidema , deliberate.
kolerema , choleric, angrily disposed.
nerapideme , in a leisurely way.
silenteme , taciturnly, reticently.

88. The suffix **-ind-** forms words meaning worthy of or meriting that which is expressed in the verbal root to which it is attached:
leginda , worth being read, readable.
konsilinda , advisable, well-advised.
atentinda , worthy of attention.
rimarkinde , remarkably, noteworthy.
ridinde , ridiculously.

89. The suffix **-ar-** forms words meaning a set, collection or assemblage of the persons or objects indicated in the root:

amikaro , group or circle of friends.
frataro , brotherhood, fraternity.
arbaro , forest.
montaro , chain of mountains.

kamparo, (the) fields, country.
horaro, time-table, schedule.

90. The suffix **-uj-** forms words meaning that which contains, bears or is a receptacle for that which is indicated in the root. It is also used to form the name of a region inhabited by any one race, tribe, etc.:

sukerujo , sugar-bowl.	pomujo , apple-tree.
leterujo , letter-case.	Francujo , France.
ujο , a receptacle.	Germanujo , Germany.

91. The suffix **-an-** forms words indicating a member, inhabitant, partisan, adherent, etc., of that which is expressed in the root:

bostonano, a Bostonian.
montarano, mountaineer.
ano, member.
kamparano, countryman, peasant.
domano, member of a household.
urbano, inhabitant of a city, a city man.

92. The suffix **-il-** forms words meaning the tool, instrument or implement for that which is expressed in the root:

ludilo , plaything, toy.	fermilo , fastener, latch,
jetilo , sling.	clasp.
kaptilo , trap, snare.	mangilaro , table ser-
batilo , bat, beater, rac-	vice.
quet.	

93. The suffix **-ej-** forms words expressing the place where the action indicated by the root takes place, or where the indicated objects may be found:

ĉevalejo, stable.
promenejo, esplanade, public walk.
laborejo, workshop, laboratory.
ludejo, playground.
fluejo, bed (of a stream).
informejo, inquiry office, information bureau.

94. The suffix **-ist-** forms words meaning persons professionally or usually occupying themselves with that which is indicated in the root:

laboristo, laborer, workman.

skribisto, scribe, scrivener.

floristo, florist.

aferisto, man of affairs, business man.

stelisto, thief (professional).

95. The suffix **-ul-** forms words indicating persons characterized by that which is indicated in the (usually adjectival) root:

belulo, handsome man, beau.

belulino, a beauty, belle.

malfeliçulo, an unfortunate.

junulo, a youth.

maljunulo, an old man.

sesjarulo, a six-year-old (58).

novulo, novice, neophyte, new hand.

96. The suffix **-ec-** forms abstract nouns expressing the characteristic or quality of that indicated in the root:

amikeco, friendship.

soleco, solitariness,

ofteco, frequency.

feliçeco, happiness, fe-

boneco, goodness.

licity.

pureco, cleanliness, pur-

patrineco, motherhood.

ity, pureness.

97. The suffix **-aj-** forms words indicating that which concretely exemplifies, undergoes, results or is made from that which is expressed in the root:

belajo, a thing of beauty, something beautiful.

sendajo, consignment, thing sent.

mangajo, food, eatable, viand.

amikajø, a friendly act, manifestation of friend-
ship.

sukerajo, confection, sweetmeat.

brilajeto, spangle, tinsel.

orajo, gold ware, gold plate.

VOCABULARY

akr-a, sharp, keen, shrill	loĝ-i, to dwell, reside
apenaŭ, hardly, scarce- ly	mon-o, money
av-o, grandfather	plen-a, full
bov-o, ox	plum-o, quill, feather, pen
cigar-o, cigar	proksim-a, near
dev-i, to have to, must	ſaf-o, sheep
fajr-o, fire	tranĉi, to cut, carve, slice
fin-i, to finish	urb-o, city
hom-o, human being, man	veter-o, weather

Note: In some tenses the verb devi needs to be translated in a roundabout manner, since the English verb "must" is defective. In the conditional mood the closest translation is by English "ought:"

Vi devas respondi, you have to (you must) reply.

Li devis iri tute sola, he had (was obliged) to go all alone.
Ni devos priparoli tion, we shall have to (we must) talk
that over.

Vi ne devos fari tion, you will not need (have) to do that.
Oni devigis lin foriri, they compelled him to depart.
Si devus helpi lin, she should (she ought to) aid him.

READING EXERCISE

1. Mia maljuna avino, kiu loĝas ĉe ni, apenaŭ finis la legadon de via letero, kiam vi mem rapi-deme eniris le ĉambron.
2. Dum sia juneco la avino nepre estis belulino, ĉar ŝi ankoraŭ estas iom beleta, eĉ kvankam ŝi jam havas sepdek jarojn.
3. Bonvole finu vian laboron anstataŭ tiel longe paroladi pri ĝi.
4. La avo treege deziras ke liaj nepoj ĉiam faru sian devon (duty) unu al la alia.
5. Laŭ la diro de tiu junulo, ni havos bo-vajon (beef) aŭ ſafajon por la vespermanĝo.
6. La vetero estas tiel belega ke oni ne plu trovas fajron necesa ĉe la fajrejoj (fireplaces).
7. Ni nepre devus promeni laŭ tiu beleta promenejo apud la rivereto.
8. Nu, venu do, ĉar ni ambaŭ tre volonte promenus tie kun vi dum la purigado de la stratoj post la pluvo.
9. Mi konsilas, ta-men, ke ni marŝu proksimen de tiuj seĝetoj

(stools) anstataū iri tre malproksimen laŭ la homplenaj vojetoj (crowded paths). 10. Tiu elpensema sinjoro kutime laboras pacience en sia laborejo po kvin horoj ĉiutage. 11. La ŝafisto bone gardas sian ŝafaron, ĉar post iomete da tempo li ricevos multe da mono por ĉiu ŝafo. 12. Bonvole trovu novan plomon por mi, ĉar mi devos skribi leteron. 13. Mi intencas sendi kelkajn cigarojn al tiu maljunulo, kiu loĝas en la kamparo malproksime de nia urbeto (town). 14. Mi petas ke iu donu al mi akran tranĉilon (knife) por duonigi (67) ĉi tiun pomon, kiu jus falis de tiu grandega pomujo. 15. Tiu taglaboristo petas monon aŭ helpon, tamen neniuj el niaj samurbanoj (fellow citizens) sajne opinias ke ili devus helpi lin.

DIALOGUE

- Kiom da tempo via avo loĝos ĉe vi?** Li loĝos ĉe ni dum sia tuta vivo, se li tion deziras, ĉar li ne havas alian loĝejon.
- Se vi povus atendi nur unu minuton, ni povus kune promeni en la kamparo.** Do, mi despli volonte atendos, ĉar, pro la varmeco de la nuna vetero, tio nepre estos agrabla.
- Kion vi efektive deziras por mangi?** Mi deziras detranĉajon (slice) da bovajo aŭ ŝafajo, iomete da pano, tason da varmega kafو, kaj, fine (finally), bonan cigaron.
- Cu tiu sukerujo estas plena je sukero, aŭ ĉu ĝi jam estas malplena?** Mi trovas en ĝi neniom da sukero; ĉu mi replenigu ĝin?
- Kiam tiu koninda sinjoro devos foriri?** Li devos foriri je la fino de la nuna monato, tamen li ne iros tre malproksimen de ĉi tie.
- Kies infanetoj ludas tiel obeeme tie per siaj ludiloj?** Ili estas la nepoj de amiko nia, kiu loĝas en tiu domego (mansion) trans la strato.
- Junuloj, vi devus esti pli paciencaj!** Ni obeus vin, se estus eble; sed pacienco ne estas tiel facila por ni, kiel malpacienco.

8. Sidiĝu sur ĉi tiu seĝego (easy chair) ĉe la fajrejo por ke ni povu havi agrablan interparoladon. Dankon, sed iuj aferoj devigas ke mi tuj reiru al la urbo, anstataŭ interparoli eĉ unu horon kun vi.
9. Cu vi opinias ke ĉiu homoj ja deziras multe da mono? Mi ankoraŭ neniam konatiĝis (became acquainted) kun homoj, kiuj ne deziregis monon.
10. Cu vi deziras pripensi ĉi tiun necesegan aferon ankoraŭ iom da tempo? Vi apenaŭ nomis ĝin, kiam mi intencis same demandi de vi.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. Do you see my little (etajn) grandsons playing in the field there by the stream? 2. Your grandmother has not only good food, but also a good table service and good cutlery (92) on the table, when we dine with (ĉe) her. 3. Some people (homoj) think that it is more pleasant to reside in a village or in the country than in a big city. 4. Because of the remarkable beauty of the weather, that promenade along the river north of the range of hills (86, 89) is very crowded today. 5. The sum of money which the child still had was small, and he tearfully requested that we advise him how to use it. 6. Please look at this pen closely (de proksime), and tell me whether it is a good [one] or not. 7. The work being finished (having finished the work), he departed in a leisurely way, but met the doorkeeper (94) at the gate. 8. We should see some pretty fireworks (97) this evening at my grandfather's, and should perhaps receive from him some good cigars, if we should go there. 9. When you finish the writing of that letter, please send it to me by your little son, but tell him to be cautious. 10. It is every one's duty to finish the work which mankind (89) requests him

to do. 11. That baby has a handful (*plenmanon*) of sweetmeats, which it must have found (which it assuredly found) among its toys. 12. The nearest village is five miles distant (*malproksima*) from our cottage (86). 13. Note (*rimarku*) how many cows (32) entered that field near the rapidly flowing stream. 14. You ought not to be so ridiculously reticent when one addresses (*alparolas*) you, my esteemed friend. 15. We know more about the time which is past (*la pasinta tempo*) than we do (we know) about the future (*la estonteco*).

LESSON XX

WORD FORMATION BY SUFFIXES (continued)

98. The suffix **-obl-** forms words indicating multiples of the amount shown in the root:

duobla, double, twofold, duplex.

duobligi, to double.

trioble, triply.

unuobla, single, onefold.

multobia, manifold, multifarious.

99. The suffix **-op-** forms collective words from numerals, etc.:

unuope, one at a time, singly.

triope, three at a time.

kvaropigi, to form into fours.

kvinopa, quinary.

ope, collectively, all together.

100. The suffix **-id-** forms words meaning the offspring, child or young of that indicated in the root:

cevalido, colt.

safido, lamb.

bovido, calf.

homido, son of man.

101. The suffix **-er-** forms words indicating units of the whole which is indicated in the root, or one of the objects of the same sort:

neñero, snowflake.

monero, coin, piece of

sukerero, lump of sugar.

money.

fajrero, spark.

ero, particle.

102. The suffix **-ing-** forms words meaning the holder or receptacle for a single specimen of that indicated in the root:

plumingo, penholder.

cigaringo, cigar-holder.

ingo, sheath, socket, holder.

elingigi, to unsheathe, withdraw.

103. The suffix **-aĉ-** forms words with a disparaging sense, serious or comic, of that which is indicated in the root:

skribiĉi, to scrawl, scribble.

domaĉo, hovel.

kutimaĉo, fad, mania, stupid custom.

obstinaĉa, stubborn, pig-headed.

104. The suffix **-um-** forms words indicating an act, object or character with some general relation to that which is expressed in the root:

manumo, cuff, wrist-frill.

plenumi, to fulfil, execute, perform.

malvarmumi, to catch cold.

aerumi, to aerate, to air.

proksimume, approximately.

105. The suffixes **-ĉj-** and **-nj-**, added to the first syllable or first few letters of masculine and feminine names, form the respective affectionate diminutives:

Joĉjo, Johnny, Jack (from **Johano**, John).

Peĉjo, Pete (from **Petro**, Peter).

Sonjo, **Sofinjo**, Sophie (from **Sofio**, Sophia).

Janjo, Janie, Jennie (from **Janino**, Jane).

Paĉjo, Papa, Daddy (from **patro**, father).

Panjo, Mamma (from **patrino**, mother).

WORD FORMATION BY PREFIXES

106. The prefix **ek-** forms words indicating sudden or momentary action, or the beginning of that action or state indicated in the root:

ekbato, a sudden blow, knock.
ekbrili, to flash, shine out.
ekridi, to burst into a laugh.
ekkanti, to start singing, burst into song.
ekrigardi, to glance at.
ekvidi, to catch sight of, espy.
ekkuri, to start running, take to one's heels.

107. The prefix **pra-** forms words indicating remoteness in line of descent or in general past time:

pratempa, primeval, of early times.
prapatro, forefather, ancestor.
pranepo, great-grandson.
praavo, great-grandfather.

108. The prefix **ge-** forms words indicating the two sexes taken together. Nouns with this prefix are necessarily in the plural number:

gepatroj, parents, father(s) and mother(s).
geavoj, grandparents.
genepoj, grandchildren.
gefratoj, brother(s) and sister(s).
gesinjoroj, lady (ladies) and gentleman (gentlemen), Mr. and Mrs.

109. The prefix **bo-** indicates relationship by marriage:

bopatro, father-in-law.
gebopatroj, parents-in-law.
bofratino, sister-in-law.
bofilo, son-in-law.

110. The prefix **eks-** adds the meaning former, retired, late, ex-, etc., to the root to which it is attached:

eksprezidanto (53), ex-president.
eksfloristo, ex-florist, former (retired) florist.
eksiġi, to retire (from office), resign.
eksiĝi, to discharge, dismiss.

VOCABULARY

adiaŭ, adieu, goodbye	okaz-i, to occur, happen
ajn, -ever, -soever	prezid-i, to preside over
bedaŭr-i, to regret	promes-i, to promise
ĉapel-o, hat, bonnet	propri-a, own (one's own)
forges-i, to forget	rest-i, to remain, stay
ink-o, ink	sen, without
kar-a, dear, precious	ŝang-i, to change,
kvazaŭ, as if, quasi	make different
lern-i, to learn	stup-o, step, stair
lingv-o, language	zorg-i, to care, take care (of)
memor-i, to remember, bear in mind	

Note: The word *ajn*, used with the relative-interrogative words *kio*, *kiu*, etc., gives an indefinite sense to them:
Kion ajn li diris, tio plaĉas al mi, whatever he said pleases me.

Vi mem scias pli bone ol kiu ajn, you yourself know better than any one.

Mi donos kian ajn sumon da mono, I shall give any sum of money whatever.

Mi ridetas kiam ajn mi pensas pri tio, I smile whenever I think of that.

READING EXERCISE

1. Ni vidis belegajn ĉapelojn ĉe la ĉapelistino (milliner's), sed ĉiu ĝajnis treege multekostaj, tial ni ne longe restis tie. 2. Ce nia lernejo (school) oni permesos ke ni lernu kaj (34) la germanan kaj la francan lingvojn. 3. Oni diras ke ni trovos la francan facila, tamen mi opinias ke nek la franca nek la germana estos tre facila por ni. 4. Kiam ni iros al Francujo, ni devos interparoli kun la francoj, se ni povos antaŭe lerni ilian lingvon. 5. Mi bedaŭras ke nuntempe mi povas paroli nek france nek germane; efektive mi povas paroli nur mian gepatran lingvon. 6. Kiam mi adiaŭis la geavojn, la avino fine ekploris, petegante ke mi revenu kiel eble plej baldaŭ. 7. Trioble sep estas dudek unu; tri estas la multobliginto (multiplier) kaj sep estas la multobligato en la nuna okazo. 8. Mi deziras plenigi mian inkujon

je inko, sed ial mi povas trovi la inkon nenie. 9. Forgesinte kien mi metis ĝin, mi ne povas nun rememori, kaj sen inko oni povas nur skribaci. 10. Oni devus esti zorga pri sia propra apartenajo (property). 11. Sanginte sian opinion (mind), tiu subulo (subordinate) parolis kvazaŭ la afero tute ne estus okazinta. 12. Kian ajn promeson vi faris al via kara bofrato, ĉiam zorge plenumu ĝin, ne alpropriigate (appropriating) al vi la propraĵon de aliaj homoj. 13. Mia bopatro, kiu prezidis la hieraŭan kunsidon (session), ne eksigis propravole (of his own volition) el la prezidanteco. 14. Bedaŭrinde (unfortunately), mia eta fratineto falis hieraŭ de la plej supra ŝtupo de la ŝtuparo (flight of stairs), kaj hodiaŭ si estas ankoraŭ iom malsana pro tio. 15. La vetero ŝangiĝas preskaŭ ciatage, tamen la floroj nun ekfloras centope en la kamparo. 16. Se vi jam akrigis vian tranĉilon, mi deziras uzi ĝin por detranĉi la finajon de mia cigaro. 17. Kiel ajn ĝi okazis, mi ĝojas kvazaŭ tiu viro ja estus intence doninta ĉi tiun moneron al la knabeto.

DIALOGUE

- 1. Bonan tagon, mia kara amiko! Demetu vian ĉapelon, supren venu la ŝtuparon, kaj restu ĉe ni iom da tempo!** Dankon, sed bedaŭrinde mi devos forrapidi, promesinte prezidi kunvenon kies malferma horo jam alproksimiĝas.
- 2. Kion la avino diris al sia nepino pri tiu neforgesbla okazintajo (occurrence)?** Si nur diris, "Nu, mia karulino (darling), kial ajn vi tiel faris?"
- 3. Kiu elpensis tian ilon, kian vi ĵus priskribis?** Mia bopatro, kiu estas tre elpensema viro, kies elpensajoj jam multe helpis al la homaro.
- 4. Jen eta memorajo el oro, pri tiuj neniam forgetataj tagoj.** Ho, mi dankas vin pro tia bela plumingo! Skribante per ĝi, mi ĉiam pensos pri vi!

5. **Cu liaj samurbanoj faris kion ajan por tiu sen-amika senmona malfeliĉulo?** Mi bedaŭras diri ke ne; bonvole ne eĉ nomu la aferon al mi, ĉar kiam mi proponis fari ion, ili nur rigardaĉis kiel (like) bovidoj, kaj ekridis.
6. **El kie venas via afabla amiko?** Liaj prapatroj estis germanoj, sed liaj gepatroj loĝas (43) en nia urbeto de antaŭ dek sep jaroj.
7. **Cu estas multaj lernantoj (pupils) en via lernejo?** Jes, nia lernantaro (class, etc.) estas eĉ pli granda ol tiu de la plej proksima urbo, ĉar ni havas proksimume mil lernantojn.
8. **Cu tiu junulo zorge gardas siajn proprajn afrojn?** Male, li ja estas treege senzorga, forgesante ĉion kvazaŭ li vivus vivon tute senzorgan.
9. **Kiam vi plenumos vian promeson pri interسان-go de seĝoj?** Mi faros uzon el la okazo (shall seize the opportunity) kiam mi ekvidos mian nepon, kaj petos ke li kaj liaj amikoj venu kvarope aŭ kvinope por helpi je tio.
10. **Cu vi deziras bovidajon (veal) aŭ ŝafidajon por mangi hodiaŭ vespere, mia estimata amiko?** Nu, se la ŝafidajo estas tre bona, ni decidu je tiu.

SENTENCES FOR TRANSLATION

1. My father-in-law's house is three times as large as (three times larger than) the cottage of my own parents.
2. Sit down in yonder (tiu) easy chair (85), my dear (95), and cast a glance at the falling snowflakes.
3. The children entered the school by fours, quite silently and obediently, for (ĉar) today they will start learning either (34) German or French.
4. Do your grandparents speak French fluently, or are you the only member of the household who has yet learned that language?
5. My dear little (etaj) grandchildren, Jack and Sophie, burst into a joyous

laugh (*góje ekridis*) when they caught sight of the colts in that enormous field across the stream. 6. If I could have found a pen, my penholder and some ink, I should long ago have written you that long-promised letter. 7. I beg that you do not put your writing-table against that open window, for you will assuredly catch cold there, and fall ill. 8. Whatsoever I happened to say (*okaze diris*), please do not remind (59) me of (pri) it, for I wish to forget the whole occurrence as soon as possible. 9. I regret extremely that he spoke so thoughtlessly (*senripense*) in regard to the replacing of your gold pen in your writing-room. 10. One ought not to reply as if he were not aware of such things, whenever they happen. 11. To forget my name seems to be an unalterable habit of our highly esteemed friend who just went upstairs with you. 12. She could not help smiling at (*ne povis ne rideti je*) his swift removal (84) of his hat when you proposed that he dine with us. 13. I myself put on (*surmetis*) my hat at once, as if I had not time to remain, and bade farewell to her. 14. Yonder publisher (*eldonisto*) has so much money, they say, that he can go to France or anywhere (*kien ajn*) he wishes, without thinking (57) at all about money matters (*monaj aferoj*). 15. The greater their affability (96) is, the greater will be the ease with which they will be able to fulfil their mutual promises without further advice from any one soever.

MONEY, WEIGHTS & MEASURES

111. The international money system used for price quotations, etc., is based upon a unit called a **speso**, whose most commonly used multiple, the **spesmilo** (Sm.), is equivalent to \$0.4875 in the money of the United States and Canada, and roughly computed as half a dollar. The **spesdeko** (sd.) is equivalent to 1-100 of a **spesmilo** or about $\frac{1}{2}$ cent. To reduce dollars to **spesmiloj**, multiply by 2.051. To reduce **spesmiloj** to dollars, divide by this number. A multiplication or division by 2 is, of course, sufficient for general purposes. Sums in the **Spesmilo** system are written thus:

10 Sm. 400 or Sm. 10.400 = about \$5.20.

4 Sm. 265 or Sm. 4.265 = about \$2.135.

10 sd. or Sm. 0.100 = about \$0.05 or 5c.

112. The metric system of weights and measures given in full in the back of any unabridged English dictionary is used almost exclusively in Esperanto literature and international correspondence. The Esperanto forms of the various units are:

Weight

gramo, gram (15.432 grains avoirdupois).

dekagramo, dekagram (.3527 ounce avoirdupois).

hektogramo, hektogram (3.5274 ounces avoirdupois).

kilogramo, kilogram (2.2046 pounds avoirdupois).

Capacity

decilitro, deciliter (6.1022 cubic inches; .845 gill).

litro, liter (.908 quart, dry measure; 1.0567 quart, liquid).

dekalitro, dekaliter (9.08 quarts, dry measure; 2.6417 gallons).

hektolitro, hektoliter (2 bushels 3.35 pecks; 26.417 gallons).

kilolitro, kiloliter (1.308 cubic yards; 264.17 gallons).

Length and Surface

milimetro, millimeter (.394 inch).
 centimetro, centimeter (.3937 inch).
 decimetro, decimeter (3.937 inches).
 metro, meter (39.37 inches).
 dekametro, dekameter (393.7 inches).
 hektometro, hektometer (328 feet 1 inch).
 kilometro, kilometer (3280 feet 10 inches; .62137 mile).
 kvadrata metro, square meter (1550 square inches).
 aro, are (119.6 square yards).
 hektaro, hektare (2.471 acres).

NAMES OF THE MONTHS AND DAYS

113. The names of the months of the year and the days of the week are as follows:

januaro, January	novembro, November
februaro, February	decembro, December
marto, March	dimanĉo, Sunday
aprilo, April	lundo, Monday
majo, May	mardo, Tuesday
junio, June	merkredo, Wednesday
julio, July	ĝaŭdo, Thursday
augusto, August	vendredo, Friday
septembro, September	sabato, Saturday
oktobro, October	

COMMON ABBREVIATIONS

114. Some common abbreviations, in addition to those previously given, are:

D-ro, Doktoro (Doctor, Dr.).
 F-ino, Fraŭlino (Miss).
 P-ro, Profesoro (Professor, Prof.).
 K-o, Ki-o, Kompanio (Company, Co.).
 k. a., kaj aliaj (and others).
 n-ro, numero (number, no.).
 ekz., ekzemple (for example).
 t. e., tio estas (that is).
 k. t. p., kaj tiel plu (and so forth).

SELECTION

From the address of Dr. L. L. Zamenhof, the
author of Esperanto, at the sixth annual
international Esperanto congress,
Washington, D. C., August, 1910.

Lando de libereco, lando de estonteco, mi vin salutas! Lando pri kiu revis kaj nun ankoraŭ revas multaj suferantoj kaj senkulpaj persekutatoj, mi vin salutas. Regno de homoj, kiu apartenas ne al tiu aŭ alia gento aŭ eklezio, sed al ĉiuj siaj honestaj filoj, mi klinas min antaŭ vi, kaj mi estas feliĉa, ke la sorte permesis al mi vin vidi kaj spiri almenaŭ dum kelka tempo vian liberan, de neniu monopoligatan aeron.

Saluton al vi, Usono, plej potenca reprezentanto de la nova mondo. Ni, filoj de la malnova kaj maljuna kontinento, venis al vi kiel gastoj; sed ne vidama turismo enspipigis nin, ne la espero de ia komerca akiro pelis nin al via bordo; ni venis al vi por alporti al vi novan senton kaj novan ideon, ni venis por alporti novan kuraĝon al tiuj niaj samideanoj kaj samidealanoj, kiuj ĝis nun laboris inter vi, kaj kies vortoj pri ia nova popolo eble ŝajnis al vi tro fabelaj. Poco de tiu miksdeva kaj tamen lingve kaj kore unuigita popolo nun staras antaŭ vi reale kaj vivante. Rigardu nin, aŭskultu nin, kaj konvinkigu ke ni ne estas fabelo. Ni estas diversgentanoj, kaj tamen ni sentas nin kiel samgentanoj, ĉar ni komprenas nin kiel samgentanoj, havante nenian bezonon humiligi aŭ fremdlingve balbuti unu la alian. Ni esperas ke danke al nia laborado pli aŭ malpli frue la tuta mondo similiĝos al ni kaj fariĝos unu granda homa gento, konsistanta el diversaj familioj, interne apartlingvaj kaj apartmoraj, sed ekstere samlingvaj kaj sammoraj. Al tiu nia laborado, kiu celas krei iom post iom unuigitan, sekve fortigitan kaj spirite altigitan homaron, ni nun invitas vin, filoj de Usono. Kaj ni esperas ke nia

voko ne restos vana, sed ĝi baldaŭ ehe resonos
en ĉiu anguloj de via lando kaj tra via tuta kontinento.

LA ESPERO

En la mondon venis nova sento,
Tra la mondo iras fortaj vokoj;
Per flugiloj de facila vento
Nun de loko flugu ĝi al loko.

Ne al glavo sangon soifanta
Gi la homan tiras familion;
Al la mond' eterne militanta
Gi promesas sanktan harmonion.

Sub la sankta signo de l' espero
Kolektiĝas pacaj batalantoj,
Kaj rapide kreskas la afero
Per laboro de la esperantoj.

Forte staras muroj de miljaroj
Inter la popoloj dividitaj;
Sed dissaltos la obstinaj baroj,
Per la sankta amo disbatitaj.

Sur neŭtrala lingva fundamento,
Kompreneante unu la alian,
La popolo faros en konsento
Unu grandan rondon familian.

Nia diligenta kolegaro
En laboro paca ne lacigos,
Gis la bela songo de l' homaro
Por eterna ben' efektiviĝos.

L. L. Zamenhof.

ESPERANTO-ENGLISH VOCABULARY

This is a resumé of the words given in the special vocabularies, treated in the various sections, or used in the Esperanto text of this book. For further study the student is urged to obtain a good Esperanto-English dictionary.

In the list below, the references to section (sec.), page (p.), vocabulary (voc.), or note (n.) are for the purpose of calling the student's attention again to the discussion of the precise use and meaning of the words, and should in each case be reviewed.

A

-aĉ-, (sec. 103)	amuz-i, to amuse, entertain
-ad-, (sec. 84)	-an-, (sec. 91)
adiaŭ, adieu, goodbye	angl-a, English
aer-o, air	angul-o, angle, corner
afabl-a, kind, courteous	ankaŭ, also, too, likewise
afer-o, matter, thing, affair	ankoraŭ, still, yet
agrabl-a, pleasant	anstataŭ, instead of (voc.
ajn, (voc. n., p. 109)	n., p. 66)
-aj-, (sec. 97)	antaŭ, before, in front of;
akir-i, to acquire, obtain,	antaŭ ol, see sec. 44
get by effort, gain	apart-a, separate, apart,
akr-a, sharp, keen, shrill	special
akov-o, water	aparten-i, to belong to
al, to, toward (sec. 62)	apenaŭ, hardly, scarcely
ali-a, other, another	april-o, April
almenaŭ, at least, at all	apud, near by, beside
events, anyhow	-ar-, (sec. 89)
alt-a, high, lofty	arb-o, tree
alud-i, to allude (to); (see	atend-i, to wait for, expect
sec. 76, a.)	atent-a, attentive
am-i, to love, like, be fond	au, or (see sec. 34)
of	aŭd-i, to hear
ambaŭ, both, the two (voc.	auskult-i, to listen (to),
n., p. 96)	hearken
aŭgust-o, August	av-o, grandfather
amik-o, friend	

B

balbut-i, to stutter, stammer	bezoni, to need
baldaŭ, soon, shortly	bis, encore!
bar-i, to bar, obstruct	blu-a, blue
bat-i, to beat, strike	bo-, (sec. 109)
batal-i, to fight, strive	bon-a, good
bedaŭr-i, to regret	bord-o, bank, shore
bel-a, beautiful	Boston-o, Boston
ben-i, to bless	bov-o, ox
	brun-a, brown
	bril-i, to shine, be bright

C

ci, thou, thee (sec. 7)	cel-i, to aim at, strive for
cigar-o, cigar	cent, hundred (sec. 41)

C

ĉambr-o, room	cies, every one's, everybody's
ĉapel-o, hat	ĉio, everything, all (see voc. nn., pp. 43, 49)
ĉar, because, since, for	ĉiom, all, the whole (see voc. n., p. 49)
ĉe, at (shows position)	ĉirkaŭ, around, about
ĉeval-o, horse	ĉiu, each (one), every (one); (see voc. n., p. 49, ftn., p. 51)
ĉi, (see voc. n., p. 57)	-ĉj-, (sec. 105)
ĉia, every (any) kind of	ĉu, (sec. 11; ftn., p. 38)
ĉial, for every reason	
ĉiam, always, at any time	
ĉie, everywhere, anywhere	
ciel, in every way	

D

da, of (see sec. 39)	dev-i, to have to, must, (see voc. n., p. 103)
dank-i, to thank	dezir-i, to desire, wish
de, of, from, by, (see sec. 61, d; voc. n., p. 31)	di-o, god
decembr-o, December	dik-a, thick, stout
decid-i, to decide	diligent-a, diligent, assiduous
dek, ten (sec. 41)	dimanĉ-o, Sunday
demand-i, to ask, inquire	dir-i, to tell, say, remark
des, (sec. 55)	

dis- , (sec. 80)	dolĉ-a , sweet
divers-a , diverse, different, various	dom-o , house
divid-i , to divide, separate, share	don-i , to give, put in the hands of
do , so, then, therefore	du , two (sec. 41)
doktor-o , doctor	dum , during, while
dolar-o , dollar	dung-i , to hire, to engage the services of

-ebl- , (sec. 49)	
-ec- , (sec. 96)	
ĉ , even	
efektiv-a , real, actual	
-eg- , (sec. 85)	
eh-o , echo	
-ej- , (sec. 93)	
ek- , (sec. 106)	
eklezi-o , church (the body of believers)	
eks- , (sec. 110)	
ekskurs-o , excursion, trip	
eksplod-i , to explode	
ekster , outside, outside of	
ekzamen-i , to examine	
ekzist-i , to exist	

E	
	el , out of, from, of (see secs. 26; 41, d; ftn. p. 79)
	-em- , (sec. 87)
	en , in, within, (with acc.) into
	-er- , (sec. 101)
	escept-i , to except, exclude, exempt
	esper-i , to hope, be hopeful, expect
	est-i , to be
	estim-i , to esteem, respect
	-et- , (sec. 86)
	etern-a , eternal, everlasting

fabel-o , tale, story	
facil-a , easy, facile, gentle	
fajr-o , fire	
fal-i , to fall, drop	
famili-o , family	
far-i , to make, do	
februar-o , February	
feliĉ-a , happy, fortunate	
fenestr-o , window	
ferm-i , to shut, close	
fi , fie! shame!	
fil-o , son	

F	
	fin-i , to finish, end
	fingr-o , finger
	flav-a , yellow
	flor-o , flower
	flu-i , to flow, run
	flug-i , to fly
	foj-o , time, occasion, -times
	for , away, forth, off
	forges-i , to forget
	fort-a , strong, forcible
	franc-a , French
	frat-o , brother

fraŭl-o , bachelor; fraŭlin-o , young lady, Miss	fundament-o , foundation, basis
fremd-a , foreign, strange	funt-o , pound (weight)
fru-a , early	fut-o , foot (linear measure)

G

gard-i , to guard, look after	glas-o , tumbler, glass
gast-o , guest	glav-o , sword, glave
ge- , (sec. 108)	gram-o , gram (sec. 112)
gent-o , tribe, clan, race	grand-a , large, big, great
german-a , German	gvid-i , to guide

G

gi , it (sec. 17, b)	goj-i , to be glad, rejoice
gis , until, as far as, to	

H

harmoni-o , harmony	hom-o , human being, man
hav-i , to have	honest-a , honest, upright, honorable
help-i , to help, aid, assist	hor-o , hour
hieraŭ , yesterday	hura , hurrah!
ho, oh! ho!	humil-a , humble, lowly
hodiaŭ , today	

I

ia , a sort of, some kind of, any	-ind- , (sec. 88)
ial , for some reason	infan-o , child
iam , sometime, ever, once	inform-i , to inform, enlighten
-id- , (sec. 100)	-ing- , (sec. 102)
ide-o , idea, notion	ink-o , ink
ideal-o , ideal	intenc-i , to intend, mean to
ie , somewhere	inter , between, among
iel , somehow, in some way	interes-i , to interest, be interesting to
ies , somebody's, some one's	intern-a , internal, inner, interior
-ig- , (sec. 59)	invit-i , to invite
-ig- , (sec. 72)	io , something, anything (see voc. n., p. 43)
-il- , (sec. 92)	
ili , they, them, (sec. 17, b)	iom , some, a little
-in- , (sec. 32)	

ir-i, to go, be going, be in motion   **-ist-**, (sec. 94)
     iu, some one, somebody,
     a certain (one)

J

ja , indeed, to be sure	jes , yes
jam , already, by now	ju , (sec. 55)
januar-o , January	juli-o , July
jar-o , year	jun-a , young, youthful, juvenile
je , at, by, on	juni-o , June
jen , behold! lo! see! (see sec. 82, a; voc. n., p. 78)	

J

jaluz-a , jealous	jet-i , to throw, cast, fling
jaŭd-o , Thursday	jus , just (past time)

K

kaf-o , coffee	kio , what, which (thing); (see voc. n., p. 43)
kaj , and (sec. 34)	kiom , how much, what quantity
kamp-o , field	kiu , who (see sec. 24)
kant-i , to sing	klin-i , to incline, bend, bow
kap-o , head	knab-o , boy
kapt-i , to catch, take, capture	koleg-o , colleague, fellow-worker, partner
kar-a , dear, precious, valued	kolekt-i , to collect, gather
kaš-i , to conceal, hide	koler-i , to be angry
ke , that (conjunction)	kompani-o , company (commercial)
kelk-a , some; kelkaj , several	kompren-i , to understand, comprehend
kest-o , chest, case, box	komerc-i , to trade, traffic, deal
kia , what sort of	kon-i , to be acquainted with
kial , why, wherefore	
kiam , when	
kie , where	
kiel , how, in what manner, as; see also sec. 49, a	
kies , whose	

koncern-i , to concern, have to do with (see sec. 76, a)	kre-i , to create
konsent-i , to consent, agree, assent	kresk-i , to grow, increase, wax
konsist-i , to consist, be made of	krom , beside, in addition to, but
konsil-i , to advise, counsel	kułp-a , guilty, culpable, to blame
kontinent-o , continent, mainland	kun , with (see sec. 35)
kontraū , opposite, against (see sec. 35, a)	kur-i , to run
konvink-i , to convince, persuade	kuraĝ-a , brave, courageous
kor-o , heart, core	kutim-i , to be accustomed to, in the habit of
kost-i , to cost	kvankam , although, though
	kvar , four (sec. 41)
	kvazaū , as if, quasi, as it were
	kvin , five (sec. 41)

L

la , the	lern-i , to learn
labor-i , to work, labor	letter-o , letter (epistle)
lac-a , tired, wearied, fatigued	li , he, him (sec. 17, b)
land-o , land, country	liber-a , free, at liberty, unoccupied
larg-a , wide, broad	lign-o , wood, timber
larm-o , tear, tear-drop	lingv-o , language
las-i , to leave, let, allow	litr-o , litre (see sec. 112)
laŭ , according to, along, in accordance with	log-i , to dwell, reside, lodge
laŭt-a , loud, audible, distinct	lok-o , place, location, situation
leg-i , to read	long-a , long
	lund-o , Monday

M

maj-o , May	manier-o , manner, mode
mal- , (sec. 23)	mard-o , Tuesday
malgraū , notwithstanding, in spite of	mart-o , March
man-o , hand	maten-o , morning
mang-i , to eat, take a meal	mejl-o , mile

mem , -self, -selves (voc. n., p. 85)	minut-o , minute (of time)
memor-i , to remember, bear in mind	mon-o , money, currency
merkred-o , Wednesday	monat-o , month
met-i , to put, place, set	mond-o , world, (the) earth
metr-o , meter (sec. 112)	monopol-o , monopoly
mez-o , middle, midst, medium	mont-o , mountain, mount
miks-i , to mix, mingle, blend	mor-o , a general custom, manner (of living), usage
mi , I, me	morgaŭ , tomorrow
mil , thousand (sec. 41)	mort-i , to die
milit-i , to make war	mult-a , much; mult-aj , many

N

naŭ , nine (sec. 41)	nenu , no one, nobody, no
ne , not, no (voc. n., p. 5; ftn., p. 38)	nep-o , grandson
neces-a , necessary, needful	nepre , without fail, assuredly
neĝ-o , snow	neŭtral-a , neutral
nek , neither, nor (sec. 34)	ni , we, us
nenia , of no kind, none	-nj- , (sec. 105)
nenial , for no reason	nom-o , name, appellation
neniam , never, at no time	nord-o , north
nenie , nowhere	nov-a , new, novel
neniel , in no way, nowise	novembr-o , November
nenies , nobody's, no one's	nu , well!
nenio , nothing (see voc. n., p. 43)	nub-o , cloud
neniom , none, no quantity, no	numer-o , number (of a house, periodical, etc.)
	nun , now, at present
	nur , only, merely, simply

O

obe-i , to obey, be obedient to	oft-e , frequently, often, oft
-obl- , (sec. 98)	ok , eight (sec. 41)
obstin-a , obstinate, headstrong, willful	okaz-i , to occur, happen, come to pass
	oktobr-o , October
	okul-o , eye

ol, than; antaŭ ol, (sec. 44)
 -on-, (sec. 67)
 oni, one, they, people (see
 sec. 28)
 -op-, (sec. 99)

opini-i, to think, deem, be
 of opinion, consider
 or-o, gold
 ordon-i, to command, or-
 der, bid
 orel-o, ear

P

pac-o, peace
 pacienc-o, patience
 pan-o, bread
 pardon-i, to forgive, ex-
 cuse, pardon
 parol-i, to speak, talk
 patr-o, father
 pec-o, a piece, portion, bit
 pel-i, to drive, impel
 pens-i, to think, cogitate
 per, by means of, with, by
 (sec. 35, a)
 permes-i, to permit, allow,
 let
 persekut-i, to persecute,
 pursue
 pet-i, to request, solicit,
 ask
 pied-o, foot; piede, afoot,
 on foot
 pir-o, pear
 plaĉ-i, to be pleasing to
 plej, most (secs. 25, 29,
 49, a)
 plen-a, full, complete
 pli, more (secs. 25, 29)
 plor-i, to weep, cry
 plum-o, feather, quill, pen
 plu, further, any more,
 more
 pluv-i, to rain
 po, at the rate of
 pom-o, apple

popol-o, a people, popu-
 lation (of a country)
 por, for the benefit of, for,
 in order to (voc. n., p.
 55; sec. 81, a)
 pord-o, door
 port-i, to carry, bear, wear
 (clothes), produce (fruit,
 etc.)
 post, after, behind
 potenc-a, mighty, power-
 ful, potent
 pov-i, to be able, can
 pra-, (sec. 107)
 preskaŭ, almost, nearly
 pret-a, ready
 preter, past, beyond, by
 prezid-i, to preside over
 pri, concerning, about, of,
 with regard to, anent
 pro, on account of, because
 of, by reason of, for
 profesor-o, professor
 proksim-a, near, close
 promen-i, to take a walk,
 to take an airing
 promes-i, to promise
 propon-i, to propose, sug-
 gest, propound
 propria, own (one's own)
 pur-a, clean, pure
 puš-i, to push, thrust

R

- rajd-i, to ride (a horse, bicycle, etc.)
 rapid-a, quick, rapid, fast
 re-, (sec. 40)
 real-a, real, actual
 reciprok-a, mutual, reciprocal (see voc. n., p. 90)
 regn-o, realm, kingdom, state
 reprezent-i, to represent
 respond-i, to reply, answer, respond
 rest-i, to remain, stay
- rev-i, to daydream, dream
 ricev-i, to receive, get, obtain
 rid-i, to laugh
 rigard-i, to look at
 rilat-i, to refer (to), relate (to); (see also sec. 76, a)
 rimark-i, to notice, observe
 river-o, river
 rond-o, circle, round, ring

S

- sabat-o, Saturday, Sabbath
 salt-i, to jump, spring, leap
 salut-i, to greet, salute, hail
 sam-a, same
 san-a, healthy, well
 sang-o, blood
 sankt-a, holy, sacred
 sci-i, to know, be aware of
 se, if
 sed, but
 seg-o, chair, seat
 sekv-i, to follow, come after, succeed
 semajn-o, week
 sen, without, minus
 send-i, to send
 sent-i, to feel, perceive, experience
 sep, seven (sec. 41)
 septembr-o, September
 ses, six (sec. 41)
 si, (sec. 17, a)
 sid-i, to sit, be sitting, be situated
- sign-o, sign, mark
 silent-i, to be silent
 simil-a, similar, like, alike
 sinjor-o, gentleman (see voc. n., p. 37)
 skrib-i, to write
 soif-i, to be thirsty, thirst
 sol-a, alone, only, sole
 song-i, to dream (in sleep)
 sort-o, lot, fate, destiny
 spes-o, (sec. 111)
 spir-i, to breathe, respire
 spirit-o, spirit
 star-i, to stand, be erect, be stationed
 strat-o, street
 sub, under, beneath
 sufer-i, to suffer, endure, undergo
 suker-o, sugar
 sum-o, amount, sum, total
 super, above, over
 supr-e, above, aloft

sun-o, sun
sur, on, upon, on to

sving-i, to wave, swing,
flourish, wag

S

ſaf-o, sheep
ſajn-i, to seem, appear
ſang-i, to change, make
different, alter
ſat-i, to like, appreciate,
prize

ſi, she, her (see sec. 17, b)
ſip-o, ship, vessel
ſtel-i, to steal
ſtup-o, step, stair

T

tabl-o, table (furniture)
tag-o, day
tamen, nevertheless, how-
ever, yet
tas-o, cup
temp-o, time (in general),
period
tia, that sort of, such
tial, therefore, for that
reason
tiam, then, at that time
tie, there, in that place
tiel, in that way, thus, so
ties, that one's
tio, that, that thing (voc.
n., p. 43)
tiom, so much, that quan-
titiy

tir-i, to draw, pull
tiu, that, that one
tra, through
tranĉ-i, to cut, carve, slice
trans, across, on the other
side of
tre, very
tri, three (sec. 41)
tro, too, too much
trovi, to find
tuj, immediately, at once
turism-o, touring
tuš-i, to touch, effect, con-
cern
tut-a, whole, entire, total
-uj-, (sec. 90)

U

-ul-, (sec. 95)
-um-, (sec. 104)
unu, one (sec. 41, e)

Uson-o, United States of
North America

V

van-a, futile, useless, vain
varm-a, warm
ve, woe!

ven-i, to come
vendred-o, Friday
vent-o, wind

vesper-o, evening

veter-o, weather

vi, you

vid-i, to see

vir-o, a male, man

viv-i, to live, be alive

voĉ-o, voice

voj-o, way, road, route

vok-i, to call, summon

vol-i, to be willing, to
    wish, will

volont-e, willingly, read-
    ily, gladly

vort-o, word

Z

zorg-i, to take care (of),
    attend (to)

ENGLISH-ESPERANTO VOCABULARY

As it would be impossible to give here any complete vocabulary of the language, no attempt has been made to give more than a resumé of the words used in this book. For further study the student should obtain a good English-Esperanto dictionary.

As with any English-Esperanto dictionary, the student is strongly urged to use this vocabulary merely to call to mind the Esperanto equivalents, which should then be referred to in the Esperanto-English Vocabulary, unless the student is quite certain of their exact meaning and use.

The references to sections or pages are for the purpose of calling attention again to the discussion of the precise use of certain words and should in each case be reviewed.

A

(be) able, pov-i	affirmative, jes-a
about, (concerning) pri;	after, post; look after, gar-
(around) ĉirkaŭ; (ap-	d-i, zorg-i pri; see also
proximately) proksim-	sec. 57
um-e; about to, see secs.	
51, 69	
above, super, supr-e	aged, maljun-a
according to, laŭ	ago, see before
(on) account of, pro	agree, konsent-i
(be) accustomed, kutim-i	aid, help-i
(be) acquainted with, kon-i	air, aer-o
across, trans	(be) alive, viv-i
actual, efektiv-a	alter, ŝang-i
(in) addition to, krom, al-	all, ĉio, ĉiom, tut-a; not at
don-e al	all, tute ne; at all
address (speak to), paro-	events, almenaŭ
li al, alparoli	allow, permes-i
adieu, adiaŭ	allude, alud-i
advise, konsil-i	almost, preskaŭ
affair, afer-o	aloft, supr-e
	alone, sol-a
	along, laŭ, laŭlonge de

already, jam
 also, ankaŭ
 although, kvankam
 always, ĉiam
 am, see (to) be
 among, inter, meze de
 and, kaj
 anew, denov-e
 angry, koler-a
 another, alia
 answer, respond-i
 any, ia, iu, iom; any more,
 plu
 anything, io
 apple, pom-o
 April, april-o

are, see (to) be
 around, ĉirkaŭ
 as, kiel, kia, kiom, tiel,
 tiom; as far as, ĝis; as
 if, kvazaŭ; as soon as,
 tuj kiam
 ask, demand-i, pet-i
 assist, help-i
 assuredly, nepr-e
 at, ĉe, je; at the rate of,
 po; at once, tuj; at least,
 almenaŭ
 attentive, atent-a
 August, aŭgust-o
 (be) aware, sci-i
 away, for, malproksim-e

B

be, est-i
 bear in mind, memor-i
 beat, bat-i, (surpass) su-
 per-i
 beautiful, bel-a
 because, ĉar, tial ke, pro
 tio, ke
 before, antaŭ, antaŭ ol, an-
 taŭ-e
 behold, vid-i, jen (see voc.
 n., p. 75)
 belong, aparten-i
 beneath, sub, sub-e
 benefactor, bonfarant-o
 (for the) benefit of, por
 beside, (in addition to)
 krom; (along) laŭ;
 (near) ĉe, apud
 between, inter

big, grand-a
 blue, blu-a
 bonnet, ĉapel-o
 Boston, Boston-o
 both, ambaŭ; kaj (sec. 34)
 box, kest-o
 boy, knab-o
 bread, pan-o
 broad, larg-a
 brother, frat-o
 brown, brun-a
 but, (conjunction) tamen,
 sed, (preposition) krom
 by, (by means of) per;
 (agency) de; (along)
 laŭ; (past) preter;
 (near) apud; (general
 connection) je

C

call attention, atentig-i
 can, pov-i

care (for), zorg-i (pri);
 take care! atentu!

carve, tranĉ-i	cogitate, pens-i
case, kest-o	come, ven-i
catch, kapt-i	command, ordon-i
cause, kial-o, afer-o	concern, koncern-i
(a) certain (one), iu, unu (sec. 41, e)	concerning, pri, koncern-e (sec. 76)
chair, seĝ-o	consent, konsent-i
change, ŝang-i, ŝangiĝ-i	contrary, kontraŭ-a; on the contrary, mal-e, kon- traŭ-e
chest, kest-o	cost, kost-i
child, infan-o	could, see can and sec. 73, a
cigar, cigar-o	cry (weep), plor-i
city, urb-o	cup, tas-o
clean, pur-a	custom, kutim-o
close, ferm-i, fermiĝ-i	cut, tranĉ-i
close (near to), proksim-a	
cloud, nub-o	

D

day, tag-o	disclose, malkaŝ-i
dear, kar-a; (expensive) multekost-a	do, far-i
December, decembr-o	doctor, doktor-o
deem, opini-i	dollar, dolar-o
depart, forir-i	door, pord-o
desire, dezir-i	drop, fal-i, lasi fali
die, mort-i	during, dum
different, malsam-a; to make different (change), ŝang-i	dwell, log-i

E

each, ĉiu	ere, antaŭ ol (sec. 44)
easy, facil-a	even, eĉ
eat, mang-i	evening, vesper-o
either, iu; aŭ (sec. 34)	event, okazintaj-o; at all events, almenaŭ
encore, bis! bisaj-o	ever, iam; -ever, ajn (see voc. n., p. 109)
end, fin-i, finiĝ-i	
entertain, amuz-i	
entire, tut-a	

every (one), ĉiu; **every-
thing, everywhere, etc.,** | **excuse,** pardon-i
voc., p. 46 | **expect,** atend-i, esper-i
eye, okul-o

F

fall, fal-i
far, malproksim-a
fast, rapid-a
father, patr-o
feather, plum-o
February, februar-o
field, kamp-o
fight, batal-i
find, trov-i
finish, fin-i, finiĝ-i
fire, fajr-o
flow, flu-i
flower, flor-o
fluent, flu-a
foot, pied-o; (linear meas-
ure) fut-o
for, por, pro, dum; ĉar
forever, ĉiam

forget, forges-i
forgive, pardon-i
forth, for; and so forth,
kaj tiel plu
fortunate, feliĉ-a
free, liber-a
French, franc-a
frequent, oft-a
Friday, vendred-o
friend, amik-o
from, de, al; see also sec.
62
front, antaŭ-o; in front of,
antaŭ
full, plen-a
fulfil, plenum-i
further, plu

G

gentleman, sinjor-o
German, german-a
give, don-i
glad, ĝoja; **gladly,** ĝoj-e,
volont-e
glass (vessel), glas-o
go, ir-i; **go for a walk,**
promen-i; **go shut,** fer-
miĝ-i

god, di-o; **God,** Di-o
gold, or-o
good, bon-a
goodbye, adiaŭ
grandfather, av-o
grandson, nep-o
great, grand-a; **greatly,**
tre; **a great deal,** multe
guard, gard-i

H

hand, man-o; **to hand (to),**
transdon-i (al)
happen, okazi
happy, feliĉ-a

hardly, apenaŭ
hat, ĉapel-o
have, hav-i; **to have to,**
dev-i (voc. n., p. 103)

head, kap-o	house, dom-o
healthy, san-a	how, kiel, kiamaniere; how much, kiom
heart, kor-o	however, tamen
help, help-i	human, hom-a; human being, homo
high, alt-a	hurrah, hurra!
hither, ĉi tien	hurry, rapid-i, rapidig-i
hope, esper-i	hush, silent-i
horse, ĉeval-o	
hour, hor-o	
I	
if, se; as if, kvazaŭ	inquire, demand-i
immediately, tuj	instead of, anstataŭ (see voc. n., p. 66)
in, en; into, en (sec. 33, a)	intend, intenc-i
indeed, ja	interest, interes-i
inform, inform-i	is, see (to) be
ink, ink-o	
J	
January, januar-o	jealous, jaluz-a
June, juni-o	July, juli-o
K	
keen, akr-a	know, sci-i; (be acquain-
kind, afabl-a, bon-a	ted with) kon-i
knock, bat-i	
L	
labor, labor-i	likewise, ankaŭ, sam-e
language, lingv-o	little, malgrand-a, et-a;
large, grand-a	malmult-e; a little, iom;
learn, lern-i, (become aware of) sciig-i	little by little, iom post iom
least, malplej, malplej	live, (be alive) viv-i; (re- side) log-i
multe; at least, almenaŭ	lo, jen!
leave, las-i, forir-i de	lofty, alt-a
let, las-i; see also sec. 77	long, long-a
letter (epistle), leter-o	look, rigard-i; look after, gard-i, zorg-i pri; look out! atentul
(in) lieu of, anstataŭ	
like, ŝat-i, amet-i; (simi- lar) simil-a	

M

madam, sinjorin-o
make, far-i, ig-i, devig-i
 (voc. n., p. 103)
malefactor, malbonfar-
 ant-o
man, vir-o, hom-o
manner, manier-o
March, mart-o
matter, afer-o
May, maj-o
 (by) means of, per
meanwhile, dum-e
merely, nur
middle, mez-o
mile, mejl-o
minute (of time), minut-o

miss, fraŭlin-o; **Miss**,
 F-ino
Monday, lund-o
money, mon-o
month, monat-o
more, (degree) pli;
 (amount) pli mult-e
morning, maten-o
most, (degree) plej;
 (amount) plej mult-e
mountain, mont-o
much, mult-a
must, dev-i; see also **nepre**
 and voc. n., p. 103
mutual, reciprok-a

N

name, nom-o
near, apud, proksim-a
nearly, preskaŭ
necessary, neces-a
needful, neces-a
neither, neniu; nek (sec.
 34)
never, neniam
nevertheless, tamen
new, nov-a; **anew**, de-
 nov-e
next, proksim-a; **next**
 (week, month, etc.) ve-
 nont-a
no, ne; neniu, etc. (see
 voc., p. 72)

nobody, neniu; **nobody's**,
 nenes
none, neniu, nenia, neniom
nor, nek
north, nord-a
not, ne
nothing, nenio (voc. n., p.
 43)
notice, rimark-i; sciig-o
notify, sciig-i
notwithstanding, malgraŭ
November, novembr-o
now, nun
nowhere, nenie
nowise, neniel
number, numer-o

O

obey, obe-i
observe, observ-i
obstinate, obstin-a

obtain, havig-i (al si); **ob-**
tainable, havebl-a
occasion, foj-o, okaz-o

occur, okaz-i
 o'clock, (sec. 68)
 October, oktobr-o
 of, de, da, el, pri
 off, for
 oh, ho!
 old, malnov-a, (aged) mal-jun-a; see also sec. 58
 on, (upon) sur; (concerning) pri; (with dates) je; on account of, pro;
 on the other side of, trans

once, unufoj-e; once on a time, iam; at once, tuj;
 once more, bis
 one, unu, oni
 only, nur, sol-a
 opinion, opini-o
 opposite, kontraü-a
 or, aü
 order, ordon-i
 other, ali-a; otherwise, ali-e
 ought, (see voc. n., p. 103)
 over, super, (concerning) pri, (excessive) tro
 own (one's own), propria
 ox, bov-o

P

patience, pacienc-o
 pen, plum-o
 permit, permes-i
 pear, pir-o
 (in) place of, anstataü
 play, lud-i
 pleasant, agrabl-a
 please, (in requests) bon-vole, bonvolu
 (be) pleasing, plac-i
 possible, ebl-a; see also sec. 49, a

pound, (weight) funt-o;
 (beat, strike) bat-i
 precious, kar-a
 present, nun-a
 preside, prezid-i
 previous, antaü-a, estint-a
 professor, profesor-o
 promise, promes-i
 propose, propon-i
 pure, pur-a
 push, puš-i

Q

quasi, kvazaü
 question, demand-o

quick, rapid-a
 quill, plum-o

R

rain, pluv-i
 rapid, rapid-a
 (at the) rate of, po
 read, leg-i
 ready, pret-a

real, efektiv-a
 reason, kial-o
 receive, ricev-i
 reciprocal, reciprok-a
 refer, rilat-i

regret, bedaŭr-i
 relate (refer to) rilat-i
 remain, rest-i
 remark, dir-i
 remember, memor-i
 reply, respond-i
 request, pet-i
 reside, log-i

return, reven-i, reir-i, re-don-i
 river, river-o
 road, voj-o
 room, ĉambr-o
 route, voj-o
 run, kur-i

S

same, sam-a
Saturday, sabat-o
 saucer, subtas-o
 say, dir-i
 scarcely, apenaŭ
 see, vid-i; jen!
 seem, ŝajn-i
 self, si (sec. 17, a); mem
 (voc. n., p. 85)
 send, send-i
September, septembr-o
 several, kelkaj
 shame, fi!
 sharp, akr-a
 sheep, ŝaf-o
 shine, bril-i
 shrill, akr-a
 shut, ferm-i, fermiĝ-i
 (be) silent, silent-i
 since, de (sec. 43); ĉar
 Sir, sinjor-o
 sit, sid-i
 slice, tranĉ-i
 snow, neĝ-i
 so, tiel; (therefore) tial,
 do
 -soever, ajn (voc. n., p.
 109)
 some, kelk-a, iom; unuj;
 see voc., p. 85

son, fil-o
 soon, baldaŭ, post nelon-
 ge; as soon as, tuj kiam
 sorely, fort-e
 speak, parol-i
 (in) spite of, malgraŭ
 stair, ŝtupo; (flight of)
 stairs, ŝtupar-o
 stand, star-i
 stay, rest-i
 steal, ŝtel-i
 step, see stair
 still, (yet) ankoraŭ; (si-
 lent) silent-a
 stout, dik-a
 street, strat-o
 strike, bat-i
 strive, batal-i
 strong, fort-a
 such, tia
 sugar, suker-o
 suggest, propon-i
 sum, sum-o
 summarize, resum-i
 sun, sun-o
Sunday, dimanĉ-o
 surpass, super-i
 sweet, dolĉ-a

T

table, tabl-o	this, ĉi tiu (see voc. n., p. 60); (of time) la nuna
take, kapt-i; take care, atent-i; take care of, zorg-i; take a walk, promeni	thither, tien
talk, parol-i	through, tra, per
tear (tear drop), larm-o	throw, jet-i
tell, dir-i	thrust, puš-i
than, ol	Thursday, jaŭd-o
thank, dank-i	time, temp-o, foj-o; what time, kioma horo
that, tiu, tio, see voc., p. 60; (conjunction) ke	to, al, ĝis
the, la; ju, des (sec. 55)	today, hodiaŭ
then, tiam; (logical inference) do	together, kun-e
there, tie, tien; jen	tomorrow, morgaŭ
therefore, tial; (less formal) do	too, ankaŭ; (in excess) tro
thick, dik-a	total, sum-o; tut-a
thing, afer-o, ajo	touch, tuš-i
think, opini-i, pens-i	toward, al
	tree, arb-o
	Tuesday, mard-o
	tumbler, glas-o
	two, du; the two, ambaŭ

U

under, sub	until, ĝis, ĝis kiam
unite, unuig-i, unuiĝ-i	use, uz-i
unless, se...ne	usual, kutim-a

V

very, tre	voice, voĉ-o
-----------	--------------

W

wait (for), atend-i	way, (route) voj-o; (manner) manier-o
walk, marš-i, promeni	weather, veter-o
want, dezir-i	Wednesday, merkred-o
warm, varm-a	week, semajn-o
water, akv-o	

weep, plor-i	whose, kies
well, bone; (healthy) san-a; (inferential) nu!	why, kial
what, kio; (voc. n., p. 43)	wide, larĝ-a
when, kiam	(be) willing, vol-i; willingly, volont-e
where, kie	window, fenestr-o
wherefore, kial	wish, vol-i, dezir-i
whether, ĉu (see sec. 11)	with, kun, kontraŭ, ĉe, per (sec. 35, a)
which, kio, kiu; (voc. n., p. 43)	without, sen; without fail, nepr-e; see sec. 57
while, dum; a while, iom da tempo, kelke da tempo; a while ago, antaŭ iom da tempo	woe, ve!
who, kiu	wood, lign-o
whole, tut-a; the whole, ĉiom	work, labor-i
	write, skrib-i

Y

year, jar-o	yet, (still) ankoraŭ; (nevertheless) tamen
yellow, flava	
yes, jes	young, jun-a
yesterday, hieraŭ	

INDEX

The references are to sections, unless the page (p.) is given. The following abbreviations are used: acc. = accusative; adj. = adjective; adv. = adverb; ftn. = footnote; voc. n. = vocabulary note; inf. = infinitive; intrans. = intransitive; prep. = preposition; trans. = transitive.

A

- Abbreviations, 114; for **Mr.**, **Mrs.**, voc. n., p. 37; of ordinals, 45, a.
- Abstract nouns, 96.
- Accent, 3.
- Accusative, of direct object, 20; of measure, 42; of time (duration) 42, (date) 48; of direction, 33; with verbs of kindred meaning, 76; instead of prepositional phrase with advb., 76, a; optional instead of **al**, 62, b.
- Adjective, 10; comparison of, 25; possessive, 19; article instead of, 19, a; -ig- formations from, 72, c; attributive contrasted with predicative, 54, a.
- Adverb, derivation of, 29; comparison of, 29, b; as root in word formation, 31, c; from numerals, 50; -ig- formations from, 72, d; as interjection, 82, a; of temporal meaning, significance of, 48, b; followed by acc., 76, a; indicating direction, 33, b; with phrase containing **da**, 39, a; participial, 57; as modifier of inf. or clause, 56; in compound tense of impersonal verb, 38; as modifier of impersonally used verb, 38, a.
- Adverbial participle, 57.
- Affixes, see Prefixes, Suffixes.
- Agency, expressed by **de**, 61, d.
- Alphabet, 1.
- Antecedent, of same series as relative, voc. n., p. 49.
- Article, for possessive adj., 22; position of, with **ciu**, ftn., p. 48.

C

Cardinal numerals, 41; followed by **el**, 41, d; pro-nominal use of **unu**, 41, e.

Case use after **ol**, 30.

Clause, of result, 63; of purpose, 81, a; expressing volition, 81; as subject, 56; introduced by **antaū ol**, 44; introduced by **ke**, 27, 56, 63, 81; introduced by **ču**, 27, 81, b; tense in subordinate, 27, a.

Command, the expression of, 77, 78, 79, 81.

Comparison, of adj., 25; of advb., 29, b; imaginative, see **kvazau**.

Complementary inf., 16; ftn., p. 94.

Compound tenses, of the indicative mood (active voice) 37, 47, 52, (passive voice) 61, 65, 70; of the conditional mood, (active voice) 74, (passive voice) 75; of the imperative mood, (active voice) 78, (passive voice) 79.

Compound words, possessive, 58; dependent, 66; descriptive, 71; derivatives from descriptive, 71, e.

Concrete nouns, 97.

Conditional mood, 73; compound tenses of, (active voice) 74, (passive voice) 75; use of, 73, a, 74, a, 75, a.

Conjugation of the verb, 8; see also Infinitive, Indicative, Conditional, Imperative.

Conjunctions in pairs, 34.

Contrary to fact, sentences, 73, a; 74, a.

Correlative words, voc. n., p. 41; vocabularies, pp. 49, 60, 72, 85.

D

Dates, expression of, 48.

Day, the time of, 68.

Days, the names of, 113.

Dependent compounds, 66.

Derivation of words, by endings, 31; by affixes, see Prefixes, Suffixes.

Descriptive compounds, 71.

Direct object, 20; inf. as, see Complementary inf.
Direction, acc. of, 33.

E

Elision, 83.

Endings, word formation by, 31; of acc., 20; of plural, 9, 10; of inf., 15; of tenses of indicative, 6, 12, 18; of conditional, 73; of imperative, 77; of active participle, (present) 36, (past) 46, (future) 51; of passive participle, (present) 60, (past) 64, (future) 69.

Exclamations, acc. in, 21; see also Interjections.

F

Feminine nouns, formation of, 32; diminutives from, 105.

Formation of words, by endings, 31; by affixes, see Prefixes, Suffixes.

Fractions, 67.

Future participle (active) 51, (passive) 69.

Future tense, (active) 18, (passive) 61, c; progressive, 37, c.

Future perfect tense, (active) 47, c, (passive) 65, c.

H

Highest degree possible, 49, a.

I

Imperative mood, 77; compound tenses of, (active) 78, (passive) 79; in subordinate clauses, 81; in indirect questions, 81, b; in purpose clauses, 81, a; for interjections, 82, a.

Imperfect tense, 37, b.

Impersonal verbs, 38; impersonally used verbs, 38, a.

Indicative mood, ending of, 6; tenses of, see Tenses.

Indirect questions and statements, 27; indirect expressions of volition, 81.

Indirect object, 62, b.

Infinitive, 15; complementary, 16; as subject, 56; with **antaú ol**, 44, a; with **por**, voc. n., p. 55; with **anstataú**, voc. n., p. 66; not to be used for imperative, ftn., p. 94.

Instrumentality, 35, c; 61, d.

Instruments, names of, 92.

Interjections, 82.

Interrogative **êu**, 11; position of, ftn., p. 38.

Interrogative pronoun, 24; see also Correlative words.

Intransitive verb roots, formations from, by use of **-ig-**, 59, by use of **-îg-**, 72, a.

Introductory particle not needed, 14, 38.

M

Material, expression of, 26.

Means, see Instrumentality.

Measure, acc. of, 42.

Measures, weights and, 112.

Metric system, 111.

Mood, see Infinitive, Conditional, Imperative, Indicative.

Money system, 111.

Months, names of, 113.

N

Names, of the letters of the alphabet, 4; of the days and months, 113.

Negative pronouns, adjective, etc., see **voc.**, p. 72; **ne**, **voc. n.**, p. 5, ftn., p. 38; conjunction, 34.

Nominative, in predicate, 54.

Noun, ending of, 6; plural of, 9; participial, 53; from numerals, 50; abstract, 96; concrete, 97; descriptive compound, 71, d; dependent compound, 66; **-ig-** formations from, 72, d; acc. of direction after, 33, c; used like infinitives, 84.

Numerals, cardinal, 41; ordinal, 45; nouns and adverbs from, 50; abbreviation of, 45, a.

O

Object, see Direct object and Indirect object.

Opposites, see Prefix **mal-**.

Ordinal numerals, 45.

P

- Participial nouns, 53.
 Participle, adverbial, 57; present (active), 36 (passive) 60; past (active), 46, (passive) 64; future (active), 51, (passive) 69.
 Passive voice, agency with, 61, d; participles of, see Participles; tenses of, see Tenses.
 Past action continuing into present time, 43.
 Past participle, (active) 46, (passive) 64.
 Past tense, (active) 12, (passive) 61, b; progressive past (imperfect), 37, b.
 Perfect tense, (active), 47, a, (passive) 65, a.
 Personal pronouns, 7; reflexive, 17; indefinite (oni), 28.
 Pluperfect tense, (active) 47, b (passive) 65, b.
 Plural, of nouns, 9, of adj., 10; of relative-interrogative pronoun, 24.
 Possession, expressed by **de**, voc. n., p. 31.
 Possessive adj., 19; article for the, 22.
 Possessive compounds, 58.
 Predicate nominative, 54.
 Prefixes, as roots in word formation, 31, d; 59, 72, d; **bo-**, 109; **dis-**, 80; **ek-**, 106; **eks-**, 110; **ge-**, 108; **mal-**, 23; **pra-**, 107; **re-**, 40.
 Prepositions, 13; as roots in word formation, 31, b; -**iğ-** formations from, 72, d.
 Prepositional phrases, acc. of direction in, 33, a; instead of acc. of measure, 42, a; instead of acc. of time, 48, a.
 Present action continuing from past time, 43.
 Present participle, (active) 36, (passive) 60.
 Present tense, (active) 6, (passive) 61, a; progressive, 37, a.
 Preterit tense, (active) 47, a, (passive) 65, a.
 Primary adverbs, 29; derivation of words from, 31, c.
 Progressive tenses, present, 37, a; past (imperfect), 37, b; future, 37, c.
 Pronominal adjective, possessive adjective for,

19, a; *unu as*, 41, e; pronoun *as*, see **kiu**, **čiu**, **tiu**, **nenu**, **iu**, **ambaú**.

Pronouns, personal, 7; indefinite personal, 28; reflexive, 17; relative-interrogative, 24; followed by **el**, 26; see also **čiu**, **tiu**, **nenu**, **iu**, **kio**, **čio**, **tio**, **nonio**, **io**, **ambaú**; possessives of, see **kies**, **čies**, **ties**, **nenes**, **ies**.

Purpose, expressed by infinitive with **por**, see *voc. n.*, p. 55; expressed by clause with **por ke**, 81, a.

Q

Questions, 11, ftn., p. 38; indirect, (indicative) 27, (imperative) 81, b.

R

Reciprocal expressions, *voc. n.*, p. 90.

Reference, expressed by **al**, 62.

Reflexive pronoun, 17; reflexive possessive adjective, 19.

Relative-interrogative pronoun, (**kiu**) 24, (**kio**) *voc. n.*, p. 43; not omitted, ftn., p. 22; of same series as antecedent, *voc. n.*, p. 49.

Result, clauses of, 63.

S

Salutations, 21.

Separation, expressed by **de**, *voc. n.*, p. 29.

Source, (expressed by **el**), 26, (expressed by **de**) *voc. n.*, p. 31.

Statements, indirect, 27; tenses in, 27, b.

Subject, followed by verb, 14; inf. *as*, 56; clause *as*, 56; of adverbial participle, 57; reflexive refers to, 17, a, 19.

Subordinate clause, imperative in, 81; tense of indicative in, 27, b.

Suffixes, used as roots for word formation, 31, d; -**iğ-** formations from, 72, d; -**ad-**, 84; -**ač-**, 103; -**aj-**, 97; -**an-**, 91; -**ar-**, 89; -**čj-**, 105; -**ebl-**, 49; -**ec-**, 96; -**eg-**, 85; -**ej-**, 93; -**em-**, 87; -**er-**, 101; -**et-**, 86; -**id-**, 100; -**ig-**, 59; -**iğ-**, 72; -**il-**, 92;

-in-, 32; **-ind-**, 88; **-ing-**, 102; **-ist-** 94; **-nj-**, 105;
-obl-, 98; **-on-**, 67; **-op-**, 99; **-uj-**, 90; **-ul-**, 95;
-um-, 104.

Syllabification, 2.

Systems, metric, 112; of money, 111; correlative,
 see Correlative words.

T

Tenses, in indirect statements and questions, 27, b; of indicative: present, (active) 6, (passive) 61, a, (progressive present) 37, a; past, (active) 12, (passive) 61, b, (progressive past) 37, b; future, (active) 18, (passive) 61, c, progressive future, 37, c; imperfect, 37, b; perfect, (active), 47, a, (passive) 65, a; pluperfect, (active) 47, b, (passive) 65, b; future perfect, (active) 47, c, (passive) 65, c; preterit, see perfect; compound tenses with the present participle, (active) 37, (passive) 61; compound tenses with the past participle, (active) 47, (passive) 65; compound tenses with the future participle, (active) 52, (passive) 70; compound tenses of the conditional mood, (active) 74, (passive) 75; compound tenses of the imperative mood, (active) 78, (passive) 79.

Terms of address, voc. n., p. 37, 114.

Time of day, 68.

Transitive verbs, **-ig-** formations from, 72, b.

V

Verbs, impersonal and used impersonally, 38; preceding their subjects, 14; formation of from roots, etc., 31, 72, a, b; as interjections, 82, a; see also Tenses, Infinitive, Conditional, Imperative.

W

Weights and measures, 112.

Word formation, by endings, 31; by affixes, see Prefixes, Suffixes.

Words, correlative, see Correlative words; compound, see Dependent, Descriptive, Possessive.

Digitized by Google

